

6/2004

HELSINGIN KAUPUNGIN

YMPÄRISTÖKESKUKSEN JULKAISUJA

Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä

Antti Salla

Helsinki 2004

Kannen kuva: Vartiosaaren rapakivilohkare / Antti Salla

Painettu Pohjosmaisen ympäristömerkin saaneelle paperille

Antti Salla

KALLIOPERÄN JA MAAPERÄN ARVOKKAAT
LUONTOKOhteet HELSINGISSÄ

Kuvat: © Antti Salla

ISSN 1235-9718

ISBN 952-473-384-6

2. painos

ISBN (URL:www.hel.fi/ymk/julkaisut/julkaisut.html) 952-473-385-4

Painopaikka: Helsingin kaupungin hankintakeskus

Helsinki 2004

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
RESUMÉ	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO	4
1.1 ALKUSANAT.....	4
1.2 SELVITYKSEN TARKOITUS.....	4
1.3 MÄÄRITELMÄT JA ARVOT.....	4
2 AINEISTO JA MENETELMÄT	5
2.1 GEOLOGISESTI MERKITTÄVÄT KOHTEET.....	5
2.2 LUONNONTILAISEN MAANKAMARAN KOHTEET.....	5
2.3 KARTOITUKSEN KATTAVUUS JA TARKKUUS.....	6
2.4 KOHTEIDEN LUOKITTELU JA NUMEROINTI.....	6
3 KOHDETYYPPIEN KUVAUS	8
3.1 KALLIOPERÄN KOHTEET.....	8
3.1.1 Kivilajit ja mineraalit.....	8
3.1.2 Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat.....	8
3.1.3 Muut kallion pinnan rakenteet.....	8
3.1.4 Kallion suurrakenteet.....	8
3.1.5 Historialliset kaivokset ja louhokset.....	9
3.1.6 Luonnontilainen kallioperä keskusta-alueella.....	9
3.2 MAAPERÄN KOHTEET.....	9
3.2.1 Mineraalimaalajien muodostumat.....	9
3.2.2 Siirtolohkareet.....	9
3.2.3 Eloperäiset maalajimuodostumat.....	10
3.2.4 Lähteet ja lähteiköt.....	10
3.2.5 Historialliset maa-aineksen ottoapaikat ja muut ihmistoiminnan merkit.....	10
3.2.6 Luonnontilainen maaperä keskusta-alueella.....	10
4 TULOKSET	10
4.1 TULOSTEN ESITTÄMINEN.....	11
4.2 TULOKSET YLEISESTI.....	11
4.3 TULOKSET KOHDETYYPEITTÄIN.....	13
4.3.1 Kivilajit ja mineraalit.....	13
4.3.2 Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat.....	14
4.3.3 Muut kallion pinnan rakenteet.....	16
4.3.4 Kallion suurrakenteet.....	17
4.3.5 Historialliset kaivokset ja louhokset.....	17
4.3.6 Luonnontilainen kallioperä keskusta-alueella.....	17
4.3.7 Mineraalimaalajien muodostumat.....	18
4.3.8 Siirtolohkareet.....	21
4.3.9 Eloperäisten maalajien muodostumat.....	21
4.3.10 Lähteet ja lähteiköt.....	21
4.3.11 Historialliset maa-aineksen ottoapaikat ja muut ihmistoiminnan merkit.....	23
4.3.12 Luonnontilainen maaperä keskusta-alueella.....	23
5 EHDOTUKSET JATKOTOIMIKSI	24
5.1 ARVOKKAIMPIEN KOHTEIDEN SUOJELU.....	24
5.2 KARTOITUKSEN TÄYDENTÄMINEN.....	26
LÄHTEET	26
Liite 1. Kohteiden numerointi ja kuvaukset	
Liite 2. Kohdeluettelo	
Liite 3. Karttaliitteet	

Tiivistelmä

Tämän selvityksen tarkoitus on dokumentoida Helsingin kallioperän ja maaperän kohteet, joilla on tieteellistä, opetuksellista tai luonnonsuojeluarvoa. Selvityksen toivotaan edistävän tietoisuutta geologisista luontokohteista ja johtavan niiden yleisempään arvostukseen ja säilymiseen tuhoutumiselta.

Arvokkaalla kohteella tarkoitetaan kallioperä- tai maaperämuodostumaa tai sen osaa, joka on rajattu jonkin sen arvokkaan ominaisuuden tai näkyvässä olevan osan perusteella. Valtaosa kuvatuista kohteista on sellaisia, jotka ovat geologisesti merkittäviä, ja lisäksi mukana on kohteita, joiden arvo perustuu kallio- tai maaperän luonnontilaisuuteen kaupungin keskusta-alueella.

Kallioperän kohteet on luokiteltu seuraavasti: kivilajit ja mineraalit, hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat, muut kallion pinnan rakenteet, kallion suurrakenteet, historialliset kaivokset ja louhokset sekä luonnontilaisen kallioperän alueet keskusta-alueella. Maaperän kohteet on luokiteltu seuraavasti: mineraalimaalajien muodostumat, siirtolohkareet, eloperäiset maalajimuodostumat, lähteet ja lähteiköt, historialliset maa-aineksen ottopaikat ja muut ihmistoiminnan merkit sekä luonnontilaisen maaperän alueet keskusta-alueella.

Tässä raportissa kuvataan 241 geologisesti arvokasta kohdetta ja 101 luonnontilaisen maankamaran kohdetta, yhteensä 342 kohdetta. Kohteet on sijoitettu arvoluokkaan 1, 2 tai 3, joista 1 on arvokkain. Geologisesti arvokkaista kohdetyypeistä kuvataan eniten siirtolohkareita (41 kpl), kallion suurrakenteita (33 kpl) ja lähteitä (30 kpl). Kallion suurrakenteet ovat useimmiten maisemallisesti arvokkaita kallioita. Arvokkaimpaan luokkaan 1 on sijoitettu 117 kohdetta. Lisäksi on lueteltu 30 1-luokan kohdetta, jotka ovat toistaiseksi rauhoittamattomia, mutta joiden säilymistä pidetään ensiarvoisen tärkeänä. Näistä viidelle kohteelle esitetään varsinaista suojelua.

Resumé

Avsikten med utredningen är att dokumentera olika objekt i Helsingfors' berggrund och jordmån, objekt som är av vetenskapligt intresse eller betydelsefulla för undervisningen och naturskyddet. Utredaren hoppas att föreliggande arbete ökar medvetenheten om geologiska naturobjekt, så att de får mer allmän uppskattning och kan bevaras oförstörda.

Med betydelsefulla objekt avses i detta sammanhang bergs- eller jordformationer eller delar av sådana, som särskiljer sig tack vare någon speciell egenskap eller synlighet. Den största delen av de beskrivna objekten är av geologiskt intresse, men med i utredningen har också tagits sådana som är intressanta genom att de, trots att de ligger i centrum av staden, befinner sig i ursprungligt, naturligt tillstånd.

Objekten i berggrunden har klassats enligt följande: bergarter och mineraler, jättegrytor och motsvarande naturformationer, andra formationer i bergsytan, stora klippformationer, historiska gruvor och schakt samt platser i centrum med klippor i naturtillståndet. Objekten i jordmånen är uppdelade enligt följande: formationer av mineraljord, flyttblock, jordformationer av organiskt ursprung, källor och våtmarker, historiska mineraltäkter och andra tecken på mänsklig närvaro samt naturliga jordformationer i centrum.

I rapporten beskrivs 241 geologiskt värdefulla objekt och 101 objekt där bergs- eller jordytan är i naturtillståndet, inalles 342 objekt. Indelningen enligt värde är i kategorierna 1, 2 eller 3, där 1 är den värdefullaste kategorin. Av de beskrivna geologiskt intressanta objekten är flyttblocken de vanligaste (41 st.), varefter kommer stora klippformationer (33 st.) och källor (30 st.). De flesta av de stora klippformationerna bildar berg av betydelse för landskapsbilden. 117 objekt har klassats i den värdefullaste kategorin 1. Därtill finns det 30 objekt i kategori 1 som än så länge inte fridlysts, trots att deras bevarande anses angeläget. För fem av dessa föreslås egentlig fridlysning.

Abstract

The purpose of this report is to document those places in the bedrock and soil of Helsinki having scientific, educational or nature conservation value. It is hoped that the report will promote an awareness of the geological sites and lead to their general appreciation and protection from destruction.

A "valuable site" is taken to mean a bedrock or soil formation, or part thereof, which is restricted on the basis of some valuable feature or visible part. Most of the sites described are geologically important, in addition to which there are sites whose value is based on the bedrock or soil being in a natural state within the inner city area.

Bedrock sites have been categorised as follows: rock types and minerals, potholes and similar formations, other bedrock surface formations, massive rock constructions, historical quarries and excavations, and areas still in a natural state within the inner city area. Soil sites have been classified as follows: mineral soil formations, erratic boulders, organic soil formations, springs and clusters of springs, historical soil excavations and other signs of human activity, and soil areas still in a natural state within the inner city area.

This report describes 241 geologically important sites and 101 bedrock or soil sites still in a natural condition, making a total of 342 sites. The sites have been assigned a value class of 1, 2 or 3, of which 1 is the most valuable. Among geologically valuable site types, the most commonly described are erratics (41 examples), massive rock constructions (33 examples), and springs (30 examples). Massive rock constructions are most commonly sites of high landscape value. 117 sites have been assigned to class 1, the most valuable class. In addition, 30 class 1 sites have been listed which at present are not under protection but whose preservation is considered to be of the utmost importance. Five of these are put forward for actual protection.

1 Johdanto

1.1 Alkusanat

Biotoopin taustalla, tai pikemminkin sen alla, vaikuttaa aina geotoppi, geologinen muodostuma- tai ympäristötyyppi. Ilmaston ohella geologiset tekijät, kuten maalajit, kivilajit, topografia ja hydrogeologia, vaikuttavat ensisijaisesti paikalle kehittyvään kasvistoon ja eläimistöön. Tämä nähdään selvästi vertailemalla esimerkiksi kallioaluiden, harjujen ja soiden kasvillisuutta. Suomen kivilajeista kalkkikivi ja muut hyvin kalsium-pitoiset kivilajit saavat selvimmän aikaan ympäristöstä poikkeavan kasvillisuuden. Geologinen monimuotoisuus eli geodiversiteetti on siis biodiversiteetin eräs edellytys ja osa koko luonnon monimuotoisuutta.

Maapallon kivikehä (litosfääri) muodostaa elokehän (biosfäärin), vesikehän (hydrosfäärin) ja ilmakehän (atmosfäärin) kanssa toimivan kokonaisuuden, jossa aineita virtaa kaikkien neljän osasynteesin välillä. Kallioperä ja maaperä ovat siten osa luonnon kokonaisuutta. Lisäksi maankamarasta voidaan lukea maa- ja kallioperän kehityshistoriaa maapallon syntyajoista nykyaikaan saakka.

1.2 Selvityksen tarkoitus

Tämän selvityksen tarkoitus on dokumentoida Helsingin alueen kallioperän ja maaperän kohteet, joilla on tieteellistä, opetuksellista tai luonnonsuojeluarvoa. Selvityksen toivotaan edistävän tietoisuutta Helsingin geologisista luontokohteista ja samalla johtavan niiden yleisempään arvostukseen ja säilymiseen tuhoutumiselta. Tiedot geotoopeista voivat myös johtaa kiinnostavien biotooppien löytymiseen.

Työn on tilannut Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ympäristönsuojelu- ja tutkimusyksikkö.

1.3 Määritelmät ja arvot

Maankamara koostuu *kallioperästä* ja sen päällä olevasta irtainten maalajien kerroksista eli *maaperästä*.

Arvokkaalla kohteella tarkoitetaan kallioperä- tai maaperämuodostumaa tai sen osaa, joka on rajattu jonkin sen arvokkaan ominaisuuden tai näkyvässä olevan osan perusteella. Valtaosa kohteista on sellaisia, jotka ovat geologisesti merkittäviä, ja lisäksi mukana on kohteita, joiden arvo perustuu kallio- tai maaperän luonnontilaisuuteen kaupungin keskusta-alueella.

Kohteella on *tieteellistä arvoa*, jos sillä on laajempaa merkitystä määritettäessä esimerkiksi muodostuman, alueen tai muun piirteen muodostumistapaa, -olosuhteita tai -aikaa, tai sitä voidaan muuten käyttää geologisen tiedon hankkimiseen. *Opetusarvoa* on kohteella, jonka avulla voidaan havainnollistaa esimerkiksi geologisia prosesseja tai rakenteita tai kivi- ja maalajien ominaispiirteitä. *Luonnonsuojeluarvot* perustuvat kohteen johonkin harvinaiseen ominaisuuteen, kuten kokoon, muotoon, rakenteeseen, koostumukseen, syntytapaan, ikään, maisemalliseen merkittävyyteen tai pelkkään

luonnontilaisuuteen. Kohteen arvoon vaikuttavat myös ei-geologiset tekijät, kuten kohteen sijainti ja esimerkiksi kallion pinnan puhtaus.

Maankamaran *luonnontilaisuudella* tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että kalliota tai maaperää ei ole merkittävästi louhittu, kaivettu tai peitetty. Maan tasaaminen, sen muokkaaminen tai esimerkiksi nurmikon perustaminen tuhoavat määritelmän mukaisen maaperän luonnontilaisuuden. Luonnontilaisuus tarkoittaa siis kallion tai maan silminnähdn alkuperäistä fysikaalista tilaa lukuun ottamatta esimerkiksi talleantamista tai siihen verrattavaa kulumista. Maaperän pilaantuneisuutta ei tässä yhteydessä käsitellä. Kallioperän ja maaperän luonnontilaisuudella katsotaan olevan arvoa siellä, missä luonnontilainen maankamara on käynyt harvinaiseksi. Luonnontilaisella maankamaralla voi siis olla luonnonsuojeluarvoa sellaisenaan, mutta lisäksi maankamaran luonnontilaisuus on yksi edellytys sillä esiintyvän kasvillisuuden luonnontilaisuudelle. Luontoarvojen lisäksi esimerkiksi Helsingin entisten saarten rantakallioilla voi olla historiallista kiinnostavuutta.

2 Aineisto ja menetelmät

2.1 Geologisesti merkittävät kohteet

Esitellyistä kohteista suurin osa kuvataan tässä kirjallisesti ensimmäistä kertaa, ja aiemmin kirjallisissa lähteissä mainittuja on vähemmän. Kohteet eivät tässä selvityksessä edusta niinkään Helsingille tyypillisiä esiintymiä ja muodostumia, vaikka niillä olisikin opetusarvoa, vaan paremminkin harvinaisempia nähtävyyksiä. Valtaosassa kohteista käytiin tekemässä havaintoja, ja vain muutamien kohteiden tiedot perustuvat tietolähteisiin. Tiedot aiemmin kuvatuista tai tunnetuista kohteista ovat peräisin Geologian tutkimuskeskuksesta, Helsingin yliopistosta, Suomen ympäristökeskuksesta, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta sekä Helsingin asukkailta.

Geologisesti merkittävät kohteet ovat usein löytyneet alun perin jossain määrin satumalta, koska tämän alan systemaattista kartoitusta ei tiettävästi ole tehty. Siksi tunnetut kohteet sijaitsevat useimmiten näkyvillä tai muuten helposti löydettävillä paikoilla. Arvokkaita geologisia kohteita on Helsingissä löytymättä vielä paljon, ja todennäköisesti niitä on myös tuhoutunut ilman, että monikaan on niitä nähnyt tai pitänyt arvokkaina.

Kartoitustyön pääosa tehtiin sulan maan aikana vuonna 2003 ja täydennyskartoitus vuonna 2004.

2.2 Luonnontilaisen maankamaran kohteet

Maankamaran luonnontilaiskartoituksen lähtöaineistona käytettiin Helsingin kaupungin kiinteistökarttaa, kantakarttaa ja ilmakuvia. Etukäteen valittujen alueiden ja paikkojen maankamaran mahdollinen luonnontilaisuus todettiin ja rajattiin tutkimalla kohteet kävellen. Tutkittavat kohteet valittiin karttojen sekä tekijän aikaisempien havaintojen perusteella. Muutama kohteen tiedot perustuvat vaikean pääsyn vuoksi lähes pelkästään karttoihin ja ilmakuviin.

Määritelmän mukainen kallioperän luonnontilaisuus on helppo havaita, ja se vallitsee useimmilla kallioalueilla. Maaperän luonnontilaisuus voi joskus olla vaikeampi todeta, ja paikoin se jääkin epävarmaksi. Jos maaperän muokkauksesta, esimerkiksi viljelystä, on kulunut monta vuosikymmentä tai vuosisataa, alue saattaa näyttää luonnontilaiselta. Maaperän luonnontilaisuutta arvioitiin usein paikalla tavattavan kasvillisuuden perusteella. Varsinkin vanhat puut ovat melko luotettava osoitus maaperän luonnontilaisuudesta.

Luonnontilaisen maankamaran kartoitus tehtiin keväällä ja kesällä 2004.

2.3 Kartoituksen kattavuus ja tarkkuus

Geologisesti merkittävien kohteiden kartoitusalue kattaa koko Helsingin kaupungin hallinnollisen alueen lukuun ottamatta useimpia ulompia saaria. Kartoituksen tarkkuus (aiheen mukainen kattavuus) vaihtelee kohdetyypeittäin, ja sitä kuvataan luvussa 4.3. Tulokset kohdetyypeittäin.

Maankamaran luonnontilaiskartoitus kattaa alueen, joka jää seuraavan linjan eteläpuolelle: Huopalahdentie–Vihdintie–Hakamäentie–Koskelantie–Vanhankaupunginkoski. Saaret jäävät selvitysalueen ulkopuolelle, lukuun ottamatta niitä, joihin on kiinteä yhteys: Rajasaari, Ourit, Tervasaari ja Katajanokka. Lisäksi mukana on joku pieni saari tai luoto, joiden maankamaran luonnontilaisuus oli tiedossa aiemmin.

Luonnontilaisen maankamaran kartoitustyölle asetettiin käytännön syistä tarkkuustavoitteeksi noin 1 aari. Tämä toteutuu kohtalaisen hyvin kartoitusalueen pohjoisosissa, jossa kohteet ovat usein laajoja. Siellä esimerkiksi kallioalueilla olevia pieniä maaperäläikkuja ei merkitty karttaan. Etelämpänä, jossa kohteet ovat keskimäärin pienempiä ja niitä on vähemmän, tarkkuus on yleensä huomattavasti parempi, ja karttaan merkittiin muutaman neliömetrinkin kokoisia luonnontilaisia kohteita.

Kartoitus keskittyi yleisille alueille, joille on esteetön pääsy, ja siksi kattavuus ja tarkkuus muilla alueilla ovat pienempiä. Keskustan umpikortteleiden sisäpihojen kallioita ei vaikean pääsyn vuoksi kartoitettu, ja voidaan olettaa, että luonnontilaisista maaperästä niissä ei ole.

2.4 Kohteiden luokittelu ja numerointi

Kohdetyypit jaetaan kallioperän ja maaperän kohteisiin. *Kallioperän* kohteissa on useimmiten kiinnostavaa koostumus (kivilajit ja mineraalit), tai kallion pinnan rakenne (hiidenkirnut, muut jäätikön kulutusmerkit ja rapautumispinnat) tai kallion suurrakenteet (halkeamat, ruhjeet, siirrokset, luolat ja maisemallisesti merkittävät kalliot). Lisäksi on luetteloitu vanhoja kaivoksia ja louhoksia sekä keskusta-alueen luonnontilaisia kallioita.

Maaperän kohteet jaetaan mineraalimaamuodostumiin, joista on erotettu käytännöllisyyden vuoksi siirtolohkareet, eloperäisiin maalajimuodostumiin, lähteisiin, historiallisiin maa-aineksen ottopaikkoihin sekä keskusta-alueen luonnontilaisiin maaperä-alueisiin. Siirtolohkareet esitellään maaperän kohteina, koska silloin kun lohkar on irronnut kalliosta, se on muuttunut geologisesti katsoen osaksi maaperää. Mukana on

myös joitakin historiallisia maa-aineksen ottopaikkoja sekä luonnontilaisen maaperän alueita keskusta-alueella.

Kohde voi olla pistemäinen tai pienialainen, kuten hiidenkirnu tai lähde, tai se voi olla laaja tai pitkä kuten harju tai kallioperän murrosvyöhyke. Yhdeksi kohteeksi on merkitty myös esiintymä- tai muodostumaryhmä, jos ryhmän jäsenet sijaitsevat lähekkäin tai ne muodostavat synnyltään yhtenäisen kokonaisuuden. Esimerkiksi usean hiidenkirkun, lähteen tai siirtolohkareen ryhmää voidaan pitää yhtenä kohteena.

Muutaman kohteen rajausta on jossain määrin mielivaltaista tai käytännöllisyyden mukaista. Esimerkiksi suuri luonnontilaisen maankamaraan alue on jaettu pienempiin osiin, jotta kohteesta ei tulisi kovin laajaa, tai lähekkäisistä muodostumista yksi on voitu erottaa omaksi kohteeksi sen suuremman arvon vuoksi.

Aineisto on luokiteltu kohdetyppeihin seuraavasti.

KALLIOPERÄ

11. Kivilajit ja mineraalit
12. Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat
13. Muut kallion pinnan rakenteet
14. Kallion suurrakenteet
15. Historialliset kaivokset ja louhokset
16. Luonnontilaisen kallioperän alueet keskusta-alueella

MAAPERÄ

21. Mineraalimaalajien muodostumat
22. Siirtolohkareet
23. Eloperäiset maalajimuodostumat
24. Lähteet ja lähteiköt
25. Historialliset maa-aineksen ottopaikat ja muut ihmistoiminnan merkit
26. Luonnontilaisen maaperän alueet keskusta-alueella

Jokaisella kohteella on nelinumeroinen tunnus. Kaksi ensimmäistä numeroa kertovat kohteen tyyppin ja kaksi jälkimmäistä muodostavat tyyppikohtaisen järjestysluvun. Esimerkiksi kohde nro 2201 on ensimmäisenä tässä raportissa kuvattu siirtolohkare. Yksi muodostuma tai esiintymä voi sisältää useampia kohteita. Esimerkiksi samalla kalliolla voi olla merkittävä kivilaji, jäätikön uurteita ja hiidenkirnu.

3 Kohdetyyppien kuvaus

3.1 Kallioperän kohteet

3.1.1 Kivilajit ja mineraalit

Kallioperä on suurelta osin näkymättömissä maaperän alla, ja se edustaa Suomessa maapallon varhaisinta historiaa. Tämän ryhmän kohteet edustavat *kallioperän kivilajeja ja mineraaleja*. Kyseessä on usein kalliopaljastuma, jossa nähdään vain osa kyseisestä esiintymästä. Paljastuman arvoon vaikuttaa paitsi itse kivilaji ja sen rakenteet myös se, kuinka puhdas kallion pinta on esimerkiksi jäkälistä ja liasta.

Sammalen tai maakerroksen alta paljastettu kallio voi sopivissa oloissa jäkälöityä muutamassa vuodessa. Lisäksi Helsingin aikaisempi nokinen ilma on liannut useita keskustan kallioita tunnistamattoman mustiksi. Rantakalliot säilyvät yleensä puhtaina aaltojen ja tuulen vaikutuksesta.

Kivilaji- ja mineraalikohteet poikkeavat muista kohdetyypeistä monin tavoin. Geologisesta arvostaan huolimatta nämä kohteet ovat harvoin suurta yleisöä kiinnostavia nähtävyyksiä; niistä puuttuu näyttävyys. Toisaalta jäkälöityminen ja likaantuminen voivat muutamassa vuodessa tuhota kivilaji- tai mineraalikohteen nähtävyyksarvon. Myös kohteen määrittäminen ja rajaaminen voivat olla vaikeita, koska kuvattu muodostuma tai esiintymä yleensä jatkuu näkymättömissä maapeitteen alla. Mahdollinen louhinta voi tuhota kivilaji- tai mineraalikohteen, mutta joskus sen arvo saattaa myös kasvaa, kun kiveä tulee enemmän näkyviin. Joidenkin kohteiden arvo perustuukin siihen, että ne ovat teiden kallioleikkauksia tai muita louhittuja seinämiä.

3.1.2 Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat

Hiidenkirnut ovat syntyneet jäätikön alaisten sulamisvesien kuljettamien kivien pyörteisen liikkeen kuluttamina. Synnyltään samankaltaisia muotoja ovat erilaiset *kalliokourut*; niissä sulamisvesien kuljettama kiviaines ei ole joutunut pyörivään liikkeeseen vaan kulkenut melko suoraan. Etenkin suuria hiidenkirnuja pidetään yleisesti arvokkaina nähtävyyksinä, ja niitä on usein rauhoitettu luonnonmuistomerkkeinä.

3.1.3 Muut kallion pinnan rakenteet

Muita kallion pinnan rakenteita ovat jäätikön etenemisvaiheessaan kuluttamat *silokalliot* uurteineen ja muine kulutusmerkkeineen sekä korkealla nykyisestä meren pinnasta olevat muinaisten *silokallioiden karkeaksi rapautuneet pinnat*. Karkeaksi muuttuneilla silokallioilla havainnollistuu ilmakehän rapauttava vaikutus, joka on vaikuttanut siitä lähtien kun kallio paljastui jääkauden jälkeisestä merestä. Rantakallioiden sileys ja puhtaus mahdollistavat myös mineraalien, kivilajien ja niiden rakenteiden tarkastelun.

3.1.4 Kallion suurrakenteet

Kallioperän *murroslijat* ovat syntyneet kallioperän liikunnoissa ja voivat olla hyvin eri-ikäisiä. Niiden kohdalla rapautuminen on päässyt etenemään syvemmälle kuin

ehjässä kalliossa. Siksi nämä rakenteet näkyvät usean kilometrin mittaisina pitkänomaisina lahtina ja laaksoina, joita usein reunustaa ainakin toiselta puolelta jyrkänne tai muu kallio. Nämä kallioperän heikkousvyöhykkeet koostuvat yleensä monista *halkeamista* ja *siirroksista*, ja joskus kallioperän liikuntojen seurauksena on syntynyt *luola* tai vastaava rakenne.

Tähän ryhmään kuuluvat myös *maisemallisesti arvokkaat kalliot*. Kalliomäen maisemallisella merkittävyydellä tarkoitetaan tässä sitä, että muodostuma on näkyvä maisemaelementti tai sen päältä aukeaa komea näköala.

3.1.5 Historialliset kaivokset ja louhokset

Vaikka *vanhat kaivokset ja louhokset* ovat enemmän historiallisia kuin luontokohteita, ne on otettu mukaan niiden geologisen merkittävyyden vuoksi.

3.1.6 Luonnontilainen kallioperä keskusta-alueella

Kallioperän luonnontilaisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että kalliota ei ole merkittävästi louhittu tai peitetty. Luonnontilaisia kallioita pidetään arvokkaina siellä, missä ne ovat harvinaisia.

3.2 Maaperän kohteet

3.2.1 Mineraalimaalajien muodostumat

Harjut ovat syntyneet jääkauden lopulla jäätikköjokien uomiin kerrostuneesta aineksesta, yleisimmin hiekasta ja sorasta. Ne tai niiden säilyneet osat ovat usein peräkkäisinä luode-kaakko-suuntaisina pätkinä.

Toinen merkittävä mineraalimaalajien kohderyhmä on *rantamerkit*. Koko Helsingin maa-alue on ollut jääkauden lopussa meren peitossa, ja maan vähitellen noustessa kaupungin maankamaran jokainen kohta on jossain vaiheessa ollut rantaviivalla. Niille korkeustasoille, joihin veden pinta asettui pidemmäksi aikaa ja joissa rinteen kaltevuus oli sopiva, saattoi rantavoimien vaikutuksesta muodostua kivikkoja tai valleja. Näitä muodostumia eli rantamerkkejä on Helsingissä eri korkeuksilla, joilla ne edustavat Itämeren eri kehitysvaiheita. Useimmat niistä ovat eriasteisesti pyörityneistä kivistä koostuvia soran sekaisia tai paljaaksi huuhtoutuneita rantakivikkoja tai lohkarikkoja.

Muita mineraalimaalajikohteita ovat mm. *moreenimuodostumat*. Moreeni myötäilee yleensä loivasti kallion pintaa, reunustaa kalliomäkiä ja muodostaa Helsingissä harvoin varsinaisia näkyviä kumpuja.

3.2.2 Siirtolohkareet

Myös *siirtolohkareet* kuuluvat geologisesti katsoen maaperään. Helsingin seudulla niistä enin osa koostuu rapakivigraniitista, ja lisäksi tavataan paikallisemmasta kallioperästä irronneita kappaleita. Rapakivilohkareiden geologinen merkittävyys on niiden alkuperässä, kulkeutumistavassa ja levinneisyydessä. Ne ovat pääosin lähtöisin Viipurin rapakivialueelta, josta ne ovat kulkeutuneet nykyisille paikoilleen

itätuulten ajamien jäävuorien mukana Baltian jääjärven aikoihin. Niiden pääasiallinen levinneisyys rajoittuu Suomessa suunnilleen Espoo–Lahti-linjan itäpuolelle. Joissakin lohkkareissa havaitaan rapakiville tyypillinen moroutuminen eli kiven hajoaminen noin 1–5 cm:n kokoisiksi kappaleiksi. Muut paikallista kallioperää edustavat siirtolohkkareet ovat kulkeutuneet usein vain joitakin satoja tai tuhansia metrejä. Suurilla siirtolohkkareilla on myös maisemallista merkittävyyttä.

3.2.3 Eloperäiset maalajimuodostumat

Eloperäisiä maalajeja ovat esimerkiksi *turve* ja *lieju*, jotka ovat syntyneet kasvien osista. Ne ovat soiden ja muiden kosteikkojen maalajeja. Eläinten jäännöksistä syntynyt maalaji on *kuorisora*, joka koostuu pääosin simpukan kuoren kappaleista.

3.2.4 Lähteet ja lähteiköt

Lähde tarkoittaa maaperän kohtaa, jossa pohjavesi virtaa maan pinnalle (tai vesistön pohjalle) muuttuen pintavedeksi. Pohjavesi voi purkautua pintaan myös laajemmalla alueella tai monessa vierekkäisessä kohdassa, jolloin puhutaan *tihkupinnasta* tai *lähteiköstä*. Lähteitä pidetään arvokkaina niiden harvinaisuuden vuoksi, mutta lisäksi joillakin niistä on Helsingissäkin edelleen jonkinlaista käyttöarvoa.

3.2.5 Historialliset maa-aineksen ottopaikat ja muut ihmistoiminnan merkit

Maa-aineksen ottopaikoilla tarkoitetaan *hiekk-* ja *sorakuoppia* sekä *saven-* ja *turpeenottoalueita*. Helsingissä on ollut näitä kaikkia useita, mutta suurin osa niistä on tuhoutunut. Niiden arvo on pääosin historiallinen, vaikka niillä on geologistakin merkittävyyttä.

3.2.6 Luonnontilainen maaperä keskusta-alueella

Maaperän luonnontilaisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että maakerroksia ei ole merkittävästi kaivettu tai peitetty. Maan tasaaminen, sen muokkaaminen tai esimerkiksi nurmikon perustaminen tuhoavat määritelmän mukaisen maaperän luonnontilaisuuden. Luonnontilaisuus tarkoittaa siis maan silminnähdn alkuperäistä fyysikaalista tilaa lukuun ottamatta esimerkiksi tallaantumista tai siihen verrattavaa kulumista. Luonnontilaista maaperää pidetään arvokkaana siellä, missä sitä on enää vähän jäljellä.

4 Tulokset

Tässä luvussa on kuvattu kartoituksen tuloksia yleensä ja kohdetyypeittäin. Kartoituksen kattavuutta on arvioitu kyseisen kohdetyypin osalta, ja samassa yhteydessä on kuvattu tekijöitä, jotka uhkaavat kohteiden säilymistä tai arvoja. Lähes kaikkia rauhoittamattomia geologisia kohteita ja luonnontilaisen maankamaran alueita uhkaa ainakin teoriassa tuhoutuminen rakentamisen yhteydessä, eikä tätä mainita erikseen. Muita uhkia ovat esimerkiksi roskaantuminen, likaantuminen ja kulumisen. Myös saavutettavuuden väheneminen pienentää kohteen nähtävyydsarvoa.

4.1 Tulosten esittäminen

Liitteessä 1 kohteiden tiedot on esitetty taulukkomuotoisissa ”kohdekorteissa”, joissa on kohteen tunnistetiedot, sijainti, kuvaus, koko, arvo, muuta mahdollista tietoa sekä kohteen nykyinen tila. Kohteen numero on nelinumeroinen ja perustuu luvussa 2.4. esitettyyn jaotteluun. Kohdassa ”Arvo” luonnehditaan kohteen yleistä merkittävyyttä tai arvoa sekä kuvataan myös arvostuksen määrää asteikolla 1 – 3 (1 on arvokkain). Kohdassa ”Tila” selostetaan kohteen ja ympäristön niitä piirteitä, jotka voivat muuttua, kuten luonnontilaisuus, roskaisuus, pinnan puhtaus jne. Esitetyt mitat ovat aina likiarvoja, mitä ei mainita erikseen.

Jos tieto kohteen olemassaolosta tai tärkeistä ominaisuuksista on lähtöisin ensisijaisesti muualta kuin tekijän havainnoista, tietolähteen numero on merkitty suluissa kuvaustaulukon oikeaan yläkulmaan. Lähdeluettelossa on mainittu myös tietolähteitä, joihin ei ole viitattu kohteiden kuvauksen yhteydessä, kuten maastokartat, kiinteistökartat ja ilmakuvat. Niitä on käytetty oheismateriaalina ja apuna mutta ei ensisijaisina tietolähteinä.

Keskusta-alueen luonnontilaisen kallioperän ja maaperän kohteista esitetään vähemmän tietoja, koska niissä on arvokasta oletettavasti vain luonnontilaisuus. Näiden kohteiden numeerinen arvo perustuu etupäässä niiden harvinaisuuteen kyseisellä alueella.

Liitteenä 2 on luettelo kaikista kohteista numerojärjestyksessä.

Kohdeluettelo tai kohteiden kuvaukset eivät ole täydellisiä, koska ne perustuvat saatavissa olleisiin tietoihin ja työn aikana tehtyihin havaintoihin. Koska kaikissa kohteissa ei ole käyty, joidenkin kohteiden tiedot perustuvat vain tietolähteisiin. Luetteloa ja kuvauksia voidaan myöhemmin täydentää uusien tietojen ja havaintojen mukaisiksi.

Liitteessä 3 kaikki kohteet tunnuksineen on merkitty karttaan. Geologisesti merkittävät kohteet on merkitty karttaan, jonka neljä osaa kattavat koko Helsingin. Luonnontilaisen maankamaran kohteet on merkitty kaksiosaiseen karttaan, joka kattaa kyseisen kartoitusalueen. Luonnontilaiskartassa kallio- ja maaperäkohteita ei ole esitysteknisestä syystä piirretty erikseen, ja ne erottuvat vain kuvion viereen merkityissä tunnuksissa.

Tarkemmat kohdekohtaiset kartat mittakaavassa 1 : 4 000 eivät mahdu tähän julkaisuun, ja niitä säilytetään Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa.

4.2 Tulokset yleisesti

Tässä raportissa kuvataan 241 geologisesti arvokasta kohdetta ja 101 luonnontilaisen maankamaran kohdetta, yhteensä 342 kohdetta. Lukujen vertailussa on otettava huomioon se, että maankamaran luonnontilaiskarttoitus kattaa vain Helsingin keskusta-alueen, ja siinä kohteiden muodostaminen ja rajaus olivat enemmän harkinnanvaraisia. Geologisista kohdetyypeistä kuvataan eniten siirtolohkareita (41 kpl), kallion

suurrakenteita (33 kpl) ja lähteitä (30 kpl). Kallion suurrakenteet ovat useimmiten maisemallisesti arvokkaita kallioita.

Arvokkaimpaan luokkaan (arvoluokkaan1 asteikolla 1–3) sijoitettiin 102 geologista ja 15 luonnontilaista eli yhteensä 117 kohdetta. Suhteellisesti eniten 1-luokan kohteita on mineraalimaalajien muodostumissa (kohdetyyppi 12), jotka ovat yleisesti muinaisrantamerkkejä ja harjuja. Näistä kohteista 74 % sijoittuu 1-luokkaan. Suhteellisesti vähiten 1-luokan kohteita on luonnontilaisten kallioalueiden ryhmässä (kohdetyyppi 16), vain 10%. Taulukossa 1 on esitetty kaikkien kohteiden ja eri arvoluokkiin sijoitettujen kohteiden määrien jakaantuminen eri kohdetyyppeihin. Ne muutamat kohteet, jossa tekijä ei ole käynyt, ovat saaneet arvon 3.

Taulukko 1. Geologisten ja luonnontilaisten kohteiden määrät sekä eri arvoluokkiin sijoitettujen kohteiden lukumäärät kohdetyypeittäin. Arvoasteikko on 1–3, jossa 1 on arvokkain.

Kohdetyyppi	Yht kpl	Arvo 1 kpl	Arvo 2 kpl	Arvo 3 kpl
KAIKKI KOHTEET YHTEENSÄ	342	117	125	98
KALLIOPERÄN KOHTEET YHTEENSÄ	174	59	61	54
11. Kivilajit ja mineraalit	26	7	13	6
12. Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat	27	20	3	4
13. Muut kallion pinnan rakenteet	5	2	1	2
14. Kallion suurrakenteet	33	21	6	6
15. Historialliset kaivokset ja louhokset	21	3	2	16
16. Luonnontilaisen kallioperän alueet keskusta-alueella	62	6	36	20
MAAPERÄN KOHTEET YHTEENSÄ	168	58	64	46
21. Mineraalimaalajien muodostumat	26	16	7	3
22. Siirtolohkareet	41	12	19	10
23. Eloperäiset maalajimuodostumat	22	8	7	7
24. Lähteet ja lähteiköt	30	12	5	13
25. Historialliset maa-aineksen ottopaikat ja muut ihmistoiminnan merkit	10	2	2	6
26. Luonnontilaisen maaperän alueet keskusta-alueella	39	8	24	7

Kohteiden sijoittuminen painottuu kaupungin itäpuoliskolle ja rannikolle. Itäisen ja kaakkoisen Helsingin kallioperä poikkeaa kaupungin muusta kallioperästä siinä, että siellä on vulkaanisia kivilajeja, kalkkikiviä ja harvinaisia mineraaleja, jotka lännestä lähes puuttuvat. Lisäksi Helsingin kaikki kolme hyvin säilynyttä harjuja on kaupungin itäosassa.

4.3 Tulokset kohdetyypeittäin

4.3.1 Kivilajit ja mineraalit

Arvokkaiksi katsotut kivilaji- ja mineraalikohteista yleisimmät ovat vulkaanisperäisiä kivilajeja: tyynylaavoja, tuffiitteja, agglomeraatteja ja vulkaanisia konglomeraatteja. Hyvin säilynyt tyynylaavarakenne on nähtävissä esimerkiksi Pohjois-Vuosaassa (nro 1121, kuva 2) ja Huomenlahjan saarella (nro 1122). Kauniin kerroksellista tulli-
vuoren tuhkasta syntynyttä tuffiittia on Uutelassa (nro 1123, kuva 3) ja Kallahden-
niemessä (nro 1120).

Arvokkaita kivilaji- tai mineraalikohteita on Helsingin kalliopaljastumissa todennä-
köisesti paljon. Määrä on moninkertainen, jos mukaan lasketaan myös sammalen tai
maapeitteen alla oleva kallio.

Kivilaji- ja mineraalikohteiden arvoa vähentävät tuhoutumisen ja peittämisen lisäksi
likaantuminen ja jäkälöityminen.

Kuva 1. Raitaista migmatiittia eli suonigneissia Kaivopuistossa (nro 1103).

Kuva 2. Tyynylaavarakennetta Vuosaaren vulkaniitissa (nro 1121).

Kuva 3. Uutelan läntiset rantakalliot ovat alun perin kerroksellista tulivuoren tuhkaa (nro 1123). Jäätikön tekemät uurteet näkyvät kuvassa vaakasuorina.

Kuva 4. Esiin louhittu graniittijuoni (nro 1126) Roihuvuoren vanhassa liuskelouhoksessa (nro 1517).

4.3.2 Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat

Hiidenkirnuista valtaosa on Helsingin itäosassa. Suurimmat ovat Pihlajamäen kirnut (nro 1206) sekä toistaiseksi maan täyttämät Kurkimäen ja Pohjois-Kivikon kirnut (nro:t 1209 ja 1227). Esimerkki eri kehitysvaiheisiin jääneiden hiidenkirnujen ryhmästä on Myllypurossa (nro 1225). Hiidenkirnujen tapaisia pitkänomaisia muodostumia on Roihupellossa (nro 1224) ja Jollaksessa (nro 1220).

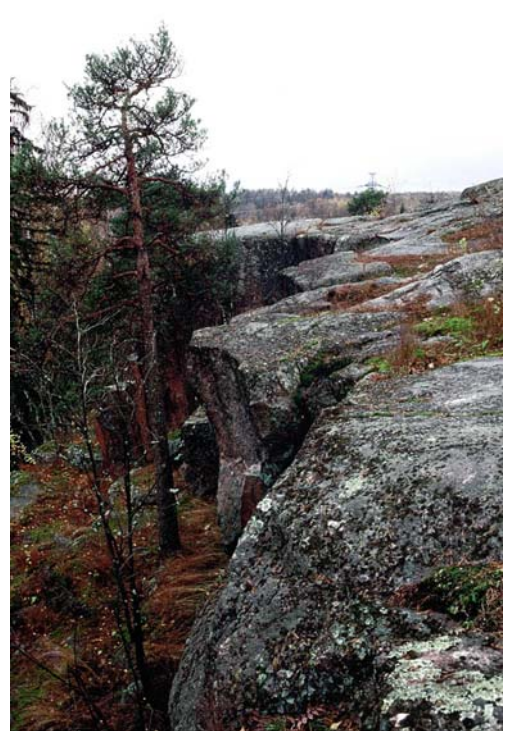
Helsingissä on todennäköisesti varsinkin maapeitteen alla vielä useita löytymättömiä hiidenkirnuja, kalliokouruja ja koveria kallioseinämiä.

Kuva 5. Roihuvuoren hiidenkirnut (nro 1213) ovat lähes kiinni toisissaan ja suhteellisen syviä.

6

7

Kuva 6. Vartiosaaren hiidenkirnu (nro 1214) on ympäröity järeällä kaiteella.

Kuva 7. Näkymä Naulakalliolta (nro 1416) luoteeseen.

Hiidenkirnujen nähtävyyden arvoa vähentää usein roskaantuminen sekä karikkeella ja maalla täyttyminen, ellei niitä puhdisteta. Jotkut Helsingin hiidenkirnuista on ympäröity liian läheltä melko rumalla rautaputkiaidalla.

Kuva 8. Mätäjoki muodostaa kalliojyrkänteeseen (nro 1431) vesiputouksen.

Kuva 9. Pihlajamäen vanha graniittilouhos (nro 1504).

4.3.3 Muut kallion pinnan rakenteet

Silokalliot ovat varsinkin rannoilla hyvin yleisiä, ja karkeaksi rapautuneita muinaisia silokallioita nähdään monilla korkeilla kalliomäillä. Kaivopuiston silokallio (nro 1301) on klassinen ja monissa oppikirjoissa kuvattu esimerkki silokalliosta. Toinen kohde, jossa näkyy lähes kaikki yli kulkeneen jäätikön tekemät kulutusmerkkityypit, on Mustikkamaalla (nro 1305). Tässä selvityksessä mainitsemattomia silokallioita on Helsingissä vielä runsaasti ja niiden joukossa lienee arvokkaitakin kohteita.

Näiden kohteiden arvoja uhkaavat samat tekijät kuin kivilaji- ja mineraalikohteita, mutta nämä eivät ole niille niin herkkiä, koska suuremmat pinnan rakenteet näkyvät vielä jäkälän altakin.

4.3.4 Kallion suurrakenteet

Ruhjevyöhykkeiden muodostamia pitkänomaisia painanteita ja niitä reunustavia jyrkänneketjuja on nähtävillä Helsingissä muutamia. Niihin liittyviä yksittäisiä halkeamia ja siirroksia on melko vähän esillä, koska laaksot ovat useimmiten maan aineksen täyttämiä. Selvimmin näkyvä kallioperän murroslinja (nro 1426) halkaisee koko kaupungin alueen Kruunuvuoren selän, Länsi-Herttoniemen ja Jakomäen kautta ja jatkuu pohjoiseen Vantaankin läpi. Tämän ryhmän erikoisuus on Pitäjänmäen jyrkänne (nro 1431), joka on sinänsä vaatimaton, mutta Mätäjoki muodostaa siihen Helsingin ainoan luonnonvaraisen vesiputouksen (kuva 8).

Helsingin kallioperän näkyvimmat murroslinjat ja osa merkittävistä maisemakallioista on esitelty, mutta niiden maisemallinen merkittävyys on myös makuasia. Maisemakallioiden suuren lukumäärän vuoksi kartoitus ei kata niitä kaikkia. Komeat kalliomäet ovat suosittuja retki- ja oleskelupaikkoja, mikä näkyy valitettavasti myös lasinsirujen ja muiden roskien määrässä.

4.3.5 Historialliset kaivokset ja louhokset

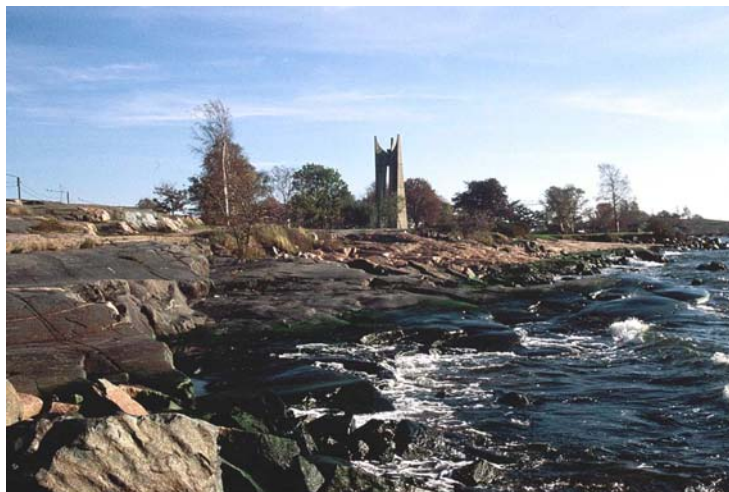
Huomattava osa vanhoista louhoksista on tehty Itä-Helsingin kalkkikivimuodostumiin, joita on hyödynnetty ainakin Suomenlinnan rakentamisessa 1700- ja 1800-luvuilla (14). Tällaisia kalkkikaivoksia on useita Vuosaaressa (esimerkiksi nro:t 1513, 1514 ja 1515). Kaupungin vanhin kaivos lienee Tullisaaren kalkkilouhos (nro 1507) 1500-luvulta. Tahvonlahden (Stansvikin) rautamalmi löytyi 1766. Hakunilan rautakaivokset (nro 1501) ovat osa laajempaa rautakaivosaluetta, josta Vantaan Kaivoksella on saanut nimensä.

Todennäköisesti lähes kaikki Helsingin säilyneet kaivokset ja louhokset sisältyvät tähän raporttiin lukuun ottamatta aivan pieniä kohteita, joita ei enää helposti erota maastosta. Kaivosten ja louhosten valitettavan yleisenä kohtalona on roskaantuminen ja suoranainen kaatopaikkana pitäminen.

4.3.6 Luonnontilainen kallioperä keskusta-alueella

Luonnontilaista kallioperää todettiin vähiten kartoitusalueen eteläosissa ja eniten pohjoisosien metsäalueilla Meilahdessa, Kumpulan–Koskelan alueella sekä Keskuspuistossa, joka jatkuu kartoitusalueelta pohjoiseen. Pohjoisen lisäksi kallioperän luonnontilaisuus painottuu jonkin verran myös Helsingin niemen länsiosaan.

Luonnontilaista kalliota on näkyvissä kartoitusalueella melko kattavasti. Arvokkaimpina pidetyt kalliokohteet ovat entisten saarten kallioita. Entisen

Kuva 10. Luonnontilaisia rantakallioita Eirassa Ursinin kalliolla (nro 1601).

Kuva 11. Meren huuhtomaa kivikkoa Tahvonlahden harjun (nro 2103) eteläkärjessä.

Jätkäsaaren kalliota on näkyvissä nykyisessä Ruoholahdessa (nro 1606), ja Sompasaaren satamatäyttöjen alle jääneen Nihti-nimisen saaren eteläistä rantakalliota on jäljellä sataman eteläkärjessä (nro 1617). Myös Ursinin kallio (nro 1601, kuva 10) on jäänne alueen luonnontilaisesta rannasta. Ruoholahden pienen Kaapelipuiston kallion (nro 1607) luonnontilaisuus on epävarma.

4.3.7 Mineraalimaalajien muodostumat

Tässä selvityksessä on todennäköisesti mukana kaikki Helsingin säilyneet harjun osat, lukuun ottamatta aivan pieniä vaikeasti tunnistettavia jäänteitä. Harjut ovat muiden hiekkamaastojen tavoin herkkiä kulumiselle, ja aikaisemmin hiekan ja soran otto on tuhonnut harjuja kokonaan tai osittain. Säilyneitä harjuja tai niiden osia on Laajasalossa (nro 2103, kuva 11), Mellunkylässä (nro 2106) ja Vuosaaren Kallahdes-
sa (nro 2107).

Kuva 12. Yoldia-meren rantakivikkoja Jakomäen huipulla (nro 2111).

Kuva 13. Litorina-meren lohkarista rantavallia Rastilassa (nro 2118).

Itämeren eri kehitysvaiheita edustavia rantamuodostumia, yleensä rantakivikoita, on Helsingissä melko paljon, mutta ne ovat usein pieniä. Ainoat Yoldia-meren ranta merkit on Jakomäen (nro 2111, kuva 12) ja sen eteläpuolella olevan Pohjois-Kivikon (nro 2113) rantakivikot noin 60 metriä nykyisen merenpinnan yläpuolella. Seuraavaksi nuorimman Ancylus-järven rantavalleja noin 45 metrin korkeudessa on ainakin Käpylän taivaskalliolla (nro 2110) ja Jakomäen Kaivantopuistossa (nro 2112). Enin osa Helsingin muinaisrannoista on Litorina-meren aaltojen huuhtomia kivikoita noin 17–20 m merenpinnan yläpuolella. Esimerkkinä vielä nuoremmista muodostumista on Laajasalon uimarannan hiekkainen rantavalli (nro 2116) muutaman sadan vuoden takaa.

Kuva 14. Viisi metriä korkea lohkare Koivusaassa (nro 2208). Lohkareesta on irronnut kappaleita.

Kuva 15. Vartiosaaren rapakivilohkare (nro 2216) on Helsingin suurimpia.

Parhaiten kehittyneet rantamerkit on luetteloitu tässä, mutta pienempiä tai heikommin kehittyneitä muodostumia on vielä löydettävissä sopivista kohdista. Koska näiden muodostumien kivet ovat yleensä tasakokoisia ja sileäpintaisia, niitä on aiemmin kerätty läheisten pientalojen ja huviloiden kivijalkoihin ja pengerryksiin. Niitä on voitu käyttää myös hautakumpujen tekemiseen pronssikaudella tai kivettyjen tykkitaiden rakentamiseen 1900-luvun alussa. Rakentamisen ja roskaantumisen lisäksi näillä muodostumilla ei ole muita merkittäviä nykyisiä uhkia.

Merkittävän kokoisia moreeniselännteitä (drumliineja) on esitelty kaksi, Lauttasaaressa (nro 2121) ja Vuosaaresta (nro 2122). On epätodennäköistä, että vastaavia muodostumia löytyisi Helsingistä lisää.

4.3.8 Siirtolohkareet

Nykyisen tiedon mukaan kaupungin suurimmat kivet löytyvät Vartiosaaresta (nro 2216, kuva 15), Villingistä (nro 2213), Kontulasta (nro 2208), Haagasta (nro 2226), Vuosaaresta (nro 2217) ja Koivusaaresta (nro 2202, kuva 14). Ne ja monet muutkin Helsingin siirtolohkareet ovat kooltaan yli 20 m³ ja painavat yli 50 tonnia. Vaikka suuria siirtolohkareita on kuvattu kohdetyypeistä eniten, kartoituksen kattavuus niiden osalta on epäselvä, koska niiden määrästä Helsingin alueella ei ole käsitystä. Aiemmin etenkin rapakivilohkareista louhittiin rakennuskiveä, mutta nykyisin rakentamisen tieltä räjäyttäminen on niiden ainoa uhka. Tiedossa on kaksi tapausta, joissa isoa lohkaretta on rakennushankkeen yhteydessä siirretty niin, että se on säilynyt ja jäänyt koristamaan rakennuksen pihaa: Lauttasaaren kirkko (nro 2230) ja Laajasalon kirkko (nro 2236).

4.3.9 Eloperäisten maalajien muodostumat

Tässä selvityksessä on mainittu Helsingin alueen laajimmat eloperäisten maalajien muodostumat. Näitä ovat esimerkiksi Viikin soistuva merenranta (nro 2309), Tattarisuon säilyneet osat (nro 2308) ja Malminkartanon Honkasuo (nro 2305). Kuvattujen muodostumien lisäksi Helsingissä on useita pieniä soita, joilla ei ole suurta geologista kiinnostavuutta.

Eloperäisten maalajimuodostumien uhkia ovat rakentamiseen liittyvät soiden ja liejukoiden kuivatus ja täyttäminen.

4.3.10 Lähteet ja lähteiköt

Jotkut lähteet ja vastaavat ovat vain ”ajoittaisia lähteitä” eli ne ovat kuivia pohjaveden pinnan ollessa alhaalla. Tämän kartoituksen aikaan pohjavettä oli Helsingissä poikkeuksellisen vähän ja enin osa lähteistä oli kuivia, tai vesi oli vain näkyvissä mutta ei virrannut maan pinnalle. Monet Helsingin lähteistä ovat ”ruostelähteitä” tai ”okralähteitä”, joissa pohjaveden runsas rauta ja mangaani saostuvat ruskeaksi sakaksi.

Harvat Helsingin lähteistä ovat luonnontilassa, koska niitä on käytetty talousveden ottoon, ja siksi niissä on usein betonirengas, puurakenteita tai niiden jäänteitä. Eräs lähes luonnontilassa säilynyt lähteikkö ja tihkupinta on Vuosaaren täyttömäen luoteisreunassa (nro 2421). Selvästi antoisin lähde on Tattarisuon lähde (nro 2412, kuva 16), josta pulppuaa vettä kuivinakin aikoina.

Kuva 16. Tattarisuon lähde (nro 2412) pulppuaa näkyvästi kuivinakin aikoina.

Kuva 17. Pieni hiekkaranta Kaivopuistossa (nro 2601).

Tässä selvityksessä on mainittu todennäköisesti suurin osa Helsingin lähteistä. Lähteitä uhkaavat rakentaminen sekä pohjaveden määrän ja laadun muutokset.

Kuva 18. Siltasaaren länsipäässä on säilynyt pieni hiekkaranta (nro 2605).

Kuva 19. Toivo Kuulan puiston hiekkaranta (nro 2608).

4.3.11 Historialliset maa-aineksen ottopaikat ja muut ihmistoiminnan merkit

Tässä selvityksessä on esitelty muutamia metsittyneitä hiekkakuoppia ja savenotto-paikkoja eri puolilta kaupunkia sekä muuna ihmistoiminnan merkinä vanha purje-laivojen eksoottisten painolastikivien läjityspaikka Mustikkamaalla (nro 2509).

4.3.12 Luonnontilainen maaperä keskusta-alueella

Määritelmän mukaista luonnontilaista maaperää todettiin vähiten kartoitusalueen eteläosissa ja eniten pohjoisosien metsäalueilla Meilahdessa, Kumpulan–Koskelan alueella sekä Keskuspuistossa, joka jatkuu kartoitusalueelta pohjoiseen. Pohjoisen

lisäksi maaperän luonnontilaisuus painottuu jonkin verran myös Helsingin niemen länsiosaan.

Luonnontilainen maaperä todettiin harvinaiseksi kartoitusalueen etelä- ja itäosissa, jotka on tiiviisti rakennettu ja joiden rantoja on täytetty. Koskematonta maaperää on suurina alueina kartoitusalueen pohjoisosien metsissä ja etelämpänä pieninä laikkui-
na kallioalueiden yhteydessä. Arvokkaimpina pidettyjä maaperäkohteita ovat Kaivo-
puiston hiekkaranta (nro 2601, kuva 17) ja Siltasaaren hiekkaranta (nro 2605, kuva
18), joiden täydellinen luonnontilaisuus tosin ei ole aivan varma. Selvemmin luon-
nontilaista maaperää alueen eteläosassa edustavat kohteet ovat Lapinlahden eteläran-
nalla (nro 2603), Hietaniemen kärjessä (nro 2604), Töölönlahden itärannalla (nro
2611), Linnanmäen länsi- ja lounaisrinteellä (nro 2616) sekä Hermannissa (nro:t
2612, 2618 ja 2619).

5 Ehdotukset jatkotoimiksi

5.1 Arvokkaimpien kohteiden suojelu

Ainakin 1-luokan kohteiden säilymisestä ja siisteydestä olisi huolehdittava. Taulu-
kossa 2 on lueteltu 30 1-luokan kohdetta, jotka ovat toistaiseksi rauhoittamattomia,
mutta joiden säilymistä pidetään ensiarvouden tärkeänä.

Taulukossa 2 on mainittu vain yksi maisemallisesti arvokas kallioalue, koska niiden
keskinäinen arvottaminen on vaikeaa niiden paikallisen arvon vuoksi. Mainittu kohde
(nro 1416, kuva 7) poikkeaa topografialtaan muista kallioalueista. Sama arvottamisen
vaikeus koskee suuria siirtolohkareita, joilla jokaisella on paikallinen arvonsa alueen
asukkaille. Taulukossa on seitsemän suurinta lohkareta.

Jakomäen Kaivantopuiston kohteet (nro:t 1112, 1208, 2112 ja 2207) muodostavat ar-
vokkaan kokonaisuuden, jossa on neljä erilaista geologista kohdetta pienellä alueella
rakennetussa puistossa ja helposti saavutettavissa. Tätä kohderyhmää voisi esitellä
”geologiapuistona”, nähtävyytenä ja opetuskohteena. Kaivantopuiston hiidenkirnu
tulisi ensin puhdistaa sinne ajetusta murskeesta. Samoin Kurkimäen ja Pohjois-
Kivikon suuret hiidenkirnut (nro:t 1209 ja 1227), jotka ovat maan täyttämiä, pitäisi
avata ja tutkia yhteistyössä geologian tutkimuskeskuksen kanssa.

Erillisen maininnan ansaitsee Jakomäen huipun komea Yoldia-meren rantakivikko
(nro 2111, kuva 12), joka on toinen Helsingin kahdesta Yoldia-rannasta, puhdas ja
hyvin esillä. Toinen saman ikäinen rantamerkki Jakomäen eteläpuolella (nro 2113)
on metsässä ja sammaloitunut.

Helsingissä on tällä hetkellä (2004) kuusi luonnonmuistomeriksi rauhoitettua geo-
logista kohdetta. Tässä raportissa ehdotetaan rauhoittamista viidelle kohteelle, jotka
on esitetty taulukossa 3. Perusteluina on näiden kohteiden poikkeuksellisen suuri ko-
ko Helsingissä, paitsi harjukohteessa (2103, kuva 11), joka on kohdetyyppinä harvi-
nainen Helsingissä ja kohteena hyvin säilynyt.

Suojelu- tai muita toimia harkittaessa ei pidä vedota ainoastaan kohteen tässä annettuun arvoon. Kohteilla on myös paikallista arvoa, jota tässä ei ole otettu huomioon.

Taulukko 2. Arvokkaimmat rauhoittamattomat kohteet, joiden säilyminen on ensiarvoisen tärkeää (30 kpl).

1121	Kivilaji: tyynylaava	Vuosaari, pohjoisosa
1208	Hiidenkirnu	Jakomäki, Kaivantopuisto
1209	Hiidenkirnu	Kurkimäki
1212	Hiidenkirnut	Herttoniemi
1214	Hiidenkirnu	Vartiosaari
1227	Hiidenkirnut	Pohjois-Kivikko
1416	Maisemall. arvokas kallioalue	Vartiokylä, Naulakallio
1431	Jyrkänne, jossa vesiputous	Pitäjänmäki
2103	Harju	Laajasalo, Tahvonlahti
2107	Harju	Kallahden harju ja saaret
2108	Rantamerkki	Lauttasaari, Myllykallio
2111	Rantamerkki	Jakomäen huippu
2113	Rantamerkki	Jakomäen eteläpuolinen huippu
2117	Rantamerkki	Jollas
2118	Rantamerkki	Vuosaari, Rastila
2119	Rantamerkki	Vuosaari, Meri-Rastila
2120	Rantamerkki	Vuosaari, Meri-Rastila
2202	Siirtolohkare	Koivusaari
2208	Siirtolohkare	Kontula
2213	Siirtolohkare	Villinki, Viipurinkivi
2216	Siirtolohkare	Vartiosaari
2225	Siirtolohkare	Suutarila
2226	Siirtolohkare	Pohjois-Haaga
2305	Turvekerrostuma	Malminkartano, Honkasuo
2306	Turvekerrostuma	Heikinlaakso
2412	Lähde	Tattarisuo
2421	Lähteikkö ja tihkupinta	Vuosaari, täyttömäen luoteispuoli
2601	Luonnontilainen maaperäalue	Kaivopuiston ranta
2603	Luonnontilainen maaperäalue	Lapinlahti
2604	Luonnontilainen maaperäalue	Hietaniemi

Taulukko 3. Helsingin kallioperän ja maaperän kohteet, joille ehdotetaan luonnonsuojelulain mukaista rauhoittamista luonnonsuojelualueeksi tai luonnonmuistomerkiksi.

1227	Hiidenkirnut	Pohjois-Kivikko
2103	Harju	Laajasalo, Tahvonlahti
2111	Rantamerkki, Yoldia-meri	Jakomäen huippu
2119	Rantamerkki, Litorina-meri	Vuosaari, Meri-Rastila
2216	Siirtolohkare	Vartiosaari

5.2 Kartoituksen täydentäminen

Geologisen tiedon lisäämiseksi tässä esiteltyjä kohteita ja niiden tietoja tulisi täydentää. On todennäköistä, että etenkin kivilajeja ja mineraaleja, muita kallion pinnan rakenteita, maisemakallioita, rantamerkkejä, siirtolohkareita ja lähteitä on Helsingissä vielä paljon lisää. Kaikista kohteista tulisi ottaa valokuvia.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

- 1) Aula Kimmo, Kokkonen Matti ja Laamanen Juhani 1980: Biologian ja maantiedon maasto-opetuskohteet Helsingissä. Helsingin kaupungin ympäristönsuojelulautakunta, julkaisu 6/1989.
  - 2) Geologian tutkimuskeskus 1999: Maaperäkartta 1 : 20 000.
  - 3) Haavisto-Hyvärinen Maija ja Korhonen Riitta 1998: Helsingin kartta-alueen maaperä. Maaperäkarttojen selitykset, lehti 2034 06, Geologian tutkimuskeskus.
  - 4) Heikkonen Kaarina (toim.) 1997: Luonto Helsingissä. Helsingin kaupungin ympäristökeskus 1997.
- Helsingin kaupungin kiinteistövirasto 2004: Kiinteistökartta
- 5) Helsingin kaupungin kiinteistövirasto 2004: Kantakartan maastotiedot.
  - 6) Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2002-2003: Luontotietojärjestelmä.
  - 7) Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2004: Luontotietojärjestelmän ilmakuvat.
  - 8) Holstein Markus 1997: Luonnonmuistomerkkejä Helsingissä. HKR, ympäristötuotanto, luonnonhoitoyksikkö.
  - 9) Husa Jukka ja Teeriaho Jari 2002: Uudenmaan maakunnan luonnon- ja maisemasuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet. Luonnos 20.3.2002, Suomen ympäristökeskus.
  - 10) Kananoja Tapio ja Grönholm Sari 1992: Uudenmaan kallioperän opetus- ja suojelukohteita. Ympäristöministeriö, alueiden käytön osasto, tutkimusraportti 3/1993.
- Maanmittauslaitos 2001: Maastokartat 1 : 20 000.
- 11) Pietilä Helena (toim.) 2001: Helsingin luonnonsuojelualueet 2001. Helsingin kaupungin ympäristökeskus.

12) Saltikoff Boris, Laitakari Ilkka, Kinnunen Kari A. ja Oivanen Panu 1994: Helsingin seudun vanhat kaivokset ja louhokset. Geologian tutkimuskeskus, opas 35.

13) Vähä-Piikkiö Inkeri 1986: Biologinen tutkimus, arvokkaat luonnonalueet Helsingissä, rajausten tarkistus. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto, yleiskaavaosasto, julkaisu YB: 9/86.

Henkilökohtaiset tiedonannot

14) Haavisto-Hyvärinen Maija, Geologian tutkimuskeskus 2003: Henkilökohtaiset tiedonannot.

15) Immonen Kati 2003: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

16) Kinnunen Kari, Geologian tutkimuskeskus 2003: Henkilökohtaiset tiedonannot, Helsinki.

17) Kurki-Suonio Merja 2004: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

18) Laakso Kaarina 2003: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

19) Laamanen Vesa 2002: Henkilökohtaiset tiedonannot, Helsinki.

20) Lehtinen Martti, Helsingin yliopisto 2001–2003: Henkilökohtaiset tiedonannot.

21) Metsomäki Raimo 2003: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki

22) Pesonen Lauri 2003: Henkilökohtaiset tiedonannot, Helsinki

23) Puttonen Petri 2003: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

24) Ranta Eija-Leena 2004: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

25) Raivikko Tiina 2003: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

26) Saltikoff Boris, Geologian tutkimuskeskus 2003 ja 2004: Henkilökohtaiset tiedonannot.

27) Savolainen Sulo 2003: Henkilökohtaiset tiedonannot, Helsinki.

28) Tolvanen, Erkki 2004: Henkilökohtainen tiedonanto, Helsinki.

LIITE 1. KOHTEIDEN NUMEROINTI JA KUVAUKSET**KALLIOPERÄ**

- 11 Kivilajit ja mineraalit
- 12 Hiidenkirnut ja vastaavat muodostumat
- 13 Muut kallion pinnan rakenteet (jäätikön kulutusmerkit, rapautumispinnat ym.)
- 14 Kallion suurrakenteet (raot, ruhjeet, siirrokset, jyrkänteet, korkeat kalliot ym.)
- 15 Historialliset kaivokset ja louhokset
- 16 Luonnontilainen kallioperä keskusta-alueella

MAAPERÄ

- 21 Mineraalimaalajien muodostumat (harjut, rantamerkit, moreenit)
- 22 Siirtolohkareet
- 23 Eloperäisten maalajien muodostumat (turvekerrostumat, liejukot, kuorisorat)
- 24 Lähteet ja lähteiköt
- 25 Historialliset maa-aineksen ottoapaikat ja muut vanhat ihmistoiminnan merkit
- 26 Luonnontilainen maaperä keskusta-alueella

Arvoluokat: 1 = suuri arvo, 2 = kohtalainen arvo, 3 = pieni arvo
Numerot taulukon oikeassa yläkulmassa viittaavat lähdeluetteloon.

Kohde	1101	Kivilaji	Helsinkiitti (1, 10)
Sijainti	Kallio		Eläintarhantien ja Ensi Linjan risteuksen länsipuolen kallio.
Kuvaus	Kalliopaljastumassa helsinkiittiä (albiitti-epidoottigraniittia).		
Koko	3. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Arvo 1-3			
Muuta			
Tila	2003 jäkälöitynyt ja likaantunut.		

Kohde	1102	Kivilaji	Helsinkiitti (10)
Sijainti	Vauhtitie		Vauhtitien ja Tivolitien liittymän länsipuolen kallioleikkaus.
Kuvaus	Louhitussa kallioseinämassä helsinkiittiä (albiitti-epidoottigraniittia).		
Koko	Esiintymän pituus 30 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä. Pääosa seinämästä on suojattu verkolla.		

Kohde	1103	Kivilaji	Migmatiittinen gneissi (3, 4, 10, 11)
Sijainti	Kaivopuisto		Ehrenströmintie.
Kuvaus	Alkuperältään vulkaaninen gneissi, jossa on lapilleja ja graniittisuonia. Pysty poimurakenne.		
Koko	3-4 m x 12 m ja 4 m x 5 m.		
Arvo 1-3	1. Saavutettavuus erinomainen ja pinta puhdas ja tasainen. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Paikalla myös pieni rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Tila	23.4.2003: Hyvä.		

Kohde	1104	Kivilaji	Konglomeraatti (4, 10)
Sijainti	Kaivopuisto		Kaivopuiston kallion koillisreuna.
Kuvaus	Polymiktisiä konglomeraattikerroksia (5-20 cm). Muu aines tuffiittia ja grauvakkaa. Fragmentit litistyneet. Poimuttumista.		
Koko	Puhdas alue 2 m x 3 m.		
Arvo 1-3	2. Harvinainen kivilaji. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Istuva konserttiyleisö pitää kallion pinnan pientä osaa puhtaana.		
Tila	8.8.2003: koko kallio melko jäkälöitynyt ja likainen.		

Kohde	1105	Kivilaji	Lamprofyrijuoni (10)
Sijainti	Kaivopuisto		Myllytie 6:n tontilla.
Kuvaus	Amfibliittia leikkaava 0,5 m leveä lamprofyrijuoni.		
Koko	3. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Arvo 1-3			
Muuta			
Tila			

Kohde	1106	Kivilaji	Vulkaaninen konglomeraatti tai agglomeraatti (20)
Sijainti	Kaivopuisto		Leikkipuiston länsireuna.
Kuvaus	Poimurakenne.		
Koko	Puhdas alue 10 m x 15 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2003 jäkälöitynyt ja likaantunut.		

Kohde	1107	Kivilaji	Migmatiittinen gneissi (10)
Sijainti	Kivihaka		Hämeenlinnanväylän itäpuolinen kallioleikkaus.
Kuvaus	Migmatiittinen gneissi, jossa on suuri loiva poimurakenne.		
Koko	6 m x 100 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1108	Kivilaji	Kvartsidioriittijuoni ja gneissi (10)
Sijainti	Munkkivuori		Munkkiniemen kirkko
Kuvaus	Kirkon länsipuolella kvartsidioriittijuoni (muutamien kymmenen sentin levyinen) leikkaa gneissia. Kirkon itäpuolella näkyy raitaisessa gneississä katkeilleita kerroksia ja jyrkkää poimutusta.		
Koko	Molemmat paljastumat 10 m x 20 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2003 melko jäkälöitynyt ja likainen.		

Kohde	1109	Kivilaji	Granaatti-kordieriittigneissi, kiillegneissi ja graniitti (10)
Sijainti	Hietaniemi		Hietaniemen kärjen kalliot.
Kuvaus	Granaatti-kordieriittigneissi, kiillegneissi ja graniitti muodostavat migmatiittisen suonigneissin. Sinistä kordieriittia.		
Koko	10 m x 30 m ja 50 m x 50 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2003 etenkin suurempi paljastuma töhryinen ja roskainen.		

Kohde	1110	Kivilaji	Ptygmaattinen migmatiitti (10)
Sijainti	Seurasaari		Saaren pohjoisosa, Selkämän talon länsipuolella.
Kuvaus	Silokallio, jossa gneississä ptygmaattista poimutusta.		
Koko	Puhdas alue 1 m x 4 m, koko kallio 50 m x 60 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Silokallion uurteita ja kouruja.		
Tila	2.8.2003 hyvä.		

Kohde	1111	Kivilajit	Kordieriittigneissi ja graniitti (10)
Sijainti	Malmin lentoasema		Lentokentän eteläpää, tien eteläpuoli.
Kuvaus	Graniitti leikkaa kordieriittigneissia.		
Koko	50 m x 100 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Myös silokallio.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1112	Kivilaji	Migmatiittinen kiillegneissi
Sijainti	Jakomäki Kaivantopuisto		Puiston lounaisreuna.
Kuvaus	Komea puhtaaksi huuhtoutunut migmatiittinen silokallio.		
Koko	50 m x 60 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Alueella myös hiidenkirnu, siirtolohkare ja rantalohkareikko.		
Tila	2.6.2003 kalliolla on yksi töherrys, muuten hyvä. Ei jäkälää.		

Kohde	1113	Kivilaji	Agglomeraatti (10)
Sijainti	Herttoniemi Herttoniemen kartano		Kartanon luoteisen puurakennuksen länsipuoli.
Kuvaus	Felsinen kerroksellinen vulkaniitti (agglomeraatti), jossa runsaasti heitteleitä (koko 3-20 cm, litistyneet)		
Koko	10 m x 25 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2.6.2003: Melko jäkälöitynyt.		

Kohde	1114	Kivilajit	Vulkaaninen liuske (10)
Sijainti	Laajasalo Yliskylä		Laajasalontien kallioleikkaus Herttoniemensalmen eteläpuolella tien molemmin puolin.
Kuvaus	Vulkaaninen kvartsi-maasälpäliuske eli leptiitti (tuffi, alun perin tulivuoren tuhkaa), jossa on kalkkikerroksia (1-4 m). Kalkkivaikutus näkyy myös kasvistossa. Länsiosan eteläpäässä on lisäksi pegmatiittista graniittia.		
Koko	Länsiosa 6 m x 200 m. Itäosa 3 m x 170 m		
Arvo 1-3	1. Hyvä saavutettavuus. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Länsipuolen niemellä on lisää kalkkikerroksista vulkaniittia pääosin yksityisillä tonteilla.		
Tila	23.4.2003: Ei luonnontilainen koska kyseessä on tieleikkaus. Kunto hyvä.		

Kohde	1115	Mineraalit	(10)
Sijainti	Laajasalo Tahvonlahti		Stansvikin vanha rautakaivos Koirasaarentien pohjoispuolella.
Kuvaus	Monimineraalinen karsimuodostuma. Mineraaleina mm. magnetiitti (rautamalmi), granaatti, sepioliitti ("vuorinahka"), kalsiitti, epidootti, diopsidi, sarvivälke, fluoriitti, ametisti, serpentiini, kondrodiitti ja nefriitti.		
Koko	30 m x 100 m.		
Arvo 1-3	1. Ainutlaatuinen nähtävyys ja opetuskohte. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Rauhoitettu rautakaivos 1700- ja 1800-luvuilta. Ylimmästä kuilusta louhittu kalkkikiveä.		
Tila	29.8.2003: Hyvä. Kuilut osin roskaisia.		

Kohde	1116	Kivilaji	Granaattikarsi (10)
Sijainti	Laajasalo Vuorilahti		Vuorilahden uimarannan eteläpuolinen kallio.
Kuvaus	Karsimuodostuma. Kallio osin lähes pelkkää andradiittia (Ca-Fe-granaatti). Myös diopsidihedenbergiittia, sarvivälkettä ja epidoottia. Lisäksi näkyy mustaliuskekerros, jossa pelkistynyttä keltaista rikkiä ja ruostetta. Graniittijuoonia.		
Koko	Karsiosuus 40 m x 100 m.		
Arvo 1-3	2. Harvinainen muodostuma. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Puhdas merenrantakallio, saavutettavuus hyvä. Myös granaattilouhos (kohde1510).		
Tila	23.4.2002: hyvä.		

Kohde	1117	Kivilaji	Kordieriittiamfiboliitti (10)
Sijainti	Laajasalo Vuorilahti		Laajasalontien ja Vuorilahdentien liittymän luoteispuoli.
Kuvaus	Kordieriittiamfiboliitti, jossa antofylliittikasamia		
Koko	3. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Arvo 1-3			
Muuta	Yksityispihassa, mahdollisesti tuhoutunut rakentamisen yhteydessä.		
Tila			

Kohde	1118	Kivilaji	Granaatti-kordieriittigneissi (10)
Sijainti	Laajasalo Hevossalmi		Laajasalontien itäinen kallioleikkaus välillä Hevossalmentie-Kölitie.
Kuvaus	Granaatti-kordieriittigneissi, jossa näkyy lähes jalokiviluokan granaattikiteitä.		
Koko	4 m x 50 m		
Arvo 1-3	2. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Opetuskohteena hyvä, saavutettavuus erinomainen.		
Tila	23.4.2002: Hyvä.		

Kohde	1119	Kivilaji	Vulkaaninen konglomeraatti tai agglomeraatti (1)
Sijainti	Kallahdenniemi Länsiranta		Rantakallio opiston kivilaiturin molemmilla puolilla.
Kuvaus	Vulkaaninen tuhka, jossa runsaasti heitteleitä tai muita vulkaniitin kappaleita. Kappaleet litistyneitä.		
Koko	15 m x 60 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	16.7.2003: melko puhdas ja muuten hyvä.		

Kohde	1120	Kivilajit	Tuffiitti, diabaasi ja mafinen juoni
Sijainti	Kallahdenniemi Leppäniemi		Leppäniemen etelärannan kallioniemi.
Kuvaus	Kolme kivilajia. Kalliopaljastuman itä- ja kaakkoisosassa lähinnä vesirajaa on kerroksellinen tuffiitti, jossa on poimuja ja primaarisia sedimenttirakenteita. Kerrospaksuudet ovat 0,5 mm – 10 cm. Ylempänä pohjois- ja luoteisosassa on keskirakeinen diabaasi, joka leikkaa tuffiittia. Diabaasin plagioklaasiliistakkeet näkyvät selvästi. Lounaisosassa näkyy edellisiä kivilajeja leikkaava 4 m leveä tumma juoni, jossa on sarvivälkeporfyroblasteja. Edellisten lisäksi kalliolla on alle 5 cm leveitä kvartsijuonia.		
Koko	30 m x 40 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Kallio on korkean veden aikaan osin veden alla.		
Tila	2003 ja 2004 hyvä.		

Kohde	1121	Kivilaji	Tyynylaava (4, 10)
Sijainti	Vuosaari Niinisarentien pohj.puoli		Suuren sähkölinjan alla olevat kalliopaljastumat Niinisarentien pohjoispuolella.
Kuvaus	Suuri paljastumaryhmä tyynylaavaa. Tyynyt pystysuunnassa litistyneitä, vaakamitta 2 – 30 cm. Rakenne erottuu hyvin, koska tyynyjen reunojen reaktiosaumamat ovat syvemmälle rapautuneita.		
Koko	200 m x 550 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Kalliot ovat paljastuneet sähkölinjan rakentamisen yhteydessä.		
Tila	18.5.2003 ja 2004 hyvä. Kallion pinta pysynee puhtaan muutaman vuoden.		

Kohde	1122	Kivilaji	Tyynylaava
Sijainti	Vuosaari Huomenlahja		Koko saari.
Kuvaus	Lähes koko saari on paljasta kalliota. Tyynylaava, tyynyt litistyneitä, pituus 0,2 – 2 m. Myös breksiamaista rakennetta.		
Koko	70 m x 150 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	20.7.2003 luonnontilainen lukuun ottamatta saarelle asennettua väylämerkkiä.		

Kohde	1123	Kivilaji	
Sijainti	Vuosaari Uutela		Uutelan länsirannan kalliot: Nuottaniemi ja sen pohjoispuoli.
Kuvaus	Kerroksellinen tuffi, jossa paikoin lapilleja (1 mm – 10 cm) kerroksina (agglomeraatti). Katkeilleita kvartsijuonia. Kallio on puhdas vain lähellä vesirajaa.		
Koko	5-15 m x 600 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	29.8.2003: Luonnontilainen lukuun ottamatta muutamaa nuotion rikkomaa kohtaa. Vesirajan kalliot pysyvät puhtaina.		

Kohde	1124	Kivilaji	(21)
Sijainti	Roihuvuori Tulisuontie		Kallioleikkaus Tulisuontie 4: kohdalla.
Kuvaus	Karkearakeinen granaatti-kiilleliuske. Granaatteja paljon, enimmillään 30 %. Granaatit melko pyöreitä ja melko ehjiä kiteitä ja kasaumia, kooltaan alle 5 cm, pääosin 0,5-1 cm. Näkyvissä louhittu tuore pinta sekä rapautumispinta kallion päällä.		
Koko	4 m x 50 m		
Arvo 1-3	2. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	8.9.2003 hyvä.		

Kohde	1125	Kivilaji	Tyynylava (4, 20)
Sijainti	Harakka		Saaren koillisranta.
Kuvaus	Rantakalliossa tyynylaavarakennetta.		
Koko	5 m x 10 m		
Arvo 1-3	3. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	12.9.2004 hyvä, kallio puhdas.		

Kohde	1126	Kivilaji	Graniittijuoni
Sijainti	Roihuvuori, Sahaajankatu		Kalliorinne vesitornin länsipuolella.
Kuvaus	Liuskelouhoksessa oleva pysty graniittijuoni, joka on jäänyt paikoilleen kun liusketta on louhittu sen molemmin puolin.		
Koko	Leveys noin 80 cm		
Arvo 1-3	2. Arvo tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	11.5.2004 hyvä, joskin ympäristö roskainen.		

Kohde	1201	Hiidenkirnu	(2, 3)
Sijainti	Suomenlinna		Kuninkaanportin pohjoispuolen ranta.
Kuvaus	Hiidenkirnu vesirajassa lähes louhepenkereen alla.		
Koko	Pienehkö.		
Arvo 1-3	2. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2.6.2000: Heikosti näkyvissä louhepenkereen vuoksi.		

Kohde	1202	Hiidenkirnu	(3)
Sijainti	Harakka		Eteläpään itäranta.
Kuvaus	Hiidenkirnu		
Koko	Halkaisija noin 70 cm, syvyys noin 60 cm.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa		
Muuta	Kohde on suojelualueella, jossa on liikkuminen sallittu vain polulla ja lintujen pesimäajan ulkopuolella.		
Tila	12.9.2004 hyvä.		

Kohde	1203	Hiidenkirnu	(3, 10)
Sijainti	Lauttasaari Länsiulapanniemi		Lounaisen rantakallion kaakkoisosassa, kuusen alla.
Kuvaus	Hiidenkirnu.		
Koko	Halkaisija 0,6 m, syvyys 0,8 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	28.5.2003 hyvä.		

Kohde	1204	Hiidenkirnu	(1, 4, 8, 11)
Sijainti	Seurasaari		Juhlakentän eteläpää.
Kuvaus	Hiidenkirnu.		
Koko	Halkaisija 0,65 m, syvyys 0,5 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Rauhoitettu.		
Tila	26.6.2003 hyvä.		

Kohde	1205	Hiidenkirnu	(1, 3, 4, 10, 8, 11)
Sijainti	Käpylä		Tursontien pohjoispäässä olevan koulun pohjoispuoli.
Kuvaus	Hiidenkirnu.		
Koko	Halkaisija 1,3-1,8 m, syvyys 1 m.		
Arvo 1-3	1. Melko iso. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Rauhoitettu.		
Tila	12.5.2002: Roskainen. Aidattu.		

Kohde	1206	Hiidenkirnut	(3, 4, 8, 11)
Sijainti	Pihlajamäki: pohjoisosa		Rapakiventie 1:n kohdalla.
Kuvaus	Kaksi vierekkäistä hiidenkirnua, joista toinen on Helsingin suurin. Peräisin viimeistä edellisen jääkauden lopulta (ikä ehkä n. 50 000 v.)		
Koko	Suurin kirnu: halkaisija 6-7 m, syvyys 8 m.		
Arvo 1-3	1. Ainutlaatuinen. Saavutettavuus erinomainen. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Rauhoitettu.		
Tila	23.4.2002: Aidattu. Ajoittain roskainen.		

Kohde	1207	Hiidenkirnu	(1, 13)
Sijainti	Pihlajamäki: eteläosa		Johtokiventie 1:n pohjoispään itäpuolen kallio.
Kuvaus	Hiidenkirnu.		
Koko	Halkaisija 1,1 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	2 m pohjoiseen mahdollisesti toinen kirnu (kaivettava esiin). Jyrkänteen alla on lohkarieksa hiidenkirnun puolikas.		
Tila	6.6.2003 hyvä.		

Kohde	1208	Hiidenkirnu	
Sijainti	Jakomäki Kaivantopuisto		Puiston lounaispää.
Kuvaus	Hiidenkirnu jyrkän kalliorinteen alaosassa		
Koko	Halkaisija 1,5 m.		
Arvo 1-3	1. Melko iso. Saavutettavuus hyvä. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Rakennetussa puistossa.		
Tila	14.6.2003: kirnu on täytetty murskeella, joten syvyys ei ole tiedossa.		

Kohde	1209	Hiidenkirnu	(19)
Sijainti	Kurkimäki		Puistometsässä Kurkimäentie 8:sta 100 m etelään kallion kaakkoiskärjessä.
Kuvaus	Suuri hiidenkirnu maanpinnan tasossa täynnä maata.		
Koko	Halkaisija 2,5 m. Syvyys ei tiedossa.		
Arvo 1-3	1. Arvokas kokonsa vuoksi. Saavutettavuus hyvä. Arvo luonnonsuojelullinen, opetuksellinen ja tieteellinen.		
Muuta	Kirnu on syytä kaivaa esiin.		
Tila	14.6.2003		

Kohde	1210	Hiidenkirnut	(23)
Sijainti	Myllypuro Lounaisosan kallio		Viikintien suoran itäpään pohjoispuolen kallio.
Kuvaus	Kaksi matalaa ja laakeaa hiidenkirnua 8 metrin päässä toisistaan aivan jyrkänteen reunalla kalliotilan itäisen oven yläpuolella.		
Koko	Molempien kirnujen halkaisija 1 m ja syvyys 0,3 m.		
Arvo 1-3	1. Saavutettavuus melko hyvä. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Kirnujen sijaintipaikka on vaarallisen lähellä jyrkännettä. Kohteen 1211 yläpuolella.		
Tila	16.8.2003: Hyvä.		

Kohde	1211	Kovera kallioseinä	
Sijainti	Myllypuro Lounaisosan kallio		Viikintien suoran itäpään pohjoispuolen kallio.
Kuvaus	Taaksepäin kallistuva kaareva jäätikön sulamisvesien kuluttama kallioseinämä.		
Koko			
Arvo 1-3	2. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Kohteen 1210 alapuolella.		
Tila	16.8.2003 hyvä.		

Kohde	1212	Hiidenkirnut	(3, 4, 10, 13, 19)
Sijainti	Herttoniemi Kivinokka		Siirtolapuutarhan koillispuolinen metsä, metsäisen mäen pohjoisrinne.
Kuvaus	Näkyvissä kaksi kirnua, joiden välimatka on 4 m.		
Koko	Isompi: halkaisija 1,7 m, syvyys 1,5 m. Pienempi: h. 0,7 m, s. 1 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Tietojen mukaan paikalla on yhteensä neljä kirnua. Kaksi muuta ovat pieniä ja karikkeen peitossa eikä niitä ole toistaiseksi löytynyt.		
Tila	2.8.2003: Hyvä, ympäristö lähes luonnontilainen.		

Kohde	1213	Hiidenkirnut	(3, 8, 11, 13)
Sijainti	Roihuvuori		Punahilkantie 16:n itäpuolen rinne.
Kuvaus	Kaksi hiidenkirnua hyvin lähekkäin, väliseinämän paksuus pienimmillään vain 2 cm.		
Koko	Suurin: syvyys 0,9 m, halkaisija 0,45 m. Pienin: syv. 0,4 m, halk. 0,25 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	8.9.2003 hyvä, juuri puhdistettu. Suuremman kirnun pohjalla kaksi pyöreää kiveä.		

Kohde	1214	Hiidenkirnu	(1, 3)
Sijainti	Vartiosaari		Saaren eteläpään rantakallio.
Kuvaus	Hiidenkirnu.		
Koko	Halkaisija 1 m. Syvyys 1,2 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	17.8.2003 hyvä, mutta aidattu liian läheltä.		

Kohde	1215	Hiidenkirnu	(3, 10)
Sijainti	Laajasalo		Gunillankujan pohjoispää.
Kuvaus	Hiidenkirnu ulkoiluteiden risteyksessä.		
Koko	Halkaisija 0,8 m, syvyys 0,6 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2002 hyvä.		

Kohde	1216	Hiidenkirnut	(23)
Sijainti	Laajasalo Hevossalmi		Kallioniementie 4:n eteläpuolen kallion lounaisrinne.
Kuvaus	Ainakin kuusi eri kokoista eri kehitysvaiheen hiidenkirnua.		
Koko	Alue 5 m x 10 m		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	9.8.2003 kaivettu esiin. Tila hyvä.		

Kohde	1217	Hiidenkirnu	(19)
Sijainti	Jollas, Saunalahti		Saunalahden itärannan asuintontit.
Kuvaus			
Koko			
Arvo 1-3			
Muuta	Ei käyty paikalla, olemassaolo epävarma.		
Tila			

Kohde	1218	Hiidenkirnut	(1, 4, 10)
Sijainti	Jollas Tonttuvatvuori		Tonttuvatvuorentie, Tonttuvatvuoren pohjoisrinne.
Kuvaus	Kaksoishiidenkirnu rinteiden alaosassa. Pienempi kirnu on pohjastaan kaksiosainen.		
Koko	Suurempi (ylempi): Halkaisija 1 m, syvyys 2 m. Alempi kirnu on pienempi.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	23.4.2002 hyvä.		

Kohde	1219	Hiidenkirnut	(1)
Sijainti	Jollas Itäranta		Itäniitynniemen kärjestä 300 m kaakkoon.
Kuvaus	Kaksi hiidenkirnua rannassa laiturin molemmin puolin.		
Koko			
Arvo 1-3			
Muuta	Ei käyty paikalla.		
Tila			

Kohde	1220	Hiidenkirnu	
Sijainti	Jollas Tonttuvuoren pohj.puoli		Tonttuvuorentiestä 250 m pohjoiseen, kallion lounaisrinne.
Kuvaus	Erikoinen pitkänomainen ehkä siirroksen muovaama hiidenkirnu. Toinen seinämä lähes suora.		
Koko	0,3-0,5 m x 2 m. Suurin syvyys 1,2 m		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen, tieteellinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	29.6.2003 kaivettu esiin, tila hyvä.		

Kohde	1221	Hiidenkirnu	(10)
Sijainti	Länsi-Villinki		Läntisin kallio, lähellä rantaa.
Kuvaus	Halkaisija ?, syvyys 1 m,		
Koko			
Arvo 1-3	Ei käyty paikalla. Yksityisrannassa.		
Muuta			
Tila			

Kohde	1222	Hiidenkirnut ?	
Sijainti	Pikku Kuivasaari		Koillisrannan kallio.
Kuvaus	Mahdollisesti useita pieniä hiidenkirnuja.		
Koko			
Arvo 1-3			
Muuta	Ei käyty paikalla. Mahdollisesti aaltojen aiheuttamia "rantakirnuja" tai pehmeämmän kivilajin rapautumiskuoppia.		
Tila			

Kohde	1223	Hiidenkirnu	(1, 27)
Sijainti	Pihlajisto Länsiosa		Kiviteltankatu, itään laskevassa kalliorinteessä.
Kuvaus	Hiidenkirnu. Jonkin verran soikea ja pohjastaan kaksiosainen.		
Koko	Halkaisija 1 m, syvyys 1 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Muutama metri luoteeseen on mahdollisesti kourumainen rakenne, kooltaan 0,4 m x 3 m.		
Tila	7.9.2003 hyvä.		

Kohde	1224	Kalliokouru	(27)
Sijainti	Herttoniemi Roihupelto		Viilarintien ja Holkkitien liittymän luoteispuolen kallio, Viilarintien viereisen jyrkänteen pohj.pää.
Kuvaus	"Hiidenkouru", jäätikön sulamisvesien uurtama kouru.		
Koko	0,4 m x 3,5 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	8.9.2003 hyvä, äskettäin kaivettu esiin.		

Kohde	1225	Hiidenkirnuryhmä	(27)
Sijainti	Myllypuro Eteläosa		Kauppamylyntien pohjoispuolen kallio, eteläreunan aidan länsipään pohjoispuoli
Kuvaus	Alue, jossa noin 10 eri kokoista hiidenkirnun pääosin "alkuvaiheen" muotoa.		
Koko	7 m x 8 m. Kirnujen halkaisijat 0,3 m – 1,5 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	8.9.2003 hyvä, äskettäin kaivettu esiin.		

Kohde	1227	Hiidenkirnut	(28)
Sijainti	Pohjois-Kivikko		Kivikon ulkoilupuiston pohjoisosana, Patterikujasta 300 m luoteeseen.
Kuvaus	Kolme maan täyttämää hiidenkirnutta, joista kaksi on suuria.		
Koko	Kahden halkaisija noin 2,5 m ja yhden noin 1,5 m. Syvyyttä ei tiedetä.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Kirnut on syytä tyhjentää asiantuntijoiden valvonnassa. Niiden sisältämä maa-aines saattaa antaa viitteitä kirnujen iästä.		
Tila	2004 hyvä, kirnut ovat täynnä maata.		

Kohde	1228	Hiidenkirnut	(28)
Sijainti	Pohjois-Kivikko		Kivikon ulkoilupuiston pohjoisosan itäreuna, Patterikujan päästä 150 m koilliseen, ulkoilutien pohjoisreuna.
Kuvaus	Kaksi matalaa ja laakeaa hiidenkirnutta.		
Koko	Halkaisija noin 1 metri.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1301	Silokallio	(4, 20)
Sijainti	Kaivopuisto		Puiston pohjoisosan itäosa.
Kuvaus	Silokallio migmatiittisessa sarvivälkegneississä. Etenevän jäätikön jälkiä: uurteita ja sirpimurroksia. Tyypillinen silokallion profiili.		
Koko	4 m x 10 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	23.4.2002 hyvä.		

Kohde	1302	Silokallion rapautunut pinta	(20)
Sijainti	Jakomäki		Jakomäen huippu.
Kuvaus	Muinainen Yoldia-meren sileä rantakallio on rapautunut pinnaltaan karkeaksi; maasälvät ovat kuluneet syvemmälle ja kvartsi on jäänyt koholle. Kallion painanteissa on nähtävissä rapautumisessa syntynyttä hiekkaa.		
Koko	200 m x 300 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Kallioalueen länsipäästä on upea näköala Helsingin yli.		
Tila	23.4.2003 hyvä mutta osin roskaantunut.		

Kohde	1303	Silokallion rapautunut pinta	
Sijainti	Jakomäen eteläpuolinen huippu		Jakomäentie 23:sta 300 m etelään.
Kuvaus	Muinainen Yoldia-meren sileä rantakallio on rapautunut pinnaltaan karkeaksi; maasälvät ovat kuluneet syvemmälle ja kvartsi on jäänyt koholle. Kallion painanteissa on nähtävissä rapautumisessa syntynyttä hiekkaa.		
Koko	100 m x 200 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	23.4.2002 hyvä.		

Kohde	1304	Haarniskapinta	Siirrospinta, jossa haarniskapinta	(10)
Sijainti	Tähtitorninmäki		Tähtitorninkadun itäpään pohjoispuoli.	
Kuvaus	Uurteinen pysty haarniskapinta.			
Koko	2 m x 6 m.			
Arvo 1-3	2. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.			
Muuta				
Tila				

Kohde	1305	Silokallio	
Sijainti	Mustikkamaa		Mustikkamaan länsiosan pohjois- ja luoteisrannan kalliot.
Kuvaus	Silokallioalue. Etenevän jäätikön jälkiä: uurteita, sirppimurroksia, pirstekaarteita, simpukkamurroksia. Sulavan jäätikön jälkiä: harvinaisen sileiksi kuluneita kohtia ja "hiidenkirmun alkuja".		
Koko	5-10 m x 600 m (puhtaana pysyvä vesirajan kallio)		
Arvo 1-3	1. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta	Kohteessa on samalla nähtävissä erilaisia migmatiittirakenteita. Kalliolla on ikivanhoja laivojen kiinnitysrenkaita sekä kaiverruksia, joista vanhimmat ovat 1900-luvun alusta.		
Tila	8.9.2003 hyvä.		

Kohde	1401	Kalliohalkeama	(9, 10, 11)
Sijainti	Kaivopuisto		Kalliojyrkänteiden pohjoispää.
Kuvaus	Halkeama, jossa haarniskapinta.		
Koko	Leveys alle 1 m		
Arvo 1-3	1. Tavoitettavuus erinomainen. Arvo luonnonsuojelullinen ja opetuksellinen.		
Muuta			
Tila	2003: Halkeamaan on tehty kiviset portaat. Roskaantunut.		

Kohde	1403	Luola	(6)
Sijainti	Isosaari		
Kuvaus			
Koko			
Arvo 1-3			
Muuta	Olemassaolo ja sijainti toistaiseksi epävarmoja.		
Tila			

Kohde	1404	Luola	(10)
Sijainti	Länsi-Toukki		Saaren pohjoisranta.
Kuvaus	Rakoluola graniitissa.		
Koko	4 m x 25 m. Korkeus 1 m.		
Arvo 1-3	Arvokas harvinaisuutensa vuoksi. Saavutettavuus erittäin heikko.		
Muuta	Ei käyty paikalla.		
Tila			

Kohde	1405	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Tähtitorninmäki		Mäen itäreuna.
Kuvaus			
Koko	30 m x 100 m.		
Arvo 1-3	1. Tavoitettavuus erinomainen. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Näköala itään merelle.		
Tila	2003. Kallio pinta likaantunut. Osin louhittu.		

Kohde	1406	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Kaivopuisto		Mäen länsi- ja eteläreuna.
Kuvaus	Kallioalue, jossa jyrkänteet.		
Koko	30 m x 200 m.		
Arvo 1-3	1. Tavoitettavuus erinomainen. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: melko roskainen, kallion pinta likaantunut.		

Kohde	1407	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Alppipuisto-Uimastadion		Alppipuiston kalliot ja uimastadionin ympäristö.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	150 m x 350 m ja 150 m x 300 m		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1408	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Lauttasaari Myllykallio		Myllykallion huippu.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	150 m x 200 m		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Huipulla tykkiasema.		
Tila	5.6.2003 hyvä.		

Kohde	1409	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Lauttasaari Kotkavuori		Kotkavuoren koillisosan korkein huippu.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	80 m x 100 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Näköala pohjoiseen merelle.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1410	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Käpylä Taivaskallio		
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	300 m x 500 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Alueella merkittäviä siirtolohkareita ja kaksi rantamerkkiä. Tykkiasema, linnoitusrakenteita sekä keinotekoinen lampi.		
Tila	22.8.2003 hyvä.		

Kohde	1411	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Koskela		Jokiniementien eteläpään länsi- ja lounaispuoli.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	250 m x 400 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Huipulla linnoitusrakenteita.		
Tila	20.6.2003 hyvä.		

Kohde	1412	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Viikinmäki		Kallioalue Pikkukosken ja Pihlajiston välissä
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	400 m x 1100 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Kaavoitettu asuintaloja.		
Tila	2003 alueen keskellä ampumarata		

Kohde	1413	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Jakomäki		Jakomäen huipun länsirinne.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	70 m x 150 m.		
Arvo 1-3	1. Upea näköala Helsingin yli. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	23.4.2002 roskaantunut.		

Kohde	1414	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Jakomäen eteläpuolinen huippu		Jakomäentie 23:sta 300 m etelään.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	100 m x 200 m		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Helsingin luonnonmaan korkein kohta (n.62 m meren pinnan yläpuolella).		
Tila	23.4.2002 hyvä.		

Kohde	1415	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	(9)
Sijainti	Myllypuron länsiosa		
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	400 m x 1300 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Nimellä "Viikki" (48 ha) Syken kallioalueraportissa 2002.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1416	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Vartiokylä Naulakallio		Naulakallionpuisto.
Kuvaus	Komea jyrkänteiden rajaama pyöreä graniittikallio. Etelä- ja itärinteillä ylempää irronneita suuria lohkareita, jotka muodostavat luolamaisia rakenteita.		
Koko	150 m x 150 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	11.6.2003 hyvä mutta roskainen.		

Kohde	1417	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Länsi-Herttoniemi		Vanhankaupunginselän itäranta.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	200 m x 1400 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Näköalapaikkoja Vanhankaupungin selälle.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1418	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Vartiosaari		Saaren itäpään kalliorinne.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	100 m x 200 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Näköala merelle. Huipulla vanha kummeli.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1419	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Laajasalo Kruunuvuori		
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	300 m x 700 m.		
Arvo 1-3	1.		
Muuta	Näköalapaikkoja Kruunuvuoren selälle.		
Tila			

Kohde	1420	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	(9)
Sijainti	Laajasalo Kaitalahti		Kallioalue Tahvonlahti-Tullisaari.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	400 m x 1000 m.		
Arvo 1-3	1.		
Muuta	Nimellä "Kaitalahti" (39 ha) Syken kallioalueraportissa 2002. Eteläpäässä Stansvikin rauhoitettu kaivosalue.		
Tila	2003: luonnontilainen. Paikalle suunniteltu asuinrakentamista.		

Kohde	1421	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Myllypuro Eteläosa		Kauppamyllyntien pohjoispuolen kallioalue.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	200 m x 200 m.		
Arvo 1-3	1.		
Muuta	Alueella hiidenkirnukohde 1225.		
Tila	8.9.2003 hyvä.		

Kohde	1422	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Pihlajamäki		Pihlajamäentien ja Lahdenväylän liittymän koillispuoli.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	120 m x 400 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Länsirinteessä vanha graniittilouhos (1504).		
Tila	8.9.2003 hyvä. Ajoittain graffiteja.		

Kohde	1423	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Laajasalo Jolias		Tonttuvuori.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	300 m x 600 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	9.5.2003 hyvä.		

Kohde	1424	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Villinki Viipurinkaita		Villingin etelärannan saaret Pukkiluoto ja Tulikallio.
Kuvaus	Kaksi harvinaisen korkeaa jyrkkärantaista kalliosaarta.		
Koko	100 m x 400 m ja 140 m x 200 m.		
Arvo 1-3	1 Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	9.8.2003 hyvä.		

Kohde	1425	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	(9)
Sijainti	Vuosaari Mustavuori		Mustavuoren eteläosa.
Kuvaus	Kallioalue.		
Koko	700 m x 1200 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Nimellä "Mustavuori" (60 ha) Syken kallioalueraportissa 2002.		
Tila			

Kohde	1426	Kallioperän murroslinja	(2)
Sijainti	Kruunuvuori-Jakomäki		Kruunuvuori-Herttoniemi-Kivikko-Jakomäki.
Kuvaus	Pitkä kallio- ja laaksoketjuna näkyvä kallioperän murroslinja.		
Koko	Helsingin alueella oleva osa n. 13 km		
Arvo 1-3	3. Opetuksellista ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Rakenne jatkuu pohjoiseen.		
Tila	Pääosin hyvin säilynyt.		

Kohde	1427	Kallioperän murroslinja	(2)
Sijainti	Vartiokylänlahti-Mustavuori		
Kuvaus	Pitkä kallio- ja laaksoketjuna näkyvä kallioperän murroslinja.		
Koko	Helsingin alueella oleva osa n. 6 km		
Arvo 1-3	3. Opetuksellista ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Rakenne jatkuu pohjoiseen Vantaan ja Sipoon alueille.		
Tila	Pääosin hyvin säilynyt		

Kohde	1428	Kallioperän murroslinja	(2)
Sijainti	Vuosaarenlahti-Mustavuori		
Kuvaus	Pitkä kallio- ja laaksoketjuna näkyvä kallioperän murroslinja.		
Koko	Helsingin alueella oleva osa n. 4 km		
Arvo 1-3	3. Opetuksellista ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Rakenne yhtyy kohteeseen 1427 Mustavuoren pohjoispuolella.		
Tila	Pääosin hyvin säilynyt		

Kohde	1429	Kallioperän murroslinja	(2)
Sijainti	Porvarinlahti-Mustavuori		
Kuvaus	Pitkä kallio- ja laaksoketjuna näkyvä kallioperän murroslinja.		
Koko	Helsingin alueella oleva osa n. 2 km		
Arvo 1-3	3. Opetuksellista ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Rakenne yhtyy kohteeseen 1427 Mustavuoren pohjoispuolella.		
Tila	Pääosin hyvin säilynyt		

Kohde	1430	Maisemallisesti merkittävä kallioalue	
Sijainti	Vuosaari Uutela		Uutelan länsiosa, Nuottaniemen itäpuolen kalliot.
Kuvaus	Kallioalue, jonka länsireunassa jyrkänne, joka on paikoin pysty seinämä. Jyrkänneessä on myös taaksepäin kallistuvia kourumaisia osia, jotka ovat mannerjään tai sen sulamisvesien hiomia.		
Koko	100 m x 300 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	9.8.2003 luonnontilainen, joskin paikoin roskaantunut.		

Kohde	1431	Jyrkänne, jossa vesiputous	
Sijainti	Pitäjänmäki Strömbergin puisto		
Kuvaus	Pienehkö pystyseinäinen jyrkänne, joka muodostaa Mätäjokeen putouksen.		
Koko	Putouksen korkeus noin 3 m, leveys noin 6 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa. Näyttävä kohde, kun Mätäjoessa on paljon vettä.		
Muuta			
Tila	15.10.2003 hyvä, putouksen niskalla ja alapuolella on sillan kannatinkiviä.		

Kohde	1432	Arvokas kallioalue	
Sijainti	Vuosaari, Uutela		Skatanniemen kärki.
Kuvaus	Sileä ja puhdas kallioalue, karkearakeista gabroa. Suuria paikallisia lohkareita ja halkeamia. Kvartsijuonia.		
Koko	Noin 100 m x 60 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1433	Arvokas kallioalue	Halkeillut kallion huippu
Sijainti	Mellunkylä, Tankomäki		Tankomäen läntinen huippu.
Kuvaus	Lohkareiksi halkeillut kallion huippu.		
Koko	20 m x 30 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Tyypillinen ilmiö Tankomäen alueella.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1434	Arvokas kallioalue	Korkeat kalliohuiput.
Sijainti	Mellunkylä, Tankomäki		Tankomäen lounaispuoli.
Kuvaus	Kaksi korkeata poikkeuksellisen jyrkkärinteistä kallion huippua.		
Koko	Suurimman korkeus yli 10 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Suurin läntinen kallio on louhittu pohjoisreunalta pystyseinäiseksi.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1501	Vanha rautakaivos- alue	(1, 10,12)
Sijainti	Hakuninmaa		Kuninkaantammentien ja Hakuninmaantien risteyksen itäpuoli.
Kuvaus	Rautakaivosmonttuja 1800-luvulta. Suurin kaivanto on lounaisosassa, jossa on myös hylkykivikasa.		
Koko	4 m x 10 m, kaksi 2 m x 4-5 m, kaksi 2 m x 3-4 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo pääosin historiallinen.		
Muuta	Osa Silvolan eli Kaivoksen rautakaivosryhmää.		
Tila	4.6.2003. Etenkin lounainen alue on roskainen, kaivantoja on käytetty kaatopaikkana.		

Kohde	1502	Vanha liuskelouhos	
Sijainti	Haltiala		Haltiavuoren huipusta 300 m koilliseen.
Kuvaus	Yksi pitkänomainen kaivanto.		
Koko	3 m x 25 m. Syvyys 3 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo pääosin historiallinen.		
Muuta			
Tila	4.6.2003 hyvä.		

Kohde	1503	Vanha graniitti-louhos	(12)
Sijainti	Pihlajisto		Aulangontie 12:n itäpuoli.
Kuvaus	Graniittilouhos kallion päällä ja rinteessä.		
Koko	100 m x 150 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo pääosin historiallinen.		
Muuta			
Tila	30.8.2003 hyvä, mutta roskainen.		

Kohde	1504	Vanha graniitti-louhos	(12)
Sijainti	Pihlajamäki		Pihlajamäentien ja Pihlajistontien liittymän itäpuoli.
Kuvaus	Graniittilouhos kallion rinteessä.		
Koko	60 m x 350 m.		
Arvo 1-3	2. Komea kallio ja louhospenkereet muodostavat arvokkaan maisemaelementin, joka näkyy kauas. Arvo historiallinen ja luonnonsuojellallinen.		
Muuta			
Tila	30.8.2003 melko hyvä, seinämät houkuttelevat töhrijoita.		

Kohde	1505	Vanha liuskelouhos	(12)
Sijainti	Roihuvuori		Roihuvuorentie 10:n luoteispuoli.
Kuvaus	Liuskelouhos.		
Koko			
Arvo 1-3	3. Arvo pääosin historiallinen.		
Muuta	Sijaitsee nykyisin (2003) japanilaisessa puutarhassa.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1506	Vanha liuskelouhos	(12)
Sijainti	Vartiosaari		Saaren pohjoisosan länsiosa.
Kuvaus	Liuskelouhos, jossa jäljellä runsaasti hakattua kiveä.		
Koko	50 m x 150 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo pääosin historiallinen.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1507	Vanha kalkkilouhos	(3, 10, 12)
Sijainti	Laajasalo Tullisaari		Aino Acten huvilan lounaispuolella oleva lampi.
Kuvaus	Kalkkilouhos, joka on täytynyt vedellä		
Koko	20 m x 40 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo historiallinen ja luonnonsuojellallinen.		
Muuta	Helsingin vanhin louhos. Kalkkia louhittu tiettävästi jo 1500-luvulla.		
Tila	2003 hyvä, osana puiston kunnostussuunnitelmaa.		

Kohde	1508	Vanha lyijy-sinkkikaivos	(3, 10, 12)
Sijainti	Laajasalo Kaitalahti		Hopeakaivoksientien pää.
Kuvaus	Lyijy-sinkkikaivos 1700- ja 1800-luvuilta.		
Koko			
Arvo 1-3	3. Arvo enää pieni (historiallinen), koska kaivanto on täytetty.		
Muuta	Tuotti myös vähän hopeaa. Kaivanto on yksityisessä pihassa.		
Tila	2003: Osin peitetty ja maisemoitu.		

Kohde	1509	Vanha rautakaivos	(1, 3, 10, 12)
Sijainti	Laajasalo Tahvonlahti		Stansvikin kaivos Koirasaarentien pohjoispuolella.
Kuvaus	Rautakaivos 1700- ja 1800-luvuilta. Useita kuiluja, joista osa on täyttynyt vedellä.		
Koko	30 m x 100 m. Kuilujen halkaisija 3-5 m, syvyys n.10 m tai ei tiedossa.		
Arvo 1-3	1. Historiallinen ja geologinen nähtävyys. Myös opetusarvoa.		
Muuta	Rauhoitettu. Pohjoisosasta ylimmästä kuilusta on louhittu myös kalkkikiveä.		
Tila	2003: Hyvä. Kuilut osin roskaisia.		

Kohde	1510	Vanha granaatti-louhos	(3, 12)
Sijainti	Laajasalo Vuorilahti		Vuorilahdenniemi, uimarannasta kaakkoon.
Kuvaus	Granaattilouhos vesirajassa		
Koko	20 m x 20 m.		
Arvo 1-3	3.		
Muuta	Yksityisellä tontilla. Käytössä 1940-luvulla.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1511	Vanha rautakaivos	(3, 10, 12)
Sijainti	Santahamina		Santahaminan pohjoiskärki, varuskunnan portin itäpuoli.
Kuvaus	Kaivoksesta ei luultavasti ole paljoa näkyvissä.		
Koko			
Arvo 1-3	3.		
Muuta	Ei käyty paikalla.		
Tila			

Kohde	1512	Vanha kalkkilouhos	(1, 12)
Sijainti	Vuosaari Mustavuori		Mustavuoren itäpuolen metsäsaareke.
Kuvaus	Linnoituskäyttöön otettu kalkkilouhos, jossa useita kaivantoja.		
Koko	30 m x 70 m.		
Arvo 1-3	3. Arvo historiallinen.		
Muuta	Kalkkilouhos 1700- ja 1800-luvuilta. Louhos on otettu myöhemmin linnoituskäyttöön.		
Tila	4.4.2003 hyvä.		

Kohde	1513	Vanha kalkkilouhos	(1, 10, 12)
Sijainti	Vuosaari		Entisen kaatopaikan luoteispuoli.
Kuvaus	Kalkkilouhos 1700-1900-luvuilta. Kaivanto on täyttynyt vedellä. Alueen kivissä näkyy myös Helsingin kalkkikiville ominaisia vaalean punaisia ja vihertäviä värisävyjä.		
Koko	40 m x 100 m.		
Arvo 1-3	1. Arvo opetuksellinen, historiallinen ja luonnonsuojelullinen.		
Muuta	Paikalla on näkyvissä avolouhos, kuilu sekä marmorilieriöitä, joista sahattiin 1950- ja 1960-luvuilla pöytälevyjä.		
Tila	2003: Paikoin roskainen.		

Kohde	1514	Vanha kalkkilouhos	(1, 10, 12)
Sijainti	Vuosaari Porvarinlahti		Täyttöalueen koillispuolella Tryvikin tilan luoteispuolella.
Kuvaus	Useita metsittyneitä kaivantoja pitkänomaisella rinteen suuntaisella alueella.		
Koko	20 m x 70 m.		
Arvo 1-3	2. Arvo historiallinen ja luonnonsuojelullinen.		
Muuta	Kalkkia louhittu 1700- ja 1800-luvuilla.		
Tila	1.6.2003 hyvä.		

Kohde	1515	Vanha kalkkilouhos	(1, 10, 12)
Sijainti	Vuosaari Kalkkisaari		
Kuvaus	Saarella on kolme kaivantoa, joista yksi näkyy viereiselle veneväylälle.		
Koko	50 m x 50 m, 40 m x 20 m ja kolmas näitä pienempi.		
Arvo 1-3	2. Arvo luonnonsuojelullinen ja historiallinen.		
Muuta	Kalkkilouhos 1700- ja 1800-luvuilta.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1516	Vanhat kivi- louhokset	
Sijainti	Tarvonsalmi		Tarvo ja Lankiniemen länsipää.
Kuvaus	Kaksi rakennuskivilouhosta.		
Koko	15 m x 60 m (Tarvo) ja 15 m x 20 m (Lankiniemi).		
Arvo 1-3	3. Arvo historiallinen.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	1517	Vanha liuskelouhos	(12)
Sijainti	Roihuvuori, Sahaajankatu		Kalliorinne vesitornin länsipuolella.
Kuvaus	Liuskelouhos kalliorinteessä.		
Koko	160 m x 30 m.		
Arvo 1-3	3.		
Muuta			
Tila	11.5.2004 hyvä, joskin ympäristö roskainen.		

Kohde	1518	Vanha kivilouhos	
Sijainti	Isonniitynkatu		Sofianlehto
Kuvaus	Kivilouhos Isonniitynkadun kulman länsipuolella.		
Koko	20 m x 30 m.		
Arvo 1-3	3.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1519	Vanha kivilouhos	
Sijainti	Kumpula, Jyrängöntie		Jyrängöntie 7:ää vastapäätä.
Kuvaus	Kivilouhos kallioalueen itäreunassa.		
Koko	20 m x 40 m.		
Arvo 1-3	3.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä, mutta roskainen.		

Kohde	1520	Vanha kivilouhos	
Sijainti	Kumpula, Intiankatu		Intiankatu 38:aa vastapäätä.
Kuvaus	Kivilouhos.		
Koko	10 m x 30 m.		
Arvo 1-3	3.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1521	Vanha kivilouhos	
Sijainti	Vallila, Keuruunpuisto		Kalliomäen pohjoisreuna.
Kuvaus	Kivilouhos.		
Koko	10 m x 50 m.		
Arvo 1-3	3.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	1601	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Ursinin kallio		Merisatama, puiston länsipään kalliot
Kuvaus	Pohjoisreunan kalliota on peitetty tai louhittu puistoa rakennettaessa, osa rajautuu luonnontilaisena mereen.		
Arvo 1-3	1. Muuta: Puhtaita silokallioita.		

Kohde	1602	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Eira		Merikatu, Engelin aukio, Tehtaanpuisto.
Kuvaus	Useita pieniä kallioita rakennetussa ympäristössä piholla ja puistoissa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1603	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kaivopuisto		Kaivopuisto, Ehrenströminttie ja Kaivopuistonpaasi
Kuvaus	Kallioita rakennetussa puistossa. Keskellä puistoa näyttävä jyrkäne.		
Arvo 1-3	1. Muuta:		

Kohde	1604	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Johanneksenpuisto		Johanneksentie ja Laivurinrinne.
Kuvaus	Pieniä kallioita rakennetussa puistossa.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	1605	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Tähtitorninmäki ja ympäristö		Tähtitorninmäki, Neitsytpuisto, Myllytie.
Kuvaus	Eri kokoisia kallioita rakennetussa ympäristössä. Osia louhittu.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1606	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Selkämerenpuisto		Selkämerenpolku.
Kuvaus	Puhdas raidallinen gneissikallio rakennetussa puistossa.		
Arvo 1-3	1. Muuta: Alkuperäisen Jätkäsaaren kallioita.		

Kohde	1607	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kellosaarenpuisto		
Kuvaus	Suorakulmaisesti halkeillut pieni graniittikumpu.		
Arvo 1-3	2. Muuta: Saattaa olla osin keinotekoisesti lohkareista koottu.		

Kohde	1608	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Lapinlahden eteläranta		Sairaala-alue rantoineen Länsiväylän itäpää.
Kuvaus	Kallioita osin rakennetussa ja osin luonnontilaisessa ympäristössä.		
Arvo 1-3	1. Muuta: Läntiset rantakalliot ovat entisten saarten (Iso Pässä ja Morsian) kallioita.		

Kohde	1609	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kanavapuisto		Uspenskin katedraalin länsi- ja pohjoispuoli.
Kuvaus	Rakennettu ympäristö, kalliot melko likaisia, pohjoisosaa louhittu.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1610	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Merikasarmen puisto		Laivastokuja.
Kuvaus	Pieniä kallioita rakennetussa puistossa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1611	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Hietaniemi ja Taivalluoto		Hietaniemen kärki, Taivalluoto ja hautausmaan etelämuuri.
Kuvaus	Kallioita osin rakennetussa puistossa ja osin luonnonympäristössä.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1612	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Hietakannas		Urnalehto, Krematoriontie, Hietakannaksentie ja Väinämöisenkatu.
Kuvaus Arvo 1-3	Useita pieniä ja yksi suuri kallio rakennetussa puistossa. 2. Muuta:		

Kohde	1613	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Etu-Töölö		Temppeli aukio, Nervanderin puistikko, Museon puisto, Eduskuntapuisto ja Hakasalmen puisto.
Kuvaus Arvo 1-3	Melko likaisia kallioita rakennetussa ympäristössä. 2. Muuta:		

Kohde	1614	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Siltasaari		Siltasaaren länsipää.
Kuvaus Arvo 1-3	Pieni kallio Eläintarhanlahden rannassa. 1. Muuta: Alkuperäisen Siltasaaren rantakallio.		

Kohde	1615	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kruununhaka		Unionink. 33:n sisäpiha ja Siltavuorenranta 16.
Kuvaus Arvo 1-3	Korttelin sisäpiha ja Siltavuoren pohjoinen kallio. 1. Muuta:		

Kohde	1616	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Tervasaari		Tervasaaren länsiosa.
Kuvaus Arvo 1-3	Enimmäkseen laakeita puhtaita kallioita nurmikkoalueen ympäröiminä. Raitainen gneissi. 2. Muuta:		

Kohde	1617	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Sompasaari		Satama-alueen eteläpää, Nihtilaituri.
Kuvaus Arvo 1-3	Kapea kalliokaistale (2 m x 20 m) laiturimuurin ja meren välissä. 1. Muuta: Hävinneen Nihti-nimisen saaren eteläinen rantakallio.		

Kohde	1618	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Rajasaari		Rajasaaren pohjoisosa.
Kuvaus Arvo 1-3	Kallioalue metsämaastossa. 2. Muuta:		

Kohde	1619	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Toivo Kuulan puisto ja Humalluodot		
Kuvaus Arvo 1-3	Pieniä kalliota rakennetussa puistossa. 3. Muuta:		

Kohde	1620	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Sibeliuksen puisto		
Kuvaus Arvo 1-3	Pääosin pieniä kalliota rakennetussa puistossa. 3. Muuta:		

Kohde	1621	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Hesperian sairaala-alue		
Kuvaus Arvo 1-3	Kallioita puistomaisella sisäpihalla. 3. Muuta:		

Kohde	1622	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kivelänkatu		Kivelänkadun länsipään puisto.
Kuvaus Arvo 1-3	Yksi avokallio puistossa. 2. Muuta:		

Kohde	1623	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Linnunlauluntie		Töölönlahden ja Eläintarhantien välinen alue.
Kuvaus	Eri kokoisia kallioita puistomaisessa ympäristössä.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1624	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Eläintarhantie ja Toinen Linja		Kaupunginteatterin, Iolanpuiston ja Kallion virastotalon alueet.
Kuvaus	Nurmialueiden ympäröimiä kallioalueita, osin puhtaita, jotkut osin louhittuja.		
Arvo 1-3	2. Muuta		

Kohde	1625	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Alppikadun alue		Josafatinkalliot, Diakoniapuisto, Tauno Palon puisto ja Alppikatu 13-15:n sisäpiha.
Kuvaus	Pääosin likaisiksi pinttyneitä kallioita.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1626	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Torkkelinmäki ja ympäristö		Torkkelinpuistikko, Pengerpuisto, Alli Tryggin puisto, Helsinginkuja 6:n sisäpiha.
Kuvaus	Pääosin likaisiksi pinttyneitä kallioita, jotkin osaksi louhittu.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1627	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Katri Valan puisto ja Kinapori		Katri Valan puisto ja Kinaporinkatu 3-7:n sisäpiha.
Kuvaus	Pääosin likaisiksi pinttyneitä kallioita, jotkin osaksi louhittu.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1628	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Englantilaiskallio		Hermannin Rantatien eteläpää.
Kuvaus	Kaksi eteläreunalta louhittua kallioita. Satama- ja varasatoalue. Kalliot rajoittuvat metroraataan ja luonnonmaahan.		
Arvo 1-3	2. Muuta: Kalliolla on ollut vielä 1950-luvulla öljysäiliöitä, ja yhden kallioon louhitun suojaaltaan muoto on näkyvissä.		

Kohde	1629	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Johannesbergintien ympäristö		
Kuvaus	Pienehköjä kallioita pääosin rakennetussa puistossa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1630	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Meilahdenpuisto ja Humallahdenpuisto		Meilahdenpuiston metsäalue Meilahdentien eteläpuolella ja Humallahdenpuiston kalliot.
Kuvaus	Luonnontilaisia eri kokoisia kallioalueita pääosin metsäympäristössä.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	1631	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Meilahden sairaala-alue		
Kuvaus	Eri kokoisia kallioita rakennetussa puistossa.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	1632	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Olympiastadionin ympäristö		Nordenskiöldinkadun, Vauhtitien, Helsinginkadun ja Urheilukadun rajaama alue.
Kuvaus	Eri kokoisia kallioalueita, pääosin puhtaita ja ehjiä. Luonnontilainen metsämaasto (Olympiastadionin pohjoispuolen metsä ja uimastadionin itäpuolen metsä) sekä puistomaisempia alueita.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1633	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Linnanmäki ja Alppipuisto		Linnanmäki ja Alppipuisto Viipurinkadun, Vesilinnankadun, Sturenkadun ja Helsinginkadun rajamalla alueella.
Kuvaus	Osin laajojakin ja korkeita kallioalueita. Pääosin rakennettu puisto (nurmialueita) kallioiden väleissä ja reunoilla.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1634	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Porvoonkadun alue		Savonkadun, Aleksis Kiven kadun, Kotkankadun ja Viipurinkadun rajaama alue.
Kuvaus	Eri kokoisia kallioalueita, joista joitakin on louhittu joltain reunalta. Rakennettu puistomainen ympäristö, kortteleiden pihaja tai niiden välisiä viheralueita.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1635	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Keruunpuisto		Keuruuntie, Vallilantie, Suvannontie.
Kuvaus	Kalliomäki.		
Arvo 1-3	2. Muuta: Kallion pohjoiskulmassa on vanha kivilouhos.		

Kohde	1636	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Etelä-Vallila		Vallilan puisto, Hollolanpuisto, Nokian puisto ja Vesannontie.
Kuvaus	Pieniä kallioita rakennetussa puistossa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1637	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Hauhontie		Hauhon puisto ja Hauhontie 2.
Kuvaus	Pieniä kallioita rakennetussa puistossa ja pihalla.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1638	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Allotrianpuisto		Hämeentie 57.
Kuvaus	Likaisiksi pinttyneitä pieniä kallioita rakennetussa ympäristössä.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1639	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Vellamonkadun alue		Hämeentien, Haukilahdenkadun ja Sörnäisten vankilan välinen alue.
Kuvaus	Pääosin pieniä kallioita rakennetuissa puistoissa ja pihalla.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	1640	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Agroksenmäen alue		Sörnäisten vankilan ja Hermannin rantatien välinen alue.
Kuvaus	Korkea kalliomäki.		
Arvo 1-3	2. Muuta: Kallion halkaisee vanha ratakuilu, joka on täytetty.		

Kohde	1641	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kuusipuisto ja Valpuripuisto		Kuusipuisto, Valpuripuisto ja Kuusitie 1:n puistikko.
Kuvaus	Osin suurehkojakin kallioalueita, pääosin puhtaita. Rakennettu puistomainen ympäristö ja luonnonmaasto.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	1642	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Laakson sairaala-alue		
Kuvaus	Pääosin pieniä kallioita puistomaisella sisäpihalla.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	1643	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Laakson metsäalue		Alue, jota rajaavat Mannerheimintie, Kiskontie, Mas-kuntie, ratsutallin alue, Länsi-Pasila, Auroran sairaala, Nordenskiöldinkatu ja Laakson sairaala.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita laajahkolla metsäalueella. 3. Muuta:		

Kohde	1644	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Auroran sairaala-alue ja Veturitien eteläpää		Alue, jota rajaavat Laakson kenttä, Länsi-Pasila, rautatie ja Nordenskiöldinkatu.
Kuvaus Arvo 1-3	Pienehköjä kallioita puistomaisella piha-alueella. 3. Muuta:		

Kohde	1645	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Savonkatu ja Ratapihatie		Ratapihan, Ratapihantien ja Savonkadun rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Kaksi melko yhtenäistä kallioaluetta, joita on louhittu ainakin yhdeltä reunalta. Puistomainen piha-alue ja teiden välissä oleva kallioalue. 2. Muuta:		

Kohde	1646	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Itä-Pasila		Itä-Pasilan korttelialueen koillis-, itä- ja eteläreuna Käpylän urheilukentän, Mäkelänkadun ja Kumpulantien välissä.
Kuvaus Arvo 1-3	Pääosin pienehköjä kallioalueita. Enimmäkseen rakennettu puistomainen ympäristö, myös luonnontilainen maasto. 3. Muuta: Velodromin pohjoispuolinen mäki on aidattu, ja sen kalliojaljastuma on todettu vain kartasta.		

Kohde	1647	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Pohjois-Vallila		Alue, jota rajaavat Vallilan siirtolapuutarha, Hämeentie, Vallilan pohjoiset asuinkorttelit, koulu ja rautatie.
Kuvaus Arvo 1-3	Pääosin pieniä kallioalueita. Luonnonmaasto ja rakennettu puistomainen ympäristö. 2. Muuta:		

Kohde	1648	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Niemenmäki		Alue, jota rajaavat Huopalahdentie, Lapinmäentie, Korppaanpuisto ja Pikku Huopalahti.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita, pääosin puhtaita. Rakennettu puistomainen ympäristö ja metsämaasto. 3. Muuta:		

Kohde	1649	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Reijolankallio ja ympäristö		Korppaanpuiston pohjoispään koilliskulma ja Reijolankallio.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioita, pääosin puhtaita. Rakennettu puistomainen ympäristö asuinkorttelien välissä. 3. Muuta:		

Kohde	1650	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Pikku-Huopalahti ja Koroistentie		Alue, jota rajaavat Mannerheimintien pohjoispää, Koroistentie, Tilkanvierto, Tilkankatu, Kytösuontie ja Vihdintie.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita, pääosin puhtaita. Enimmäkseen rakennettu puistomainen ympäristö, myös luonnonmaasto. 3. Muuta:		

Kohde	1651	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Ruskeasuon metsäalue		Alue, jota rajaavat Maskuntie, Kiskontie, Linja-autovarikko, Hakamäentie, Ilmala, Länsi-Pasilan pohjoisosa ja ratsutallin alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita, puhtaita. Laajahko metsämaasto ja pieneltä osin asuinalue. 3. Muuta:		

Kohde	1652	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Ilmala		Alue, jota rajaavat Keskuspuisto, Hakamäentie, päärata ja radiokatu.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita, puhtaita. Rakennettu ympäristö, alueen pohjois- ja itäreunoilla joitakin luonnonmaaston kohtia. 3. Muuta:		

Kohde	1653	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Länsi-Pasila		Radiokadun, Veturitien, Palkkatilankadun ja Keskuspuiston rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Pääosin pieniä kallioalueita asuinalueen pienissä puistoissa sekä kaksi isompaa kalliota katujen välisellä viheralueella. 3. Muuta:		

Kohde	1654	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Haarakallio ja Raviradanmäki		
Kuvaus Arvo 1-3	Reunoilta louhittu kalliomäki ratapiha-alueella ja luonnontilainen kalliomäki. 2. Muuta: Haarakallio on aidatulla ratapiha-alueella ja tiedot perustuvat karttoihin ja ilmapäivitykseen sekä siihen, mitä lähialueilta näkyy.		

Kohde	1655	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Sofianlehto		Alue, jota rajaavat Mäkelänkatu, Vähänkyröntie, Sofianlehdonkatu ja Isonniitynkatu.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioita puistomaisilla pihoidilla ja luonnonmaastossa, osin likaisiksi pinttyneitä. 2. Muuta:		

Kohde	1656	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kumpula		Alue, jota rajaavat Sofianlehdonkatu, Kumpulan siirtolapuutarha, Vallinkoskentie ja Limingantie.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita pääosin metsämaastossa, yleensä puhtaita. 2. Muuta:		

Kohde	1657	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Intiankatu ja Valtimontie		Vallinkoskentien, Koskelantien, Valtimontien, Kustaa Vaasan tien ja Intiankadun rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita pääosin metsämaastossa, yleensä puhtaita. 3. Muuta:		

Kohde	1658	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Nylanderin puisto ja Väinö Auerin katu		Alue, jota rajaavat Limingantie, Intiankatu, Kustaa Vaasan tie ja Jyrängöntie.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioalueita pääosin metsämaastossa (myös puistomainen piha-alue), yleensä puhtaita. 3. Muuta:		

Kohde	1659	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Etelä-Toukola		Alue, jota rajaavat Kustaa Vaasan tie, Syyriankatu, Arabiankatu, Arabianpolku, Kokkosaarenkatu, Hämeentie ja Floorantie.
Kuvaus Arvo 1-3	Pieniä kallioita rakennetussa puistossa, pihoidilla ja luonnonmaastossa. 2. Muuta:		

Kohde	1660	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Pohjois-Toukola		Kustaa Vaasan tien, Vanhankaupunginajan, Hämeentien ja Syyriankadun rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia kallioita metsämaastossa, puistoissa ja piholla. 3. Muuta:		

Kohde	1661	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Kellomäki ja Vanhankaupungin-koski		Alue, jota rajaavat Kustaa Vaasan tie, Koskelantie, Vanhankaupunginkoski ja Vanhankaupunginoja.
Kuvaus Arvo 1-3	Erikokoisia kallioalueita. Metsäinen ja heinikkoinen luonnonmaa sekä puistomaisia piha-alueita. 3. Muuta:		

Kohde	1662	Luonnontilainen kallioalue	
Sijainti	Verkatehtaanpuisto		Puiston pohjoisosaa.
Kuvaus Arvo 1-3	Pieniä kallioita rakennetussa puistossa. 3. Muuta:		

Kohde	2101	Harju	(1, 2)
Sijainti	Marttila		Partiotien pohjoispään länsipuoli.
Kuvaus Koko Arvo 1-3 Muuta Tila	Hiekkaharju. 150 m x 150 m. 3. Luonnonsuojeluarvoa. Arvoa vähentää se, että harjusta on kaivettu paljon hiekkaa. 2003 puistona, melko kulunut.		

Kohde	2102	Harju	(2)
Sijainti	Tattariharju		Porvoonväylän ja Lahdenväylän liittymän pohjoispuoli.
Kuvaus Koko Arvo 1-3 Muuta Tila	Hiekkaharju. 200-400 m x 2000 m 1. Luonnonsuojeluarvoa. Arvoa vähentävät tiet, hiekkakuopat ja täyttömaat. Valtaosin Tattariharjun pohjavesialuetta. 2003: Pohjoispäässä ja puolessavälissä todennäköisesti hiekkakuoppiin tehdyt täyttömaa-alueet. Eteläosassa lisäksi avonaisia hiekanottoalueita. Lahden ja Porvoon moottoriteiden liittymä rikkoo harjun eteläpään. Eteläpäässä on lisäksi moottoritien ja rampin välissä Helsingin Veden vedenottamo.		

Kohde	2103	Harju	(1, 2, 4)
Sijainti	Laajasalo Tahvonlahdenniemi		
Kuvaus Koko Arvo 1-3 Muuta Tila	Soraharju. 50-200 m x 400 m. 1. Hieno luonnontilainen harju. Luonnonsuojelu- ja opetusarvoa. Suuri maisema-arvo. Harjun jatkeena on Santahaminan Teerisaari (2104) ja muinaisen jäätikköjoen suistona Santahaminan hiekkatasanteet. 4.4.2003: Luonnontilainen.		

Kohde	2104	Harju	(2, 4)
Sijainti	Santahamina Teerisaari		
Kuvaus Koko Arvo 1-3 Muuta Tila	Hiekkainen saari. 50 m x 150 m. 2. Luonnonsuojeluarvoa. Harjun pääosa on Tahvonlahdenniemi (2103) ja muinaisen jäätikköjoen suistona Santahaminan hiekkatasanteet. Teerisaari on puolustusvoimien hallinnassa. Rakennuksia. Saari yhdistetty kannaksella Santahaminaan.		

Kohde	2105	Harju tai rantavalli	
Sijainti	Laajasalo: Yliskylä		Reposalmentien ja Ilomäentien liittymän kaakkoispuoli.
Kuvaus	Matala hiekkaharjanne.		
Koko	20 m x 100 m. Korkeus n 1,5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Mahdollinen Yliskylän deltan (uimarannan alueen hiekat) syöttöharjun jäännös tai rantavalli.		
Tila	Metsä sitoo ja suojaa harjannetta. 2003: Luonnontilainen.		

Kohde	2106	Harju	(2)
Sijainti	Mellunkylä		Pelastusaseman itä- ja kaakkoispuoli.
Kuvaus	Hiekkaharju.		
Koko	40-50 m x 520 m		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Harju, tie ja vanhat rakennukset muodostavat arvokkaan kulttuuriympäristön, jota pelastuslaitoksen uusi rakennus rikkoo.		
Tila	16.6.2003: Harjun päällä on tie ja rakennuksia. Lounaisreunassa on hiekkakuoppa.		

Kohde	2107	Harju	(1, 2, 4)
Sijainti	Kallahdenniemi ja harjusaa- ret		Kallahdenniemi, Santinen, Iso Leikosaari, ja Kutusärkkä sekä harjun vedenalaiset osat.
Kuvaus	Hiekkaharju.		
Koko	100-600 m x 4300 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Pohjoisin kapea harjukannas on rauhoitettu.		
Tila	2003: Luonnontilaisuutta rikkovat tietyt, huvilat, hiekkakuopat ja uimaranta.		

Kohde	2108	Muinaisranta- merkki	Rantakivikko (1, 4, 14)
Sijainti	Lauttasaari Myllykallio		Myllykallion pohjoisrinne.
Kuvaus	Muinainen Litorina-meren rantakivikko tasolla noin 20 m meren pinnan yläpuolella. Kivet pyörityneitä, kooltaan 10-60 cm.		
Koko	10-50 m x 300 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa.		
Muuta			
Tila	28.5.2003 hyvä,		

Kohde	2109	Muinaisranta- merkki	Rantakivikko (1, 4, 14)
Sijainti	Lauttasaari Kotkavuori		Kotkavuoren pohjoisrinne.
Kuvaus	Muinainen Litorina-meren rantakivikko tasolla noin 20 m meren pinnan yläpuolella. Kivet pyörityneitä, kooltaan 10-60 cm.		
Koko	10-40 m x 280 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa.		
Muuta			
Tila	28.5.2003: Kiviä on jonkin verran käytetty huviloiden kivijalkoihin ja terasseihin		

Kohde	2110	Muinaisranta- merkit	Rantakivikko ja rantavalli (1, 3, 4, 14)
Sijainti	Käpylä Taivaskallio		Taivaskallion pohjoisrinne.
Kuvaus	Kaksi rantamerkkiä: Alempi (noin 32 m meren pinnan yläpuolella, Litorina-meri, n. 7000 vuotta sitten) koostuu pyörityneistä kivistä kooltaan 20-60 cm. Ylempi (noin 45 meren pinnan yläpuolella, Ancylys-järvi, yli 10 000 vuotta sitten) on hiekkainen ja kivinen valli, kivet 10-40 cm.		
Koko	Alempi 10-40 m x 210 m. Alempi 3-30 m x 250 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa ja opetusarvoa.		
Muuta			
Tila	6.6.2003: Alempi muodostuma on luonnontilainen. Ylempää on muokattu linnoitusrakenteiden osana.		

Kohde	2111	Muinaisranta- merkit	Rantakivikko (4, 13, 20, 26)
Sijainti	Jakomäki		Jakomäen huippu, Jakomäentie 6:n kohdalla.
Kuvaus	Yoldia-meren rantakivikko tasolla 60 m mpy. Pyörityneiden kivien (5 – 30 cm) vyöhyke kiertää kallion lakea sen pohjois- ja luoteispuolella. Muodostuman ikä on yli 10 000 v.		
Koko	3-30 m x 150 m		
Arvo 1-3	1. Komea nähtävyys. Toinen Helsingin kahdesta Yoldia-rannasta (toinen on nro 2113). Luonnonsuojeluarvoa ja opetusarvoa. Saavutettavuus hyvä. Kallio ja kivet puhtaita.		
Muuta	Asutuksen keskellä ja siksi vaarassa.		
Tila	6.6.2003: Kiviä on siirretty ja kasattu keoiksi. Roskaantunut.		

Kohde	2112	Muinaisranta- merkki	Lohkareikko (1, 14)
Sijainti	Jakomäki Kaivantopuisto		Puiston lounais- ja eteläosa.
Kuvaus	Rantavoimien kivisestä moreenista esiin huuhtoma lohkareikko, jota meren jäät ovat todennäköisesti vielä tiivistäneet. Kivien koko 0,5-1,2 m.		
Koko	40 m x 80 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa.		
Muuta	Alueella on myös komea migmatiittikallio, siirtolohkare sekä hiidenkirnu.		
Tila	6.6.2003: Hyvä.		

Kohde	2113	Muinaisranta- merkki	Rantakivikko (1, 4, 13)
Sijainti	Jakomäen eteläpuolen huippu		Jakomäentie 23:sta 300 m etelään.
Kuvaus	Muinainen Yoldia-meren rantakivikko pohjoiseen viettävässä rinteessä tasolla 61 m meren pinnan yläpuolella. Pyörityneiden kivien muodostama "pirunpelto". Kivien koko on 10-50 cm. Metsäalue, kivet osin sammalen peittämiä. Lisäksi kallion laella on rantakiviä. Ikä noin 10 000 v.		
Koko	30 m x 80 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa ja tieteellistä arvoa. Toinen Helsingin kahdesta Yoldia-rannasta. Saavutettavuus heikompi kuin kohteessa 2111.		
Muuta	Helsingin korkein luonnonmaan huippu. Kallion laen kiviä on todennäköisesti käytetty vierisen tykkien rakentamiseen.		
Tila	6.6.2003 hyvä.		

Kohde	2114	Muinaisranta- merkki	Lohkareikko
Sijainti	Länsi-Herttoniemi		Hihtäjätie 4:n eteläpuoli, lähellä Itäväylää.
Kuvaus	Lohkareikko tasolla noin 12 m meren pinnan yläpuolella. Lohkareet heikosti pyörityneitä, kooltaan 0,3-1,5 m.		
Koko	30 m x 70 m.		
Arvo 1-3	1. Näyttävä kohde, melko harvinainen. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2.5.2003: Lohkareita on jonkin verran käytetty vieressä olleen rakennuksen kivijalkaan ja pengerryksiin. Lievästi roskainen.		

Kohde	2115	Muinaisranta- merkki	Rantakivikko
Sijainti	Laajasalo Yliskylä Ilomäki		Marunakuja 4:n eteläpuolen rinne (Ilomäen pohjoisrinne).
Kuvaus	Litorina-meren rantakivikko 17-20 m meren pinnan yläpuolella. Kivet pyörityneitä, kooltaan 10-40 cm. Heikommin kehittyneitä vastaavia muodostumia on myös Ilomäen etelä- ja länsi-rinteillä. Itärinteellä mäntykangastasanteella edellistä ylemmällä tasolla (26 m meren pinnan yläpuolella) on hiekkainen rantakivikko pääosin sammalen peittämänä.		
Koko	Pääkohde 20 m x 50 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa, opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Luonnontilainen. Kivet osin sammaloituneita.		

Kohde	2116	Muinaisranta- merkit	Kaksi rantavallia
Sijainti	Laajasalo Yliskylä		Yliskylän uimarannan pohjoispuoli.
Kuvaus	Kaksi rannan suuntaista hiekkaista rantavallia Yliskylän jäätikköjokideltassa n. 2 m meren pinnan yläpuolella. Ikä joitakin satoja vuosia. Rannan puoleinen valli on pidempi. Vallien välimatka on noin 25 m.		
Koko	10-15 m x 200 m ja 10 m x 30 m. Vallien korkeus 1 m.		
Arvo 1-3	2. Harvinainen muodostuma. Luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Esimerkki nuoremmista Itämeren nykyvaiheen rantavalleista.		
Tila	2003: Luonnontilainen. Nuori kuusikko suojaa herkästi kuluvalle ja sitoo ne paikoilleen.		

Kohde	2117	Muinaisranta- merkki	Rantakivikko (1)
Sijainti	Jollas		Jollaksentien ja Puuskaniementien liittymän pohjoispuolinen mäki.
Kuvaus	Pyörityneistä kivistä (20-50 cm) koostuva Litorina-meren rantakivikko tasolla 22 meren pinnan yläpuolella. Alue on metsäinen ja kivet osin sammaloituneita.		
Koko	10 m x 70 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.		
Muuta	Alempana rinteessä on lohkariekkooa, kivet alle 1,5 m.		
Tila	29.6.2003: Luonnontilainen.		

Kohde	2118	Muinaisranta- merkki	Rantavalli ja lohkareikko (1, 4, 14)
Sijainti	Vuosaari, Rastila		Rastilanmäki.
Kuvaus	Kivinen ja osin hiekkainen Litorina-meren rantavalli, jonka pohjoispäässä on komea jyrkkärinteinen lohkareikko. Tasolla 25 m meren pinnan yläpuolella. Kivet ovat kooltaan 0,3-2,2 m ja heikosti pyörityneitä.		
Koko	40 m x 400 m. Parhaiten kehittyneen pohjoisosan pituus on n. 200 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2.5.2003: Lähes luonnontilainen. Päällä on polku ja pohjoispään isoja kiviä on paikoin hattu käyttöön.		

Kohde	2119	Muinaisranta- merkki	Rantakivikko (1, 4, 13, 14)
Sijainti	Vuosaari Meri-Rastila		Meri-Rastilantie 3-5:n itäpuoli.
Kuvaus	Litorina-meren rantakivikko ja lohkareikko tasolla 30 m meren pinnan yläpuolella. Ikä noin 7000 v. Kivet ovat pyörityneitä, kooltaan 20-80 cm, isot lohkareet ovat kulmikkaita.		
Koko	Parhaiten kehittynyt tiheä kivikko 30 m x 60 m. Lisäksi laajemmalla alueella (pituus 400 m) on samaan muodostumaan kuuluvia pienempiä kivikkoja ja lohkareita.		
Arvo 1-3	1. Komea nähtävyys. Luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2.5.2003: Lähes luonnontilainen. Tosin muodostuma on katkaistu ulkoilutiellä.		

Kohde	2120	Muinaisranta- merkki	Lohkareikko
Sijainti	Vuosaari Meri-Rastila		Kortlahden koillispuoli.
Kuvaus	Näyttävä lohkareikko, kivet melko kulmikkaita, koko 0,5-2,2 m. Pääosin tasolla noin 10-15 m meren pinnan yläpuolella.		
Koko	Pääosa 100 m x 100 m, lisäksi lähellä alueet 40 m x 50 m ja 20 m x 20 m.		
Arvo 1-3	1. Harvinainen ja näyttävä muodostuma. Luonnonsuojelu-, opetus- ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2.5.2003: Luonnontilainen lukuun ottamatta joidenkin kivien pientä louhimista.		

Kohde	2121	Moreeniharjanne	Drumliini (4, 14)
Sijainti	Lauttasaari Katajajarju		Koko Katajajarju niemen kärjestä etelään Myllykalliolle.
Kuvaus	Moreeniharjanne, pre-crag -drumliini.		
Koko	300 m x 1200 m.		
Arvo 1-3	3. Opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Rakennettu kerrostaloalueeksi.		

Kohde	2122	Moreeniharjanne	Drumliini (4, 14)
Sijainti	Vuosaari		Voimalaitoksen ja täyttömäen välissä.
Kuvaus	Moreeniharjanne, pre-crag -drumliini.		
Koko	500 m x 1200 m		
Arvo 1-3	3. Opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Pohjoispäästä osa täyttömäen alla ja eteläpää osin voimalaitosrakennusten alla.		

Kohde	2123	Moreeniharjanne tai harju?	
Sijainti	Vuosaari Pohjoisosa		Täyttömäen pohjoispuolisesta mäestä luoteeseen pistävä harjanne.
Kuvaus	Harjanne, jonka geologia on toistaiseksi epäselvä. Saattaa olla harju tai moreeniharjanne.		
Koko	20 m x 100 m.		
Arvo 1-3	2. Opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Luonnontilainen, metsäinen.		

Kohde	2124	Muinaisrantamerkki	Saaren keskiosan viljelyalueen itäpuoli.
Sijainti	Vartiosaari		
Kuvaus	Litorina-Meren rantakivikko tasolla noin 20 m meren pinnan yläpuolella.		
Koko	20 m x 300 m.		
Arvo 1-3	1. Opetusarvoa ja tieteellistä arvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Luonnontilainen, alue metsäinen.		

Kohde	2125	Muinaisranta-merkki	Rantakivikko
Sijainti	Kurkimäki		Puistoalue Kurkimäentie 15-17:aa vastapäätä.
Kuvaus	Muinainen Ancyclus-järven rantakivikko.		
Koko	20 m x 100 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Ei luonnontilainen. Muuttunut viereisen taisteluhaudan rakentamisen tai käytön yhteydessä.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2126	Muinaisranta-merkki	Rantakivikko
Sijainti	Jollas, Puuskaniemi		Hepokallio.
Kuvaus	Litorina-meren rantakivikko ja hiekkapitoinen rantavalli. Läntinen osa: kivet suuria (0,5 - 1,2 m). Itäiset osat: kivet pienempiä ja myös hiekkaa.		
Koko	150 m x 80 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Useina erillisinä osina.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2201	Siirtolohkare	(3, 8, 10, 11)
Sijainti	Kaivopuisto		Ehrenströmintie.
Kuvaus	Viborgiittilohkare		
Koko	1 m x 1 m x 1,2 m		
Arvo 1-3	3. Lohkare on pieni ja sen merkitys on sen hyvässä saavutettavuudessa. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	23.4.2002: Kiveen on kiinnitetty sen alkuperästä kertova laatta.		

Kohde	2202	Siirtolohkare	(14)
Sijainti	Koivusaari		Koivusaaren eteläkärki.
Kuvaus	Pystyasentoinen suuri graniittilohkare, josta on lohjennut osia.		
Koko	5 m (korkeus) x 8,5 m x 4,5 m (alkup. 6 m).		
Arvo 1-3	1. Näyttävä maisemaelementti. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Helsingin suurimpia siirtolohkareita.		
Tila	26.6.2003 hyvä.		

Kohde	2203	Siirtolohkare	(14)
Sijainti	Lauttasaari Länsiulapanniemi		Niemen luoteisosa.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	2,5 m x 4 m x 5 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	26.6.2003 hyvä		

Kohde	2204	Siirtolohkare	(14)
Sijainti	Mustasaaren Hevossaari		Hevossaaren eteläranta.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	3 m x 3 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	26.6.2003 hyvä.		

Kohde	2205	Siirtolohkare	(14)
Sijainti	Lehtisaari		Lehtisaaren eteläpään itäranta.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	3 m x 3 m x 3 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	26.6.2003 hyvä.		

Kohde	2206	Siirtolohkare	(25)
Sijainti	Käpylä Taivaskallio		Taivaskallion itäreuna.
Kuvaus	Rapautuva (moroutuva) rapakivilohkare.		
Koko	1,5 m x 2 m x 2,5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa ja opetusarvoa.		
Muuta			
Tila	2.7.2003 hyvä.		

Kohde	2207	Siirtolohkare	
Sijainti	Jakomäki Kaivantopuisto		Kaivantopuiston länsipää.
Kuvaus	Siirtolohkare Viipurin rapakivigraniittia (viborgiittia).		
Koko	2 m x 3 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2.6.2003 hyvä.		

Kohde	2208	Siirtolohkare	
Sijainti	Kontula		Porttitie / Porttikuja.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	4 m x 3,5 m x 5 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Helsingin suurimpia siirtolohkareita.		
Tila	26.6.2003: Kivessä on laatta, jonka taakse on upotettu Kontulan perustamiskirja.		

Kohde	2209	Siirtolohkare	
Sijainti	Laajasalo		Koirasaarentien ja Tullisaaren välinen metsäalue
Kuvaus	Rapautuva (moroutuva) rapakivilohkare.		
Koko	1 m x 1 m 1,5 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa ja opetusarvoa.		
Muuta			
Tila	2003 luonnontilainen.		

Kohde	2210	Siirtolohkare	
Sijainti	Laajasalo Pyykivi		Tullisaaren länsiosa, Pyysaaren itäpuoli.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare, joka on lohjennut osiin.		
Koko	3 m x 3 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa. Arvo osin historiallinen.		
Muuta	Historiallinen rajakivi.		
Tila	2003: kiveen on asennettu merimerkki.		

Kohde	2211	Siirtolohkareet	
Sijainti	Laajasalo Yliskylä		Yliskylän uimarannan pohjoispää. Isompi lohkare on ruovikon reunassa ja pienempi siitä 20 m pohjoiseen.
Kuvaus	Kaksi rapakivigraniittista siirtolohkareta.		
Koko	2,5 m x 3 m x 3,5 m ja 2,5 m x 2,5 m x 2 m		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	2212	Siirtolohkare	
Sijainti	Villinki Villinginsalmi		
Kuvaus	Suuri lohkare vedessä lähellä rantaa.		
Koko	3 m x 4 m x 6 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	1.7.2003 hyvä.		

Kohde	2213	Siirtolohkare	
Sijainti	Villinki Viipurinkivi		Villingin eteläpuolinen salmi (Viipurinkaita), väylän pohjoispuolella.
Kuvaus	Suuri gneissilohkare osittain veden pinnan alapuolella.		
Koko	Veden yläpuolinen osa 6 m x 10 m x 5 m.		
Arvo 1-3	1. Harvinaisen iso lohkare. Luonnonsuojeluarvoa. Arvo osin historiallinen.		
Muuta	Kivi on toiminut vuosisatoja navigointia helpottavana kummelina.		
Tila	1.7.2003: kiveen on maalattu valkoinen kummelimerkki.		

Kohde	2214	Siirtolohkare	
Sijainti	Villinki: Viipurinkaita		Tulikalliosta kaakkoon.
Kuvaus	Siirtolohkare.		
Koko	3 m x 3 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	1.7.2003 hyvä.		

Kohde	2215	Siirtolohkare	
Sijainti	Itä-Villinki		Itä-Villingin eteläranta, Kivisalmen suun itäpuoli.
Kuvaus	Siirtolohkare.		
Koko	4 m x 5 m x 5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	3.7.2003 hyvä.		

Kohde	2216	Siirtolohkare	(1)
Sijainti	Vartiosaari		Vartiosaaren etelärannan hiekkarannan pohjoispuoli.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	4,5 m x 7 m x 7 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Helsingin suurimpia siirtolohkareita.		
Tila	23.6.2003 hyvä.		

Kohde	2217	Siirtolohkare	(20, 26)
Sijainti	Vuosaari Pohjoisosa		Niinisaarentien ja Kallvikintien liittymän pohjoispuoli.
Kuvaus	Pääosin graniittinen lohkare, jossa näkyy sulamattomia rihmamaisia liuskejäänteitä sekä kaksi liuskekappaletta (20-40 cm), joiden ympärillä on syvälle rapautunut reaktiosauga.		
Koko	3 m x 4 m x 5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Vieressä on laakean kallion laella lohkarieikko, todennäköisesti kiviä kantaneen jäävuoren kariutumispaiikka.		
Tila	4.8.2003 hyvä.		

Kohde	2218	Siirtolohkare	
Sijainti	Kallahdenniemi Leppäniemi		Leppäniemen etelärannan lähellä.
Kuvaus	Graniittinen siirtolohkare, jossa liuskejäänteitä.		
Koko	4 m x 4 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	28.6.2003 hyvä.		

Kohde	2219	Siirtolohkareet	
Sijainti	Kallahdenniemi Leppäniemi		Leppäniemen itäosa. Yksityisellä tilalla.
Kuvaus	Kaksi vierekkäistä lohkaretta paikallista vulkaanista kivilajia.		
Koko	3 m x 3 m x 3,5 m ja 3 m x 3,5 m x 3 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa ja opetusarvoa.		
Muuta			
Tila	28.6.2003 hyvä.		

Kohde	2220	Siirtolohkare	
Sijainti	Kallahdenniemi Leppäniemi		Leppäniemen itäpää, kaakkoisranta, vesirajassa. Yksityisellä tilalla.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	2,5 m x 3 m x 3 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	28.6.2003 hyvä.		

Kohde	2221	Siirtolohkare	
Sijainti	Kallahdenniemi Leppäniemi		Leppäniemen itäpään koillisosa. Yksityisellä tilalla.
Kuvaus	Siirtolohkare.		
Koko	3,5 m x 3,5 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	28.6.2003 hyvä.		

Kohde	2222	Siirtolohkare	
Sijainti	Vuosaari Uutela Kappelikivi		Uutelan Särkkäniemen itäranta.
Kuvaus	Harjakaton muotoinen rapakivinen viborgiittilohkare. Kalimaasälpäkiteitä ympäröivät plagioklaasikehät ovat epätyypillisen ohuita tai puuttuvat kokonaan.		
Koko	3 m x 3 m x 2,5 m		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	9.8.2003: Hyvä lukuun ottamatta maalitöhyjä.		

Kohde	2223	Siirtolohkare	(18)
Sijainti	Melkki		Melkin eteläkärki.
Kuvaus	Graniittinen siirtolohkare.		
Koko	2,5 m x 2,5 m x 2 m		
Arvo 1-3	3.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	2224	Siirtolohkare	
Sijainti	Käpylä Taivaskallio		Taivaskallion pohjoisrinne.
Kuvaus	Siirtolohkare.		
Koko	3 m x 4 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	26.8.2003 hyvä.		

Kohde	2225	Siirtolohkare	(6)
Sijainti	Suutarila		Ripetien pohjoispää.
Kuvaus	Suuri graniittigneissilohkare.		
Koko	3 m x 4 m x 5 m.		
Arvo 1-3	1.		
Muuta			
Tila	17.10.2003 hyvä lukuun ottamatta ympäristön roskaisuutta.		

Kohde	2226	Siirtolohkare	(18)
Sijainti	Pohjois-Haaga		Pieni puistikko Näyttelijäntie 3: kohdalla.
Kuvaus	Suuri lohkare Viipurin rapakivigraniittia (viborgiittia).		
Koko	3 m x 5 m x 6,5 m		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	15.9.2003 hyvä, pieni maalitöhy.		

Kohde	2227	Siirtolohkare	
Sijainti	Laajasalo Aittasaari		Repossaarentien itäosan pohjoispuolen ranta.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen lohkare lähellä rantaa.		
Koko	3 m x 3 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	8.9.2003 hyvä lukuun ottamatta joitakin maalauksia.		

Kohde	2228	Siirtolohkare	
Sijainti	Laajasalo Yliskylä Kuukivi		Kuukiventie 9:n rannassa.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen lohkare vesirajassa.		
Koko	2 m x 2 m x 3 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa. Arvo osin historiallinen.		
Muuta	Historiallinen rajakivi.		
Tila	8.9.2003 hyvä, päälle kiinnitetty pieni veistos.		

Kohde	2229	Siirtolohkare	
Sijainti	Tammisalo Pyörökivi		Pyörökivenkuja 3:n luoteisraja.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen lohkare lähellä rantaa.		
Koko	2 m x 2,5 m x 2,5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa. Arvo osin historiallinen.		
Muuta	Historiallinen rajakivi. Kiveen on tietojen mukaan hakattu venäjänkielistä tekstiä.		
Tila	8.9.2003 hyvä. Tekstiä ei löytynyt jäkälän alta.		

Kohde	2230	Siirtolohkare	(4, 14)
Sijainti	Lauttasaari		Lauttasaaren kirkon piha.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen siirtolohkare.		
Koko	2,5 m x 4,5 m x 5 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lohkareta siirretty kirkon rakentamisen tieltä.		
Tila	26.6.2003 hyvä, ei luonnontilaisella paikalla (vesialtaassa).		

Kohde	2231	Siirtolohkare	(15)
Sijainti	Mellunmäki		Saariseläntie 3:n piha.
Kuvaus	Suuri rapakivigraniittinen lohkare.		
Koko	4 m x 4,5 m x 4,5 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Kivi on muutaman metrin etäisyydellä kerrostalosta.		
Tila	14.9.2003 hyvä lukuun ottamatta pientä maalausta.		

Kohde	2232	Siirtolohkare	(15)
Sijainti	Mellunmäki		Mellunmäentie, Saanatunturintien liittymästä 100 m kaakkoon aivan kiinni kevyen liikenteen väylässä.
Kuvaus	Graniittinen lohkare.		
Koko	2 m x 3 m x 3 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	14.9.2003 osin maalin peitossa.		

Kohde	2233	Siirtolohkare	
Sijainti	Meilahti, Kuusipuisto		
Kuvaus	Rapakivigraniittinen (Viipurin rapakivi) siirtolohkare. Vähän rapautunut.		
Koko	4 m x 4 m x 4,5 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2234	Siirtolohkare	(17)
Sijainti	Kannelmäki		Hanuripolku 6:n pohjoispuoli.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen lohkare.		
Koko	3,5 m x 3,5 m x 2,5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2235	Siirtolohkare	(24)
Sijainti	Länsi-Myllypuro		Hallainvuoren metsäalue, Hallainvuorentien lounaispäästä länsilounaaseen.
Kuvaus	Lohkare Viipurin rapakiveä. Voimakkaasti rapautunut: kiven lounais- ja länsipuolella noin 0,5 metrin kerros rapautumistuotetta (moroa).		
Koko	2 m x 2,5 m x 3 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	11.5.2004, hyvä lukuun ottamatta kiveen maalattua kuviota.		

Kohde	2236	Siirtolohkare	
Sijainti	Laajasalon kirkko		Kirkon pohjoispuolen piha-alue.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen lohkare.		
Koko	2,5 m x 3 m x 2,5 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Kiveä on siirretty kirkon rakentamisen yhteydessä noin 30 m.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2237	Siirtolohkare	
Sijainti	Laajasalo, Renvallinkuja		Renvallinkuja 2.
Kuvaus	Graniittinen lohkare.		
Koko			
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila			

Kohde	2238	Siirtolohkareet	
Sijainti	Vuosaari, Kurkimoisionpuiston itäpuoli		Kallioalueen länsirinne.
Kuvaus	Kaksi siirtolohkareta: rapakivigraniittinen ja granodioriittinen.		
Koko	2,5 m x 3 m x 3 m ja 2,8 m x 3 m x 4 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	5.6.2004 hyvä.		

Kohde	2239	Siirtolohkareryhmä	
Sijainti	Vuosaari, Mustavuori		Mustavuoren metsäalueen länsireuna.
Kuvaus	Näyttävä ryhmä lohkaraita, jotka ovat osin särkyneet lähes paikoilleen. Alkujaan ehkä 2 - 3 lohkaraita, jotka ovat hajonneet yhteensä kuuteen osaan. Etäisyydet 0,5 - 3 m. Graniittia ja granodioriittia.		
Koko	Suurin 6 m x 3,5 m x 3 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	5.6.2004 hyvä.		

Kohde	2240	Siirtolohkare	
Sijainti	Vuosaari, Mustavuori		Mustavuoren metsäalueen länsireuna.
Kuvaus	Lohkare karkearakeista graniittia.		
Koko	4 m x 3 m x 3 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	5.6.2004 hyvä.		

Kohde	2241	Siirtolohkare	
Sijainti	Jollas, Puuskaniemi		Puuskakuja 1:n lounaispuoli.
Kuvaus	Rapakivigraniittinen lohkare.		
Koko	4 m x 3 m x 3,5 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	12.5.2004 hyvä.		

Kohde	2301	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Pohjois-Pasila Ilmala		Kosteikko läntisen rautatien molemmin puolin.
Kuvaus	Rahkaturvekerrostuma.		
Koko	n. 100 m x 300 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Säilynyt osa entistä Pasilan suota. Rautatie halkaisee alueen.		
Tila	7.8.2003 hyvä, joskin roskainen.		

Kohde	2302	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Länsi-Pasila		Kerrostaloalueen länsipuoli, Keskuspuisto.
Kuvaus	Saraturvekerrostuma.		
Koko	n. 120 m x 350 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	7.8.2003 hyvä.		

Kohde	2303	Turvekerrostuma	(2, 4)
Sijainti	Haaga Laajasuon puisto		.
Kuvaus	Rahkaturvekerrostuma.		
Koko	n. 300 m x 600 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	7.8.2003 hyvä. Suunnitellaan rakentamista.		

Kohde	2304	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Etelä-Haaga Strömstadin puisto		Strömstadin puisto ja Kylänevan puisto.
Kuvaus	Turvekerrostuma.		
Koko	n. 100 m x 250 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	Ei luonnontilainen		

Kohde	2305	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Malminkartano Honkasuo		
Kuvaus	Rahkaturvekerrostuma.		
Koko	n. 400 m x 400 m (Helsingin puoleinen osa).		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	7.4.2002 osin vielä luonnontilaista suota. Suunnitellaan rakentamista.		

Kohde	2306	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Heikinlaakso		Kosteikko Lahdenväylän molemmin puolin.
Kuvaus	Rahkaturvekerrostuma.		
Koko	n. 700 m x 300 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila			

Kohde	2307	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Jakomäki Slättmossen		Somerikkotie
Kuvaus	Rahkaturvekerrostuma.		
Koko	n. 200 m x 450 m (Helsingin puoleinen osa).		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa. Saavutettavuus hyvä.		
Muuta	Rauhoitettu suo.		
Tila	18.5.2002 hyvä.		

Kohde	2308	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Tattarisuo-Kivikko		Kosteikkoalue Lahdenväylän molemmin puolin.
Kuvaus	Saraturvekerrostuma.		
Koko	n. 2000 m x 300 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa. Lahdenväylä katkaisee suoalueen.		
Muuta			
Tila	2003: Eteläpään suunnitellaan rakentamista.		

Kohde	2309	Lieju- turvekerrostuma	(2, 3, 4)
Sijainti	Vanhakaupunki-Viikki- Herttoniemi		Vanhankaupungin selän pohjoisosan merenrantakosteikko.
Kuvaus	Soistuva merenranta, jossa liejun päällä on 20 cm paksu kerrostuma sara- tai järviruokoturvetta.		
Koko	n. 1400 m x 2400 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa ja opetusarvoa.		
Muuta	Pääosin luonnonsuojelualuetta.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	2310	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Roihuvuori Strömsin kartano		Rantaan rajoittuva Mustapuron laaksokosteikko.
Kuvaus	Liejukerrostuma.		
Koko	n. 200 m x 400 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003 hyvä, osin rakennettu puistoksi.		

Kohde	2311	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Herttoniemi Herttoniemen kartano		Herttoniemen kartanopuiston kaakkoisosa ja Porolahden luoteisranta.
Kuvaus	Liejukerrostuma.		
Koko	n. 120 m x 800 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Pääosin rakennettu puistoksi.		

Kohde	2312	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Laajasalo Tullisaari		Tullisaaren puiston ruovikkoranta.
Kuvaus	Liejukerrostuma.		
Koko	n. 80 m x 300 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: osin rakennettu puistoksi.		

Kohde	2313	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Laajasalo Tahvonlahti		Tahvonlahden ruovikkoalue.
Kuvaus	Liejukerrostuma.		
Koko	n. 80 m x 500 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: lähes luonnontilainen.		

Kohde	2314	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Laajasalo Aittasaari		Aittasaaren tervaleppäkorpi ja muu kosteikko.
Kuvaus	Liejukerrostuma.		
Koko	n. 100 m x 800 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: luonnontilainen tervalepikko.		

Kohde	2315	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Jollas Jollaksen räme		Hevossalmentie, Furuvikintie
Kuvaus	Rahkaturvekerrostuma.		
Koko	n. 100 m x 350 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa. Saavutettavuus hyvä.		
Muuta	Rauhoitettu suo.		
Tila	23.4.2003 hyvä.		

Kohde	2316	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Jollas		Jollaksenlahden perukan kosteikko.
Kuvaus	Liejukerrostuma.		
Koko	n. 150 m x 300 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: luonnontilainen.		

Kohde	2317	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Kontula Lampipuisto		
Kuvaus	Turvekerrostuma.		
Koko	n. 500 m x 800 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Alueen pääosa on rakennettu puistoksi.		

Kohde	2318	Turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Vartiokylä Mustanpuronpuisto		
Kuvaus	Saraturvekerrostuma.		
Koko	n. 200 m x 700 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: osin luonnontilaista kosteikkoa.		

Kohde	2319	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Vartiokylä Vartiokylänlahden perukka.		
Kuvaus	Soistuvan merenlahden liejukerrostuma.		
Koko	n. 150 m x 1100 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: osin rakennettua puistoa.		

Kohde	2320	Lieju- turvekerrostuma	(2)
Sijainti	Vuosaari: pohjoisosa Niinisaarentien pohjoispuolen kosteikko.		
Kuvaus	Liejun päällä on saraturvekerros.		
Koko	n. 150 m x 250 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Ojitettu, muuten luonnontilainen.		

Kohde	2321	Liejukerrostuma	(2)
Sijainti	Vuosaari: pohjoisosa Porvarinlahden perukka ja sen eteläpuoli.		
Kuvaus	Umpeenkasvavan merenlahden liejukerrostuma.		
Koko	n. 200 m x 800 m (Helsingin puoleinen osa).		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Pohjoisosa on luonnonsuojelualueella.		
Tila	2003: Eteläosa on jäänyt kaatopaikan ja täyttömaan alle.		

Kohde	2322	Kuorisora- kerrostuma	(1, 14)
Sijainti	Kulosaari Kulosaaren länsipää, Itäväylän eteläpuoli.		
Kuvaus	Sinertävä simpukan kuorista koostuva kerrostuma.		
Koko			
Arvo 1-3			
Muuta			
Tila	Esiintymää ei mahdollisesti ole enää olemassa tai nähtävissä.		

Kohde	2401	Lähde	
Sijainti	Kuusisaari Kuusisaarentie 14:a vastapäätä.		
Kuvaus	Rakennettu kaivoksi. Ajoittainen ylivirtaus.		
Koko	0,8 m x 0,8 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	Keväällä 2002 vuolas ylivirtaus. 29.5.2003 melko kuiva.		

Kohde	2402	Lähde	(5)
Sijainti	Länsi-Pasila Ilmala Keskuspuisto, Tenholanpolun viljelyalueen itäpuoli.		
Kuvaus	Rakennettu kaivoksi. Ympärillä kosteikkoa.		
Koko	0,8 m x 0,8 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	18.9.2002 ympäristö lievästi roskainen.		

Kohde	2403	Lähteikkö	
Sijainti	Etelä-Haaga Keskuspuisto		Hämeenlinnanväylän ylittävän kevyen liikenteen sillan itäpuoli.
Kuvaus	Kosteikko, jossa lampi. Lammessa pulppuaa lähde ajoittain näkyvästi. Alueella on muitakin lähteitä tai tihkupintoja.		
Koko	40 m x 150 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	25.10.2002: hyvä, joskin roskainen. Lähteessä näkyvä virtaus.		

Kohde	2404	Lähteikkö tai tihkupinta	(6)
Sijainti	Pohjois-Pasila Keskuspuisto		Läntisen rautatien pohjoispuoli, Kivihaan koillispuoli.
Kuvaus	Pyöreä kosteikko, jossa pohjavesi on lähellä maan pintaa. Tihkupinta? Ruostesaostumaa.		
Koko	40 m x 40 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	Melko kuiva 29.5.2003. Hyvin roskainen.		

Kohde	2405	Lähde	
Sijainti	Maunulanpuisto		Keskuspuistontaival, Maunulan ulkoilumajan pohjoispuoli.
Kuvaus	Ajoittainen lähde ulkoilutien reunan alla.		
Koko			
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lähdettä on peitetty maalla tien ylläpidon yhteydessä.		
Tila	30.5.2003: Ei luonnontilainen, kuluttanut tiehen vajaan metrin pituisen uoman. Kuiva.		

Kohde	2406	Lähteikkö- ja tihkupinta-alue	(6)
Sijainti	Maunula Keskuspuisto		Maunulan lounaispuolen puistometsä.
Kuvaus	Lähteikkö- ja tihkupinta-alue rinteiden alla.		
Koko	50 m x 600 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	17.9.2002 melko kuiva.		

Kohde	2407	Lähde	
Sijainti	Pajamäki		Takkatien itäkulmassa lähes kiinni Espoon rajassa.
Kuvaus	Rakennettu kaivoksi. Selvä virtaus myös kuivina aikoina viereiseen ojaan.		
Koko	0,8 m x 0,8 m		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa. Arvokas koska antoisa, vaikka ei luonnontilainen.		
Muuta	Asukkaiden käytössä.		
Tila	28.5. 2003: Ei luonnontilainen. Selvä virtaus ojaan. Ympäristö roskainen teollisuusalue. Kaivo peitetty irtokannella.		

Kohde	2408	Lähteet	Kaksi lähdettä (24)
Sijainti	Kaarela		Kaarelantie 84:n kaakkoispuoli.
Kuvaus	Kaksi lähdettä. Pohjoisimmassa kaivonrengas.		
Koko	2 kpl 1 m x 1 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Tuottavat ajoittain vettä lähimaastoon.		
Tila	6.6.2003: Ei virtausta, mutta vesi näkyy. Melko roskainen alue.		

Kohde	2409	Lähde	(5)
Sijainti	Haltiala		Aarnialueen koillispuolisen pellon koillisreunan lähellä metsäsaarekkeessa.
Kuvaus	Lähde, todennäköisesti ajoittainen.		
Koko	2 m x 2 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	25.10.2002 ei vettä näkyvissä.		

Kohde	2410	Lähteikkö	(6)
Sijainti	Siltämäki		Vantaanjoen ranta.
Kuvaus	Joen rannan kosteikkolahdelma tai allas, jossa pohjavesi on lähellä maan pintaa. Ainakin yksi näkyvä ruostelähde kaakkoisreunassa.		
Koko	30 m x 60 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Saattaa olla hyvin vanha savenottoaika. Ainakin osa vedestä on viereisen täyttömaan sisäistä vettä.		
Tila	25.10.2002 selvä virtaus ruostelähteestä. Tila hyvä.		

Kohde	2411	Lähteikkö	(6)
Sijainti	Tuomarinkylä		Vantaanjoen ranta Tuomarinkylän kartanon kohdalla.
Kuvaus	Joen rannan kosteikkolahdelma tai allas, jossa pohjavesi on lähellä maan pintaa. Ainakin yksi näkyvä lähde, jossa kaivonrengas.		
Koko	40 m x 40 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Saattaa olla vanha savenottoaika.		
Tila	25.10.2002 selvä virtaus rengastetusta lähteestä. Tila hyvä.		

Kohde	2412	Lähde	
Sijainti	Tattarisuo		Aivan Porvoon suunnasta tulevan moottoritierampin vieressä.
Kuvaus	Hiekkamaassa oleva vesikuoppa, josta lähtee oja.		
Koko	4 m x 4 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Etelään virtaavan ojan alkua. Paikka saattaa olla muuttunut moottoritien rakentamisen yhteydessä.		
Tila	2.6.2003: Voimakas virtaus, n. 10 l/s. 22.10.2004 n. 15 l/s.		

Kohde	2413	Lähde	
Sijainti	Tattarisuo		Tattariharjuntien itäpuoli.
Kuvaus	Rämeellä oleva vesikuoppa, josta lähtee oja.		
Koko	2 m x 2 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa ja historiallista arvoa.		
Muuta	Lähde on tunnettu siitä, että siitä löytyi ihmisruumiin osia 1930-luvulla.		
Tila	2.6.2003: Ei virtausta. 22.10.2004 lähde on jäämässä rakennusalueelle.		

Kohde	2414	Lähde	
Sijainti	Myllypuro: itäosa		Metroradan ja Kehä 1:n väli, Alakiventie 2:n itäpuoli.
Kuvaus	Vesi purkautuu kivettyyn altaaseen. Vieressä avoin pohjavesiputki, josta ajoittainen ylivirtaus.		
Koko			
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Rakennettu, ei luonnontilainen.		

Kohde	2415	Lähde	(6)
Sijainti	Laajasalo Tullisaari		Henrik Borgströmin tien eteläpuolen lehdon lounaiskulma.
Kuvaus	Luonnonsuojeluarvoa.		
Koko	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän tietojen (A. Kurtto) mukainen. Toistaiseksi ei löytynyt. Lehto hakattu ja istutettu kuusta.		
Arvo 1-3	2003 ei löytynyt.		
Muuta			
Tila			

Kohde	2416	Lähdelammet	
Sijainti	Vuosaari Mustavuori		Mustavuoren länsipuoli, Helsingin raja, Itäväylä.
Kuvaus	Kolme lampea, joista etelään virtaava ojamainen Broändan puro (oja) näyttää osittain saavan vetensä.		
Koko	Lammet 30 m x 100 m:n alueella.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lampien muodot ja paikat ovat osin muuttuneet Itäväylän rakentamisen vuoksi.		
Tila	1.6.2003 hyvä, tosin vettä ei virrannut ojaan.		

Kohde	2417	Lähteikkö- ja tihkupinta-alue	(22)
Sijainti	Vartiokylä-Mellunkylä		Vartiokylänlahden perukka – Mustavuori.
Kuvaus	Pitkä kostea painanne, jossa pohjavesi on lähellä maan pintaa. Alueella on useita tihkupintoja sekä kaivoja, joissa vesi on lähes maan pinnan tasolla.		
Koko	200 m x 1500 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	1.6.2003 hyvä.		

Kohde	2418	Lähteikkö	(5)
Sijainti	Vuosaari Broända		Lähellä Vartiokylänlahden perukkaa. Rantakiventien mutkan pohjoispuoli.
Kuvaus	Kosteikko, jossa ainakin kaksi lähdettä.		
Koko	5 m x 10 m		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lähes luonnontilainen.		
Tila	1.6.2003 hyvä. Yhdessä lähteessä on lautarakenteiden jäänteitä.		

Kohde	2419	Lähde	(5)
Sijainti	Mellunkylä, Fallpakka		Mellunkylän harjun itärinne, Tankovainiontie 12.
Kuvaus	Lähde?		
Koko	1 m x 1 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lähde Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kantakartan mukaan.		
Tila	Ei vettä 25.10.2002.		

Kohde	2420	Lähde	
Sijainti	Vuosaari: pohjoisosa		Golf-kentän pohjoispuolen lampi.
Kuvaus	Ajoittain näkyvästi pulppuava lähde lammen pohjassa.		
Koko	?		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Vesi on täyttömaa-alueen sisäistä vettä.		
Tila	12.9.2002 hyvä, vesi pulppuaa näkyvästi lammen pinnalle.		

Kohde	2421	Lähteikkö ja tihkupinta-alue	(22)
Sijainti	Vuosaari: pohjoisosa		Täyttömäen luoteispuoli, ulkoilutien vieressä.
Kuvaus	Useita lähteitä ja tihkupintoja. Ruostesaostumaa. Vesi virtaa länteen.		
Koko	50 m x 100 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Alueen pohjavesi on osin täyttömäen sisäistä vettä. Muuten Helsingin ainoita luonnontilaisia lähteitä.		
Tila	1.6.2003: Virtaus selvä. Itäisimmässä (ylimpänä rinteessä olevassa) lähteessä on puurakenteiden jäänteitä. Eteläisin lähde on pilaantuneen maan välivarastokentän alla. Muuten lähes luonnontilainen alue.		

Kohde	2422	Lähde	(22)
Sijainti	Vuosaari: pohjoisosa		Täyttömäen pohjoisreuna.
Kuvaus	Täyttömäen helmassa oleva lähde, joka on muodostanut soistuman ja osmankäämikasvuston viereiseen havumetsään. Soistumisen yhteydessä on kuollut kymmenkunta isoa kuusta.		
Koko	1 m x 1 m		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Vesi on osittain täyttömäen sisäistä vettä.		
Tila	1.6.2003: Hyvä. Selvä virtaus. Veden alkuperää lukuun ottamatta luonnontilainen.		

Kohde	2423	Lähde	
Sijainti	Vuosaari: pohjoisosa		Täyttömäen pohjoispuoli, Porvarinlahden ranta.
Kuvaus	Lähde lahden rantaruovikon reunassa rinteeseen puolella.		
Koko	1 m x 1 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	1.6.2003 hyvä, luonnontilainen, selvä virtaus kohti ruovikkoa.		

Kohde	2424	Lähde	
Sijainti	Kallahdenniemi		Kallahdenniemen länsiranta, Kallvikintie 34.
Kuvaus			
Koko			
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lähde on tontilla lähellä rantaa.		
Tila	2003: Rakennettu kaivoksi.		

Kohde	2425	Lähde	
Sijainti	Kallahdenniemi		Vanha hiekkakuoppa Kallvikintie 28:aa vastapäätä.
Kuvaus	Rakennettu kaivoksi.		
Koko			
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Käytössä.		
Tila	6.8.2002 hyvä.		

Kohde	2426	Lähde	
Sijainti	Myllypuro: eteläosa		Urheilupuiston itäosan pohjoispuolinen rinne.
Kuvaus	Lähde etelään viettävässä rinteessä. Siitä lähtee oja kohti urheilupuistoa.		
Koko	1 m x 1 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	25.8.2003: Vesi on rauta- ja alumiinipitoista (ojauoman saostumat), joka johtune osittain vanhasta kaatopaikasta. Selvä virtaus huolimatta kuivuudesta.		

Kohde	2427	Lähteikkö tai tihkupinta	
Sijainti	Vuosaari: Uutela		Uutelan länsiosa, Nuottaniemen koillispuoli.
Kuvaus	Lähteikkö tai tihkupinta kosteikossa ja sen pohjoispuolella. Pohjoisosassa kaivo, jonka betonirenkaat ovat voimakkaasti kallistuneet.		
Koko	60 m x 130 m.		
Arvo 1-3	1. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta			
Tila	30.8.2003 Luonnontilainen. Vettä ei virrannut maan pinnalle, mutta näkyvissä oli etelään kulkeva kuiva purouoma. Kuivuudesta huolimatta kaivon kohdalla pohjavesi oli noin 30 cm maan pinnan alapuolella.		

Kohde	2428	Lähde	
Sijainti	Vuosaari, Omenapuisto		Puiston itäreuna, lähellä vedenottamoja ja täyttömaakerrosta.
Kuvaus	Lähde.		
Koko	1 m x 1 m ja 1 m x 1,5 m.		
Arvo 1-3	2. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Talousvesikäytössä, ei rakenteita, mutta laajennettu kaivamalla.		
Tila	2.4.2004 hyvä.		

Kohde	2429	Lähteet	
Sijainti	Mellunkylä, Kurkimoisionpuisto		Falpakan pientaloalueen eteläreuna.
Kuvaus	Ruostelähteitä puroumassa.		
Koko	Puruomassa muutaman metrin alueita, joissa purkautuvassa pohjavedessä liuenneena oleva rauta hapettuu ruosteeksi.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Uoma on Mellunkylänpuron alkuperäinen uoma.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2430	Lähdelampi	
Sijainti	Pukimäki		Sunilanpuisto
Kuvaus	Lampi.		
Koko	60 m x 30 m.		
Arvo 1-3	3. Luonnonsuojeluarvoa.		
Muuta	Lampea pidetään lähdesyntyisenä, mutta se saattaa olla myös kallioaltaaseen syntynyt.		
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2501	Vanha savenotto-paikka	
Sijainti	Seurasaari		Seurasaaren eteläpäähän lammet.
Kuvaus	Kolme kaivettua lampea.		
Koko	100 m x 100 m, 20 m x 70 m ja 20 m x 70 m.		
Arvo 1-3	3. Historiallista arvoa.		
Muuta	Mahdollisesti Seurasaarella sijainneen tiilitehtaan savikuoppia.		
Tila	2.8.2003 hyvä.		

Kohde	2502	Vanha hiekanotto-paikka	
Sijainti	Marttila		Marttilan harju Partiotien pohjoispään länsipuolella.
Kuvaus	Marttilan harjun hiekkakuopat.		
Koko	Useita alueella 100 m x 150 m		
Arvo 1-3	3. Historiallista arvoa.		
Muuta			
Tila	3.6.2003: Alue on osittain rakennettu puistoksi.		

Kohde	2503	Vanha savenotto- paikka	
Sijainti	Haltiala		Ruutinkosken alapuolisen suvannon eteläpuolen lammet.
Kuvaus	Kuoppia, joihin on muodostunut lampia.		
Koko	Kaksi lampea alueella 50 m x 100 m.		
Arvo 1-3	3. Historiallista arvoa.		
Muuta	Mahdollisesti vanhoja savikuoppia.		
Tila	2003 hyvä.		

Kohde	2504	Vanha savenotto- paikka	
Sijainti	Siltämäki		Vantaanjoen ranta.
Kuvaus	Joen rannan kostea lahdelmä savimaassa.		
Koko	70 m x 70 m.		
Arvo 1-3	3. Historiallista arvoa.		
Muuta	Mahdollisesti vanha savikuoppa.		
Tila	25.10.2002 hyvä.		

Kohde	2505	Vanha savenotto- paikka	
Sijainti	Tuomarinkylä		Vantaanjoen ranta Tuomarinkylän kartanon kohdalla.
Kuvaus	Joen rannan kostea lahdelmä savimaassa.		
Koko	40 m x 40 m.		
Arvo 1-3	3. Historiallista arvoa.		
Muuta	Mahdollisesti vanha savikuoppa.		
Tila	25.10.2002 hyvä.		

Kohde	2506	Vanha hiekanotto- paikka	
Sijainti	Tattariharju		Lahdenväylän yli johtavan kevyen liikenteen tien pohjois- ja eteläpuoli.
Kuvaus	Vanha hiekkakuoppa. Osin metsittynt.		
Koko	100 m x 400 m.		
Arvo 1-3	2. Historiallista arvoa.		
Muuta			
Tila	16.8.2003: Lievästi roskainen.		

Kohde	2507	Vanha hiekanotto- paikka	
Sijainti	Mellunkylä		Mellunkylän harju, Tankovainiontien länsipuoli.
Kuvaus	Vanha hiekkakuoppa. Osin metsittynt.		
Koko	20 m x 50 m.		
Arvo 1-3	2. Historiallista arvoa.		
Muuta			
Tila	16.8.2003: hyvä.		

Kohde	2508	Vanha hiekanotto- paikka	
Sijainti	Kallahdenniemi		Kallvikintie 28:aa vastapäätä.
Kuvaus	Vanha hiekkakuoppa.		
Koko	100 m x 200 m.		
Arvo 1-3	1. Historiallista arvoa.		
Muuta			
Tila	2003: Täysin metsittynt.		

Kohde	2509	Vanha eksoottisen kiviaineksen läjitys-paikka	Purjelaivojen painolastin jätöalue (16)
Sijainti	Mustikkamaa Isoisänniemi		Mustikkamaan länsirannan vanhan kivilaiturin lounaispuolella vesirajassa ja siitä ylöspäin muutamia metrejä. Saattaa jatkua nykyisen ulkoilutien alle.
Kuvaus	Kasautuma Suomen geologialle vieraita kiviä: piikiveä eli limsiötä (esihistoriallinen työkalumateriaali ja historiallinen tulentekoväline), sedimenttistä kalkkikiveä, saviliusketta ja laavakiveä. Piikivet ovat kiiltäviksi hioutuneita ja pyörityneitä. Kivien koko pääosin 0,5 – 5 cm, myös joitakin 5 – 30 cm:n kappaleita.		
Koko	2–10 m x 100 m (saattaa jatkua ulkoilutien alle ja mereen).		
Arvo 1-3	1. Arvo historiallinen ja geologinen.		
Muuta	Painolasti on tietyvästi tuotu Saksasta, Tanskasta ja Englannista purjelaivoilla 1600- ja 1700-luvuilla. Luonnonkivien lisäksi painolastissa on tiiltä, lasia, keramiikkaa ja kivihiiltä. Vanha lasi on paksua ja sameaa.		
Tila	Korkeasaaren sillasta 100 m luoteeseen on vanha kivilouhos (6 m x 30 m), joka saattaa olla tšekäläisen painolastikiven ottopaikka. Vastaavaa kiveä on murskattuna (2 – 10 cm) piikivikohteen koillispuolen rannoilla.		
	9.9.2003 hyvä, joskin paikoin roskainen.		

Kohde	2510	Vanha hiekanotto-paikka	
Sijainti	Mellunkylä, Tankomäki		Mäen pohjois- ja etelärinteet.
Kuvaus	Osin metsittyneitä hiekan- tai soranottoaikoja.		
Koko	40 m x 60 m ja 30 m x 40 m.		
Arvo 1-3	3. Historiallista arvoa.		
Muuta			
Tila	2004 hyvä.		

Kohde	2601	Luonnontilainen maaperäalue	Hiekkaranta
Sijainti	Kaivopuiston ranta		Pitkän laiturin länsipuoli.
Kuvaus	Pieni hiekka-sora-ranta, koko noin 6 m x 20 m. Järviruokoa ja muita ruohovartisia kasveja. Alueella hajallaan vähän louhetta.		
Arvo 1-3	1. Muuta: Korkean veden aikaan veden peitossa.		

Kohde	2602	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Kaivopuisto		Puiston länsiosaa.
Kuvaus	Kalliomäen laella oleva ohut kivinen moreenipeite. Kulunut.		
Arvo 1-3	1. Muuta:		

Kohde	2603	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Lapinlahden eteläranta		1) Lapinlahden etelärannan poukama, 2) Lapinlahden länsiranta ja 3) Lapinlahden itäisen lahden pohja.
Kuvaus	Niitty- ja ruovikkoalue vesirajassa (1), hiekkaranta (2) ja pieni liejuinen hiekkaranta (3).		
Arvo 1-3	1. Muuta: Kohde on 3 ajoittain veden alla.		

Kohde	2604	Luonnontilainen maaperäalue	Hiekkaranta
Sijainti	Hietaniemi ja Taivalluoto		1) Hietaniemen kärki, 2) hautausmaan etelämuuri ja 3) Taivalluoto.
Kuvaus	Rantaniittyalueita (1). Taivalluodon (3) maankamara on kokonaan luonnontilainen. Lisäksi pieni ruohikkoinen moreenialue kallion rinteessä (2).		
Arvo 1-3	1. Muuta:		

Kohde	2605	Luonnontilainen maaperäalue	Hiekkaranta
Sijainti	Siltasaari		Siltasaaren länsipää.
Kuvaus Arvo 1-3	Hiekka-sora-ranta, jossa ruohovartisia kasveja. 1. Muuta: Alkuperäisen Siltasaaren ranta.		

Kohde	2606	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Kruununhaka ja Siltavuori		Siltavuorenranta 16
Kuvaus Arvo 1-3	Kaksi pientä heinikkoista moreenialuetta kalliorinteessä. 1. Muuta:		

Kohde	2607	Luonnontilainen maaperäalue	Moreenialue ja hiekkaranta
Sijainti	Rajasaari		Rajasaaren pohjoisosa.
Kuvaus Arvo 1-3	Moreenialue kallioalueen ympärillä ja väleissä sekä hiekkaranta. Metsämaasto. 2. Muuta:		

Kohde	2608	Luonnontilainen maaperäalue	Hiekkaranta
Sijainti	Toivo Kuulan puisto ja Humalluodot		Puiston länsiranta.
Kuvaus Arvo 1-3	Hiekkaranta, jonka pohjoispuolella Soutustadionin puolella pieni rantaniitty. 2. Muuta:		

Kohde	2609	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Sibeliuksen puisto		Sibeliuksen puiston pohjoispuoli, Lastenlinnantie 2
Kuvaus Arvo 1-3	Moreenialue metsäisellä ja heinikkoisella kalliomaellä. 2. Muuta:		

Kohde	2610	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Hesperian sairaala-alue		
Kuvaus Arvo 1-3	Heinikkoinen moreenialue kallioalueen rinteessä puisomaisella sisäpihalla. 2. Muuta:		

Kohde	2611	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Linnunlauluntie		Töölönlahden ja Eläintarhantien välinen alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia moreeniläikkiä, pääosin pieniä, kivisiä ja heinikkaisia. Lisäksi Töölönlahden pohjoispään liejualue. 2. Muuta: Joidenkin alueiden luonnontilaisuus on epävarma.		

Kohde	2612	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Englantilaiskallio		Hermannin Rantatien eteläpää.
Kuvaus Arvo 1-3	Heinikkoinen hiekka- tai moreenialue kallion länsi-, pohjois- ja itäreunoilla. Nuoria lehtipuita. 1. Muuta: Luonnontilaisuus ei ole aivan varmaa.		

Kohde	2613	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Johannesbergintien ympäristö		
Kuvaus Arvo 1-3	Heinikkaisia ja lehtomaisia savi- ja liejualueita. 2. Muuta:		

Kohde	2614	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Meilahdenpuisto ja Humallahdenpuisto		Meilahdenpuiston metsäalue Meilahdentien eteläpuolella ja Humallahdenpuiston kalliot.
Kuvaus Arvo 1-3	Kallioiden välisiä enimmäkseen kapeita moreeni- ja savialueita metsämaastossa. 3. Muuta:		

Kohde	2615	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Olympiastadionin ympäristö		Nordenskiöldinkadun, Vauhtitien, Helsinginkadun ja Urheilukadun rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia pääosin moreenialueita kallioiden reunoilla ja väleissä. Metsämaasto ja puisto. 3. Muuta:		

Kohde	2616	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Linnanmäki ja Alppipuisto		Linnanmäki ja Alppipuisto Viipurinkadun, Vesilinnankadun, Sturenkadun ja Helsinginkadun rajaamalla alueella.
Kuvaus Arvo 1-3	Pienehköjä heinikkaisia moreenialueita kallioiden reunoilla pääosin rakennetussa puistossa. 2. Muuta:		

Kohde	2617	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Porvoonkadun alue		Savonkadun, Aleksis Kiven kadun, Kotkankadun ja Viipurinkadun rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Pienehköjä heinikkaisia moreenialueita kallioiden yhteydessä. Puistoja ja pihvoja. 2. Muuta:		

Kohde	2618	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Keuruupuisto		Keuruuntie, Vallilantie, Suvannontie.
Kuvaus Arvo 1-3	Pieniä heinäisiä moreenialueita kalliolla. 2. Muuta:		

Kohde	2619	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Agroksenmäki		Sörnäisten vankilan ja Hermannin rantatien välinen alue, kalliomäen kaakkoisrinne.
Kuvaus Arvo 1-3	Puita ja heinää kasvava hiekka- tai moreenialue kallion rinteessä. 1. Muuta		

Kohde	2620	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Kuusipuisto		Kuusipuisto ja Kuusitie 1:n puistikko.
Kuvaus Arvo 1-3	Moreenialueet metsämaastossa ja kalliomäen reunoilla. 2. Muuta:		

Kohde	2621	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Laakson metsäalue		Alue, jota rajaavat Mannerheimintie, Kiskontie, Maskuntie, ratsutallin alue, Länsi-Pasila, Auran sairaala, Nordenskiöldinkatu ja Laakson sairaala.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia moreeni-, hiekka-, savi- ja turvealueita metsämaaston kallioiden reunoilla ja väleissä. 3. Muuta:		

Kohde	2622	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Savonkatu ja Ratapihantie		Ratapihan, Ratapihantien ja Savonkadun rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Pieniä moreenialueita kallioiden yhteydessä. Puistomainen piha ja kallioalue. 2. Muuta:		

Kohde	2623	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Itä-Pasila		Itä-Pasilan korttelialueen koillis-, itä- ja eteläreuna Käpylän urheilukentän, Mäkelänkadun ja Kumpulantien välissä.
Kuvaus Arvo 1-3	Moreeni- ja hiekka-alueita rakennetussa ympäristössä ja luonnonmaastossa. 2. Muuta. Velodromin pohjoispuolinen mäki on aidattu, ja sen maaperä on oletettu luonnontilaiseksi aidan takaa kasvillisuuden perusteella.		

Kohde	2624	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Pohjois-Vallila		Alue, jota rajaavat Vallilan siirtolapuutarha, Hämeentie, Vallilan pohjoiset asuinkorttelit, koulu ja rautatie.
Kuvaus Arvo 1-3	Metsäisiä moreenialueita ja heinikkoisia savi-alueita luonnonmaastossa ja piholla. 2. Muuta:		

Kohde	2625	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Niemenmäki		Alue, jota rajaavat Huopalahdentie. Lapinmäentie, Korppaanpuisto ja Pikku Huopalahti.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia moreeni-, savi-, turve- ja liejualueita luonnonmaastossa ja puistoissa. 2. Muuta:		

Kohde	2626	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Reijolankallio ja ympäristö		Korppaanpuiston pohjoispään koilliskulma, Reijolankallio ja Puutarhurinlehto.
Kuvaus Arvo 1-3	Moreeni- ja hiekka-alueita, heinikkoisia tai metsäisiä. Rakennettu puisto. 2. Muuta		

Kohde	2627	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Pikku-Huopalahti ja Koroistentie		Alue, jota rajaavat Mannerheimintien pohjoispää, Koroistentie, Tilkanvierto, Tilkankatu, Kytösuontie ja Vihdintie.
Kuvaus Arvo 1-3	Pääosin heinikkoisia moreeni- ja hiekka-alueita kallioiden yhteydessä, myös metsäisiä alueita. Rakennettu puisto, myös luonnonmaasto. 2. Muuta:		

Kohde	2628	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Ruskeasuon metsäalue		Alue, jota rajaavat Maskuntie, Kiskontie, Linja-autovarikko, Hakamäentie, Ilmala, Länsi-Pasilan pohjoisosaa ja ratsutallin alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Eri kokoisia moreeni-, hiekka-, savi- ja turvealueita laajahkon metsämaaston kallioiden reunoilla ja väleissä. 3. Muuta:		

Kohde	2629	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Ilmala		Alue, jota rajaavat Keskuspuisto, Hakamäentie, päärata ja radiokatu.
Kuvaus Arvo 1-3	Moreeni- ja hiekka-alueita etenkin alueen pohjoisreunalla, osin metsäisiä. Rakennettu ympäristö, pohjois- ja itäreunalla luonnonmaastoa. 2. Muuta:		

Kohde	2630	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Länsi-Pasila		Radiokadun, Veturitien, Palkkatilankadun ja Keskuspuiston rajaama alue.
Kuvaus Arvo 1-3	Pääosin pieniä heinikkoisia ja metsäisiä moreenialueita kallioiden reunoilla asuinalueen pienissä puistoissa sekä yksi isompi lehtomainen metsäalue Veturitien ja Pasilankadun välissä. 2. Muuta:		

Kohde	2631	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Haarakallio ja Raviradanmäki		1) Haarakallio ja 2) Raviradanmäki.
Kuvaus Arvo 1-3	Pieniä moreeni- tai hiekkalaikkuja reunoilta louhitun kallion päällä (1) ja metsäinen moreeni- tai hiekka-alue luonnontilaisen kalliomäen rinteillä (2). 2. Muuta: Haarakallio on aidatulla ratapiha-alueella ja tiedot perustuvat karttoihin ja ilmapäivityksiin sekä siihen, mitä lähialueilta näkyy.		

Kohde	2632	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Sofianlehto		Alue, jota rajaavat Mäkelänkatu, Vähänkyröntie, Sofianlehdonkatu ja Isonniitynkatu.
Kuvaus	Pieniä pääosin heinikkoisia ja kivisiä moreenialueita kallioiden yhteydessä. Pääosin puistomaisia pihvoja, myös metsämaasto.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	2633	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Kumpula		Alue, jota rajaavat Sofianlehdonkatu, Kumpulan siirtolapuutarha, Vallinkoskentie ja Limingantie.
Kuvaus	Eri kokoisia moreeni- ja hiekka-alueita kallioalueiden reunoilla enimmäkseen metsämaastossa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	2634	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Intiankatu ja Valtimontie		Vallinkoskentien, Koskelantien, Valtimontien, Kustaa Vaasan tien ja Intiankadun rajaama alue.
Kuvaus	Eri kokoisia moreeni- ja hiekka-alueita kallioalueiden reunoilla enimmäkseen metsämaastossa.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	2635	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Nylanderin puisto ja Väinö Auerin katu		Alue, jota rajaavat Limingantie, Intiankatu, Kustaa Vaasan tie ja Jyrängöntie.
Kuvaus	Eri kokoisia metsäisiä moreeni- ja hiekka-alueita kallioalueiden reunoilla.		
Arvo 1-3	3. Muuta:		

Kohde	2636	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Etelä-Toukola		Alue, jota rajaavat Kustaa Vaasan tie, Syyriankatu, Arabiankatu, Arabianpolku, Kokkosaarenkatu, Hämeentie ja Floorantie.
Kuvaus	Eri kokoisia moreeni- ja hiekka-alueita rakennetuissa puistoissa ja luonnonmaastossa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	2637	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Pohjois-Toukola		Kustaa Vaasan tien, Vanhankaupunginajan, Hämeentien ja Syyriankadun rajaama alue.
Kuvaus	Eri kokoisia moreeni- ja hiekka-alueita kallioiden ympärillä. Metsämaasto, rakennettu puisto ja pientaloalueiden pihat.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	2638	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Kellomäki ja Kirkkorinne		Alue, jota rajaavat Kustaa Vaasan tie, Koskelantie, Hämeentie ja Vanhankaupunginaja.
Kuvaus	Moreeni- ja savialueita: puistomaisia piha-alueita sekä metsäinen ja heinikkoinen luonnonmaa.		
Arvo 1-3	2. Muuta:		

Kohde	2639	Luonnontilainen maaperäalue	
Sijainti	Verkatehtaanpuisto		
Kuvaus	Tervaleppää kasvava savi- ja liejualue.		
Arvo 1-3	3. Muuta: Pääosa aluetta suojelualuetta. Alue saattaa olla myös vanhaa täyttöä, tosin luonnonmaan näköistä.		

LIITE 2. KOHDELUETTELO

Luettelo

Nro	Kohde	Sijainti	Arvo (3-1)
1101	Kivilaji: Helsinkiitti	Kallio	3
1102	Kivilaji: Helsinkiitti	Vauhtitie	2
1103	Kivilaji: migmatiitti+poim	Kaivopuisto	1
1104	Kivilaji: konglomeraatti	Kaivopuisto	2
1105	Kivilaji: lamprofyyrijuoni	Kaivopuisto	3
1106	Kivilaji: agglomeraatti	Kaivopuisto	2
1107	Kivilaji: migmatiitti+poim	Kivihaka	2
1108	Kivilaji: kvartsidioriitti	Munkkivuoren kirkko	3
1109	Kivilajit: gneissi ym.	Hietaniemi	2
1110	Kivilaji: migmatiitti+poim	Seurasaari	2
1111	Kivilajit: gneissi+graniitti	Malmin lentoasema	2
1112	Kivilaji: migmatiitti	Jakomäki, Kaivantopuisto	3
1113	Kivilaji: agglomeraatti	Herttoniemen kartano	2
1114	Kivilajit: vulk. liuske	Laajasalo, Yliskylä	1
1115	Mineraalit: useita	Laajasalo, Tahvonlahti	1
1116	Mineraali: granaatti	Laajasalo, Vuorilahti	2
1117	Kivilaji: kord.amfiboliitti	Laajasalo, Vuorilahti	3
1118	Kivilaji: gra-kord.gneissi	Laajasalo, Hevossalmi	2
1119	Kivilaji: vulk. konglom.	Kallahdenniemi	2
1120	Kivilajit: tuffiitti ym.	Kallahdenniemi, Leppäniemi	1
1121	Kivilaji: tyynylaava	Vuosaari, pohjoisosa	1
1122	Kivilaji: tyynylaava	Vuosaari, Huomenlahja	1
1123	Kivilaji: tuffiitti	Vuosaari, Uutela	1
1124	Kivilaji: gra-kiilleliuske	Roihuvuori, Tulisuoentie	2
1125	Kivilaji: tyynylaava	Harakka	3
1126	Kivilaji: graniittijuoni	Roihuvuori	2
1201	Hiidenkirnu	Suomenlinna	2
1202	Hiidenkirnu	Harakka	2
1203	Hiidenkirnu	Lauttasaari	1
1204	Hiidenkirnu	Seurasaari	1
1205	Hiidenkirnu	Käpylä	1
1206	Hiidenkirnut (2)	Pihlajamäki, pohjoinen	1
1207	Hiidenkirnu	Pihlajamäki, etelä	1
1208	Hiidenkirnu	Jakomäki, Kaivantopuisto	1
1209	Hiidenkirnu	Kurkimäki	1
1210	Hiidenkirnut (2)	Myllypuro, lounaisosa	1
1211	Kovera kallioseinä	Myllypuro, lounaisosa	2
1212	Hiidenkirnut (2)	Herttoniemi, Kivinokka	1
1213	Hiidenkirnut (2)	Roihuvuori	1
1214	Hiidenkirnu	Vartiosaari	1
1215	Hiidenkirnu	Laajasalo	1
1216	Hiidenkirnut (6)	Laajasalo, Hevossalmi	1
1217	Hiidenkirnu	Jollas, Saunalahti	3
1218	Hiidenkirnut (2)	Jollas, Tonttuvatvuori	1
1219	Hiidenkirnut (2)	Jollas, itäranta	3
1220	Hiidenkirnu	Jollas, Tonttuvatvuoren pohj.puoli	1
1221	Hiidenkirnu	Länsi-Villinki	3
1222	Hiidenkirnut (?)	Pikku-Kuivasaari	3
1223	Hiidenkirnu	Pihlajisto, länsiosa	1
1224	Kalliokouru	Herttoniemi, Roihupelto	1
1225	Hiidenkiryryhmä (n.10)	Myllypuro, eteläosa	1
1227	Hiidenkirnut (3)	Pohjois-Kivikko	1

1228	Hiidenkirnut (2)	Pohjois-Kivikko	1
1301	Silokallio	Kaivopuisto	1
1302	Silokallion rapautuma	Jakomäen huippu	3
1303	Silokallion rapautuma	Jakomäen eteläpuolinen huippu	3
1304	Haarniskapinta	Tähtitorninmäki	2
1305	Silokallio	Mustikkamaa	1
1401	Kalliohalkeama	Kaivopuisto	1
1403	Luola	Isosaari	3
1404	Luola	Länsi-Toukki	3
1405	Arvokas kallioalue	Tähtitorninmäki	1
1406	Arvokas kallioalue	Kaivopuisto	1
1407	Arvokas kallioalue	Alppipuisto-Uimastadion	2
1408	Arvokas kallioalue	Lauttasaari, Myllykallio	2
1409	Arvokas kallioalue	Lauttasaari, Kotkavuori	1
1410	Arvokas kallioalue	Käpylä, Taivaskallio	1
1411	Arvokas kallioalue	Koskela	1
1412	Arvokas kallioalue	Viikinmäki	1
1413	Arvokas kallioalue	Jakomäki	1
1414	Arvokas kallioalue	Jakomäen eteläpuolinen huippu	1
1415	Arvokas kallioalue	Myllypuro, länsiosa	1
1416	Arvokas kallioalue	Vartiokylä, Naulakallio	1
1417	Arvokas kallioalue	Länsi-Herttoniemi	1
1418	Arvokas kallioalue	Vartiosaari	2
1419	Arvokas kallioalue	Laajasalo, Kruunuvuori	1
1420	Arvokas kallioalue	Laajasalo, Kaitalahti	1
1421	Arvokas kallioalue	Myllypuro, eteläosa	1
1422	Arvokas kallioalue	Pihlajamäki	1
1423	Arvokas kallioalue	Jollas, Tonttuvatvuori	1
1424	Arvokas kallioalue	Villinki	1
1425	Arvokas kallioalue	Vuosaari, Mustavuori	1
1426	Kallioperän murroslinja	Kruunuvuori-Jakomäki	3
1427	Kallioperän murroslinja	Vartiokylä-Mustavuori	3
1428	Kallioperän murroslinja	Vuosaarenlahti-Mustavuori	3
1429	Kallioperän murroslinja	Porvarinlahti-Mustavuori	3
1430	Arvokas kallioalue	Vuosaari, Uutela	1
1431	Jyrk., jossa vesiputous	Pitäjänmäki	1
1432	Arvokas kallioalue	Vuosaari, Uutela	2
1433	Arvokas kallioalue	Vartiokylä, Tankomäki	2
1434	Arvokas kallioalue	Vartiokylä, Tankomäki	2
1501	Rautakaivos	Hakunila	3
1502	Liuskelouhos	Haltiala	3
1503	Graniittilouhos	Pihlajisto	3
1504	Graniittilouhos	Pihlajamäki	2
1505	Liuskelouhos	Roihuvuori	3
1506	Liuskelouhos	Vartiosaari	3
1507	Kalkkilouhos	Laajasalo, Tullisaari	1
1508	Lyjy-sinkkikaivos	Laajasalo, Kaitalahti	3
1509	Rautakaivos	Laajasalo, Tahvonlahti	1
1510	Granaattilouhos	Laajasalo, Vuorilahti	3
1511	Rautakaivos	Santahamina	3
1512	Kalkkilouhos	Vuosaari, Mustavuori	3
1513	Kalkkilouhos	Vuosaari, kaatop. pohj.puoli	1
1514	Kalkkilouhos	Vuosaari, Porvarinlahti	2
1515	Kalkkilouhos	Vuosaari, Kalkkisaari	2
1516	Kivilouhokset	Tarvonsalmi	3
1517	Liuskelouhos	Roihuvuori, Sahaajankatu	3

1518	Rakennuskivilouhos	Sofianlehto, Isonniitynkatu	3
1519	Rakennuskivilouhos	Kumpula, Jyrängöntie	3
1520	Rakennuskivilouhos	Kumpula, Intiankatu	3
1521	Rakennuskivilouhos	Vallila, Keuruunpuisto	3
1601	Luonnontilainen kallioalue	Ursinin kallio	1
1602	Luonnontilainen kallioalue	Eira	2
1603	Luonnontilainen kallioalue	Kaivopuisto	1
1604	Luonnontilainen kallioalue	Johanneksenpuisto	3
1605	Luonnontilainen kallioalue	Tähtitorninmäki ja ympäristö	2
1606	Luonnontilainen kallioalue	Selkämerenpuisto	1
1607	Luonnontilainen kallioalue	Kellosaarenpuisto	2
1608	Luonnontilainen kallioalue	Lapinlahden eteläranta	2
1609	Luonnontilainen kallioalue	Kanavapuisto	2
1610	Luonnontilainen kallioalue	Merikasarmipuisto	2
1611	Luonnontilainen kallioalue	Hietaniemi ja Taivalsaari	2
1612	Luonnontilainen kallioalue	Hietakannas	2
1613	Luonnontilainen kallioalue	Etu-Töölö	2
1614	Luonnontilainen kallioalue	Siltasaari	1
1615	Luonnontilainen kallioalue	Kruununhaka	1
1616	Luonnontilainen kallioalue	Tervasaari	2
1617	Luonnontilainen kallioalue	Sompasaari	1
1618	Luonnontilainen kallioalue	Rajasaari	2
1619	Luonnontilainen kallioalue	Toivo Kuulan puisto ja Humalluodot	3
1620	Luonnontilainen kallioalue	Sibeliuksen puisto	3
1621	Luonnontilainen kallioalue	Hesperian sairaala-alue	3
1622	Luonnontilainen kallioalue	Kivelänkatu	2
1623	Luonnontilainen kallioalue	Linnunlauluntie	2
1624	Luonnontilainen kallioalue	Eläintarhantie ja Toinen Linja	2
1625	Luonnontilainen kallioalue	Alppikadun alue	2
1626	Luonnontilainen kallioalue	Torkkelinmäki ja ympäristö	2
1627	Luonnontilainen kallioalue	Katri Valan puisto ja Kinapori	2
1628	Luonnontilainen kallioalue	Englantilaiskallio	2
1629	Luonnontilainen kallioalue	Johannesbergintien ympäristö	2
1630	Luonnontilainen kallioalue	Meilahdenpuisto ja Humallahdenpuisto	3
1631	Luonnontilainen kallioalue	Meilahden sairaala-alue	3
1632	Luonnontilainen kallioalue	Olympiastadionin ympäristö	2
1633	Luonnontilainen kallioalue	Linnanmäki ja Alppipuisto	2
1634	Luonnontilainen kallioalue	Porvoonkadun alue	2
1635	Luonnontilainen kallioalue	Keuruunpuisto	2
1636	Luonnontilainen kallioalue	Etelä-Vallila	2
1637	Luonnontilainen kallioalue	Hauhontie	2
1638	Luonnontilainen kallioalue	Allotrianpuisto	2
1639	Luonnontilainen kallioalue	Vellamonkadun alue	2
1640	Luonnontilainen kallioalue	Agroksenmäen alue	2
1641	Luonnontilainen kallioalue	Kuusipuisto ja Valpuripuisto	2
1642	Luonnontilainen kallioalue	Laakson sairaala-alue	3
1643	Luonnontilainen kallioalue	Laakson metsäalue	3
1644	Luonnontilainen kallioalue	Auroran sairaala-alue ja Veturitien eteläpää	3
1645	Luonnontilainen kallioalue	Savonkatu ja Ratapihantie	2
1646	Luonnontilainen kallioalue	Itä-Pasila	2
1647	Luonnontilainen kallioalue	Pohjois-Vallila	2
1648	Luonnontilainen kallioalue	Niemenmäki	3
1649	Luonnontilainen kallioalue	Reijolankallio ja ympäristö	3
1650	Luonnontilainen kallioalue	Pikku-Huopalahti ja Koroistentie	3
1651	Luonnontilainen kallioalue	Ruskeasuon metsäalue	3
1652	Luonnontilainen kallioalue	Ilmala	3
1653	Luonnontilainen kallioalue	Länsi-Pasila	3

1654	Luonnontilainen kallioalue	Haarakallio ja Raviradanmäki	2
1655	Luonnontilainen kallioalue	Sofianlehto	2
1656	Luonnontilainen kallioalue	Kumpula	2
1657	Luonnontilainen kallioalue	Intiankatu ja Valtimontie	3
1658	Luonnontilainen kallioalue	Nylanderin puisto ja Väinö Auerin katu	3
1659	Luonnontilainen kallioalue	Etelä-Toukola	2
1660	Luonnontilainen kallioalue	Pohjois-Toukola	3
1661	Luonnontilainen kallioalue	Kellomäki	3
1662	Luonnontilainen kallioalue	Verkatehtaanpuisto	3
2101	Harju	Marttila	3
2102	Harju	Tattariharju	1
2103	Harju	Laajasalo, Tahvonlahti	1
2104	Harju	Santahaminan Teerisaari	2
2105	Harju tai rantavalli	Laajasalo, Yliskylä	2
2106	Harju	Mellunkylä	2
2107	Harju	Kallahdenniemi ja saaret	1
2108	Rantamerkki	Lauttasaari, Myllykallio	1
2109	Rantamerkki	Lauttasaari, Kotkavuori	1
2110	Rantamerkit (2)	Käpylä, Taivaskallio	1
2111	Rantamerkki	Jakomäen huippu	1
2112	Rantamerkki	Jakomäki, Kaivantopuisto	1
2113	Rantamerkki	Jakomäen eteläpuolinen huippu	1
2114	Rantamerkki	Länsi-Herttoniemi	1
2115	Rantamerkit	Laajasalo, Yliskylä, Ilomäki	2
2116	Rantamerkit (2)	Laajasalo, Yliskylä, uimaranta	2
2117	Rantamerkki	Jollas	1
2118	Rantamerkki	Vuosaari, Rastila	1
2119	Rantamerkki	Vuosaari, Meri-Rastila	1
2120	Rantamerkki: lohkarieik.	Vuosaari, Meri-Rastila	1
2121	Moreeniselänne	Lauttasaari, Katajajarju	3
2122	Moreeniselänne	Vuosaari, pohjoisosa	3
2123	Harju ?	Vuosaari, pohjoisosa	2
2124	Rantamerkki	Vartiosaari	1
2125	Rantamerkki	Kurkimäki	1
2126	Rantamerkki	Jollas, Puuskaniemi	2
2201	Siirtolohkare	Kaivopuisto	3
2202	Siirtolohkare	Koivusaari	1
2203	Siirtolohkare	Lauttasaari, Länsiulapanniemi	3
2204	Siirtolohkare	Mustasaaren Hevossaari	2
2205	Siirtolohkare	Lehtisaari	3
2206	Siirtolohkare	Käpylä, Taivaskallio	2
2207	Siirtolohkare	Jakomäki, Kaivantopuisto	2
2208	Siirtolohkare	Kontula	1
2209	Siirtolohkare	Laajasalo	3
2210	Siirtolohkare	Laajasalo, Tullisaari, Pyykivi	2
2211	Siirtolohkareet (2)	Laajasalo, Yliskylä, uimaranta	2
2212	Siirtolohkare	Villinki, Villingsalmi	1
2213	Siirtolohkare	Villinki, Viipurinkivi	1
2214	Siirtolohkare	Villinki	2
2215	Siirtolohkare	Itä-Villinki	2
2216	Siirtolohkare	Vartiosaari	1
2217	Siirtolohkare	Vuosaari, pohjoisosa	2
2218	Siirtolohkare	Kallahdenniemi, Leppäniemi	2
2219	Siirtolohkareet (2)	Kallahdenniemi, Leppäniemi	2
2220	Siirtolohkare	Kallahdenniemi, Leppäniemi	3
2221	Siirtolohkare	Kallahdenniemi, Leppäniemi	2

2222	Siirtolohkare	Vuosaari, Uutela, Kappelikivi	2
2223	Siirtolohkare	Melkki	3
2224	Siirtolohkare	Käpylä, Taivaskallio	2
2225	Siirtolohkare	Suutarila	1
2226	Siirtolohkare	Pohjois-Haaga	1
2227	Siirtolohkare	Laajasalo, Aittasaari	2
2228	Siirtolohkare	Laajasalo, Yliskylä, Kuukivi	2
2229	Siirtolohkare	Tammisalo, Pyörökivi	2
2230	Siirtolohkare	Lauttasaari, kirkon piha	3
2231	Siirtolohkare	Mellunmäki, Saariseläntie	1
2232	Siirtolohkare	Mellunmäki, Mellunmäentie	3
2233	Siirtolohkare	Meilahti, Kuusipuisto	1
2234	Siirtolohkare	Kannelmäki	2
2235	Siirtolohkare	Länsi-Myllypuro	1
2236	Siirtolohkare	Laajasalon kirkko	3
2237	Siirtolohkare	Laajasalo, Renvallinkuja	3
2238	Siirtolohkareet (2)	Kurkimoisionpuiston itäpuoli	2
2239	Siirtolohkareryhmä	Vuosaari, Mustavuori	1
2240	Siirtolohkare	Vuosaari, Mustavuori	2
2241	Siirtolohkare	Jollas, Puuskaniemi	1
2301	Turvekerrostuma	Pohjois-Pasila, Ilmala	3
2302	Turvekerrostuma	Länsi-Pasila	3
2303	Turvekerrostuma	Haaga, Laajasuo	1
2304	Turvekerrostuma	Haaga, Strömstadin puisto	3
2305	Turvekerrostuma	Malminkartano, Honkasuo	1
2306	Turvekerrostuma	Heikinlaakso	1
2307	Turvekerrostuma	Jakomäki, Slättmossen	1
2308	Turvekerrostuma	Tattarisuo-Kivikko	1
2309	Lieju- ja turvekerrost.	Vanhakaup.-Viikki-Herttoniemi	1
2310	Liejukerrostuma	Roihuvuori, Strömsinlahti	3
2311	Liejukerrostuma	Herttoniemi, Hertton. kartano	3
2312	Liejukerrostuma	Laajasalo, Tullisaari	2
2313	Liejukerrostuma	Laajasalo, Tahvonlahti	2
2314	Liejukerrostuma	Laajasalo, Aittasaari	2
2315	Turvekerrostuma	Jollas, Jollaksen räme	2
2316	Liejukerrostuma	Jollas, Jollaksenlahti	2
2317	Turvekerrostuma	Kontula, Lampipuisto	3
2318	Turvekerrostuma	Vartiokylä, Mustanpuronpuisto	1
2319	Liejukerrostuma	Vartiokylänlahden perukka	2
2320	Lieju- ja turvekerrost.	Vuosaari, pohjoisosa	2
2321	Liejukerrostuma	Vuosaari, Porvarinl. perukka	1
2322	Kuorisorakerrostuma	Kulosaari	3
2401	Lähde	Kuusisaari	3
2402	Lähde	Länsi-Pasila, Ilmala	3
2403	Lähteikkö	Etelä-Haaga, Keskuspuisto	1
2404	Lähde	Pohjois-Pasila, Keskuspuisto	2
2405	Lähde	Maunulanpuisto, Keskuspuisto	3
2406	Lähteikköalue	Maunula, Keskuspuisto	1
2407	Lähde	Pajamäki	1
2408	Lähteet	Kaarela	3
2409	Lähde	Haltiala	3
2410	Lähteikkö	Siltämäki	1
2411	Lähteikkö	Tuomarinkylä	1
2412	Lähde	Tattarisuo, Porvoonväylä	1
2413	Lähde	Tattarisuo, Tattariharjuntie	3
2414	Lähde	Myllypuro, itäosa	3

2415	Lähde	Laajasalo, Tullisaari	3
2416	Lähdelammet	Vuosaari, Mustavuori	1
2417	Lähde- ja lähteikköalue	Vartiokylä-Mellunkylä	1
2418	Lähteikkö	Vuosaari, Broända	2
2419	Lähde	Mellunkylä, Fallpakka	3
2420	Lähde	Vuosaari, golf-kentän pohj.puoli	2
2421	Lähteikkö ja tihkupinta	Vuosaari, täyttömäen luoteisp.	1
2422	Lähde	Vuosaari, täyttömäen pohj.puoli	1
2423	Lähde	Vuosaari, Porvarinlahti	1
2424	Lähde	Kallahdenniemi, länsiranta	3
2425	Lähde	Kallahdenniemi, hiekkakuoppa	3
2426	Lähde	Myllypuro, eteläosa	2
2427	Lähteikkö	Vuosaari, Uutela	1
2428	Lähde	Vuosaari, Omenapuisto	2
2429	Lähteet	Mellunkylä, Kurkimoisionpuisto	3
2430	Lähdelampi	Pukinmäki	3
2501	Savenottoipaikka	Seurasaaari, eteläpää	3
2502	Hiekanottoipaikka	Marttila	3
2503	Savenottoipaikka	Haltiala	3
2504	Savenottoipaikka	Siltämäki	3
2505	Savenottoipaikka	Tuomarinkylä	3
2506	Hiekanottoipaikka	Tattariharju	2
2507	Hiekanottoipaikka	Mellunkylänharju	2
2508	Hiekanottoipaikka	Kallahdenharju	1
2509	Eksoottisten kivien läjit.	Mustikkamaa, Isoisänniemi	1
2510	Hiekanottoipaikka	Mellunkylä, Tankomäki	3
2601	Luonnontilainen maaperä	Kaivopuiston ranta	1
2602	Luonnontilainen maaperä	Kaivopuisto	1
2603	Luonnontilainen maaperä	Lapinlahden eteläranta	1
2604	Luonnontilainen maaperä	Hietaniemi ja Taivalsaari	1
2605	Luonnontilainen maaperä	Siltasaari	1
2606	Luonnontilainen maaperä	Kruununhaka Siltavuori	1
2607	Luonnontilainen maaperä	Rajasaari	2
2608	Luonnontilainen maaperä	Toivo Kuulan puisto ja Humalluodot	2
2609	Luonnontilainen maaperä	Hesperian sairaala-alue	2
2610	Luonnontilainen maaperä	Linnunlaulutie	2
2611	Luonnontilainen maaperä	Englantilaiskallio	1
2612	Luonnontilainen maaperä	Johannesbergintien ympäristö	2
2613	Luonnontilainen maaperä	Meilahdenpuisto ja Humallahdenpuisto	3
2614	Luonnontilainen maaperä	Olympiastadionin ympäristö	3
2615	Luonnontilainen maaperä	Linnanmäki ja Alppipuisto	2
2616	Luonnontilainen maaperä	Porvoonkadun alue	2
2617	Luonnontilainen maaperä	Keuruunpuisto	2
2618	Luonnontilainen maaperä	Agroksenmäki	1
2619	Luonnontilainen maaperä	Kuusipuisto	2
2620	Luonnontilainen maaperä	Laakson metsäalue	3
2621	Luonnontilainen maaperä	Savonkatu ja Ratapihantie	2
2622	Luonnontilainen maaperä	Itä-Pasila	2
2623	Luonnontilainen maaperä	Pohjois-Vallila	2
2624	Luonnontilainen maaperä	Niemenmäki	2
2625	Luonnontilainen maaperä	Reijolankallio ja ympäristö	2
2626	Luonnontilainen maaperä	Pikku-Huopalahti ja Koroistentie	2
2627	Luonnontilainen maaperä	Ruskeasuon metsäalue	3
2628	Luonnontilainen maaperä	Ilmala	2
2629	Luonnontilainen maaperä	Länsi-Pasila	2
2630	Luonnontilainen maaperä	Haarakallio ja Raviradanmäki	2

2631	Luonnontilainen maaperä	Sofianlehto	2
2632	Luonnontilainen maaperä	Kumpula	2
2633	Luonnontilainen maaperä	Intiankatu ja Valtimontie	3
2634	Luonnontilainen maaperä	Nylanderin puisto ja Väinö Auerin katu	3
2635	Luonnontilainen maaperä	Etelä-Toukola	2
2636	Luonnontilainen maaperä	Pohjois-Toukola	2
2637	Luonnontilainen maaperä	Kellomäki	2
2638	Luonnontilainen maaperä	Verkatehtaanpuisto	2

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUKSEN JULKAISUJA 2002

1. **Vuoli V, Blomqvist R, Kultanen L.** Ravitsemisliikkeiden keittiöiden puhtaus Helsingissä
2. **Fraktman L.** Bromatut palonestoaineet ympäristössä
3. **Lammi E.** Viikin-Vanhankaupunginlahden Natura-alueen vesikasvillisuus
4. **Vüitasalo I, Hyytiäinen U-M, Pekuri S, Saarnio S-P, Toppinen H.** Rantavyöhykkeen uposkasvillisuuden tila Helsingin ja Espoon merialueilla vuosina 1998-99
5. **Hokkanen P, Kalso S, Aminoff I, Pönkä A.** Jauhelihan laatu helsinkiläisissä vähittäismyymälöissä
6. **Risco N, Pellikka K.** Piileväyhteisöt Helsingin purojen veden laadun kuvaajana
7. **Tuominen M-L, Tikkanen P.** Värit makeisissa, virvoitusjuomissa ja irtojäätelöissä
8. **Fraktman L.** Torjunta-aineiden esiintyminen ja käyttäytyminen kauppapuutarhojen maaperässä

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUKSEN JULKAISUJA 2003

1. **Yrjölä R, Koivula M.** Vuosaaren satamahankkeen linnustonseuranta 2002
2. **Järvinen A.** Helsingin Keskuspuiston sienten vierasaineet vuonna 1999
3. **Ritvanen A, Gissler M, Pönkä A.** Myllypuron kaatopaikka-alueella asuneiden henkilöiden hedelmällisyys, jälkeläisten epämuodostumariski ja vastasyntyneiden terveys
4. **Räsänen M, Rapala J, Kultanen L.** Sinilevät ja levämyrkyt Helsingin uimarannoilla ja merialueella kesällä 2002
5. **Pukkala E, Pönkä A.** Syöpä Myllypuron entisen kaatopaikan alueella asuneilla - jatkotutkimus
6. **Ikäheimo M.** Helsinkiläisten asuntojen ilmanvaihto-ongelmista
7. **Saarinen A, Vartiainen T, Viinikka M.** Asukkaiden vaikutus sisäilman VOC- ja NH₃-pitoisuuksiin
8. **Yrjölä R.** Vuosaaren satamahankkeen linnustonseuranta 2003
9. **Autio L, Kajaste I, Pellikka K, Pesonen L, Räsänen M.** Helsingin ja Espoon merialueiden velvoitetarkkailu vuosina 1995–2001
10. **Laine A, Pesonen L, Myllynen K, Norha T.** Veden laadun muutosten vaikutus Helsingin ja Espoon edustan pohjaeläimistöön vuosina 1973–2001
11. **Pönkä A.** Päiväkotihenkilöstön hygieniakäyttäytyminen ja kertaluontoisen koulutuksen vaikutus siihen Helsingissä vuonna 2002
12. **Pönkä A, Ekman A, Partanen M.** Lävistyskorujen nikkelpitoisuudet – analyysituloksia ja kirjallisuuskatsaus lävistysten terveyshaittoihin
13. **Kajaste I.** Töölönlahden kunnostushanke ja veden laatu ennen toimenpiteitä

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUKSEN JULKAISUJA 2004

1. **Pönkä A, Laine K, Kalso S.** Patogeeniset bakteerit marinoidussa kotimaisessa broilerin ja kalkkunan lihassa
2. **Airaksinen, T, Paavola T.** Pienet vähittäismyymälät ensisaapumispaikkoina Helsingissä
3. **Siivonen, Y.** Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003
4. **Kajaste, I.** Vartiokylänlahden tila. Vartiokylänlahden veden laatu vuosina 2000-2001
5. **Kultanen L, Leskelä T, Ilomäki T.** Näytteiden kuljetuslämpötila Helsingin elintarvikevalvonnassa
6. **Salla, A.** Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä

Julkaisuluettelo: <http://www.hel.fi/ymk/julkaisut/julkaisut.html>

Julkaisujen tilaus: Helsingin kaupungin ympäristökeskus, neuvonta, PL 500, 00099 Helsingin kaupunki
puh. (09) 7312 2730, faksi (09) 7312 2235, sähköposti ymk@hel.fi, <http://www.hel.fi/ymk>
